

СРПСКИ БОРАЦ

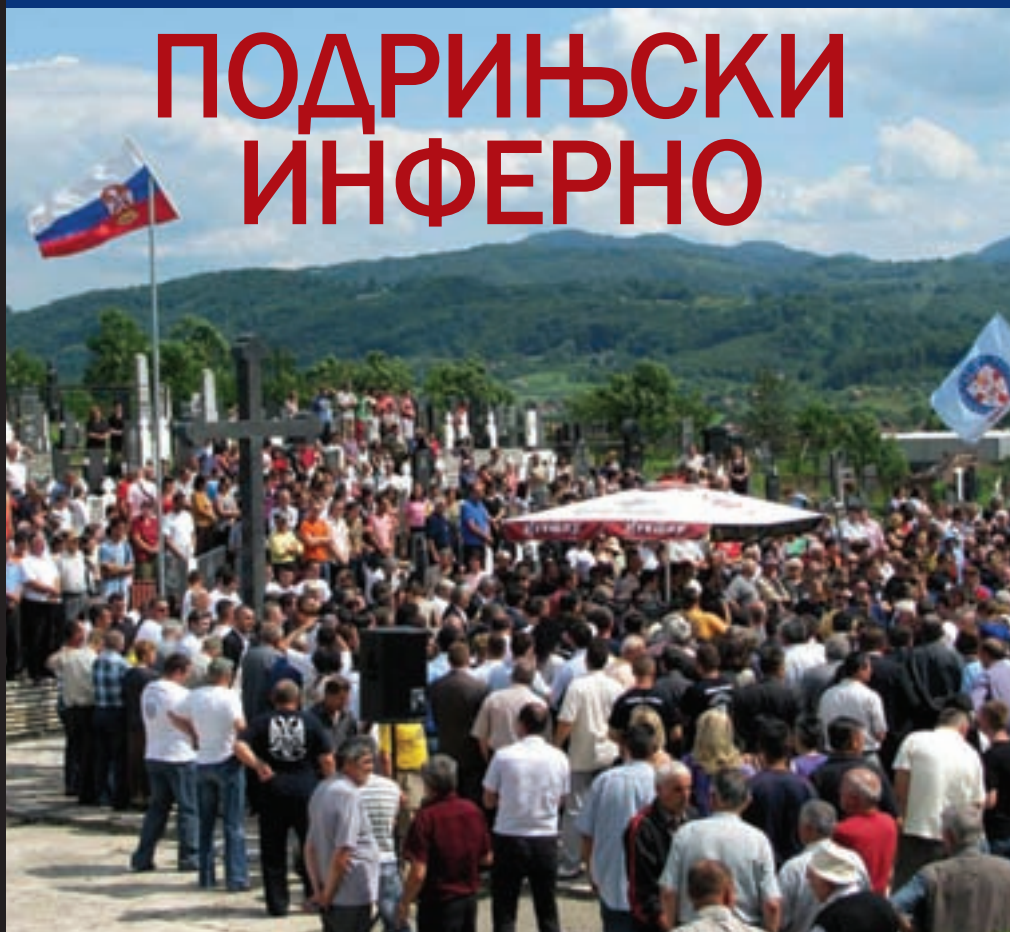
ЛИСТ БОРАЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ВИДОВАН КАО СУДБИНА

ЗА ВЈЕРУ,
ОГЊИШТЕ И
НАРОД СВОЈ

ПОДРИЊСКИ ИНФЕРНО

СЛАВНЕ ЕПОПЕЈЕ

КОЗАРА

СЛАВНЕ БИТКЕ

КОРИДОР

СЛАВНА ПРОШЛОСТ

НЕВЕСИЊСКА
ПУШКА

ПЕТРИЋЕВАЦ

Његово преосвештенство
владика бањолучки
Јефрем освештао је 12.
јула, на Петровдан,
новоизграђени храм
Светих апостола Петра и
Павла у бањолучком
насељу Петрићевац. Ово је
једини православни храм у
овом великом бањолучком
насељу. Изграђен је на
истој локацији гдје су
усташе 1941. године
срушиле православну
цркву, која је на
Петрићевцу била
изграђена 1935. године.

СРПСКИ БОРАЦ

лист бораца Републике Српске

Издавач

Борачка организација
Републике Српске

Лист излази једном мјесечно

Техничко уређење СРПСКИ БОРАЦ

Издавачки савјет

Пантелија Ђургуз, предсједник
и чланови

Радомир Граонић
Михајло Парађина
Горан Бабић
Славко Ђурић
Предраг Кнежевић
Бранислав Божић

Штампа

Бина д.о.о.
Бања Лука

Сједиште редакције

Краља Алфонса XIII
Бр. 1/II, Бања Лука
Телефон 051/211- 276
Факс 051/211 – 825

Рукописе и фотографије
не враћамо

Рјешењем Министарства
информација Републике
Српске, бр. 01 – 749-1/99. од
14.6. 1999

Јавно гласило Српски борац
уписано је
у регистар јавних гласила
под редним бројем 297.

boracka@gmail.com
www.borackars.net

Сташа Кошарац посјетио БОРС

Борачка организација Републике Српске затражила је подршку Клуба српских делегата у Вијећу народа Републике Српске за иницијативу коју ће упутити републичкој влади за спровођење Посебног програма подстицајних средстава за запошљавање демобилисаних бораца и за развој малог породичног бизниса, у укупном износу од десет милиона марака.

На састанку са Сташом Кошарцем, шефом Клуба српских делегата у Вијећу народа РС, било је ријечи и о потреби обједињавања свих активности у вези са процесуирањем ратних злочина почињених у БиХ над српским народом као и о томе да војна имовина која је

проглашена неперспективном у БиХ буде стављена у функцију ентитета, односно Републике Српске, ради рјешавања социјалних и проблема бораца.

Кошарац је рекао да није задовољан процесуирањем ратних злочина почињених над Србима у протеклом рату у БиХ.

- Суд и Тужилаштво БиХ јасно су се одредили ка бошњачкој страни, што потврђује чињеница да је веома мали број људи осуђен за ратни злочин над Србима, иако је тим МУП-а Српске доставио валидне доказе о томе да су појединци из бошњачког народа починили ратне злочине над српским народом у БиХ - истакао је Кошарац.

У малој вијећници Банског двора у Бањој Луци промовисана је књига "БиХ чаша превршила" аутора Јове Блажановића, пензионисаног генерала Војске Републике Српске. Суиздавач књиге била је Борачка организација Републике Српске

На промоцији, поред аутора, о књизи су говорили проф. др. Мићо Стојановић, Ненад Новаковић, директор издавачке куће "Бесједа" и Предраг Кнежевић, предсједник Борачке организације Града Бања Лука.

- Данас се на овај начин боримо да се сазна пуна истина о протеклом рату и да остане записана за генерације које долазе, јер не смијемо понављати грешке из прошлости када смо дозвољавали да нам други пишу историју и одређују будућност. Сада видимо, како је тешко ту историју измијенити, иако поуздано знамо да је била лажна. Из свих наведених разлога одлучили смо се да будемо суиздавачи књиге нашег пријатеља и саборца, генерала Блажановића. И мислимо да нисмо погријешили. Вјерујем да ће књига бити једно од оних дјела која остају као

фактографија за историју, јер она показује како је, и зашто, и када чаша у БиХ заиста превршила. Сматрамо да је генерал Блажановић дао комплетну, јасну и цјеловиту анализу дешавања на подручју бивше Југославије у посљедњих 20 година - рекао је Кнежевић.

Аутор је појаснио због чега је одлучио да напише књигу "БиХ чаша превршила", иначе његову седму књигу која се односи на одбрамбено - отаџбински рат и догађаје који су се десили на подручју бивше Југославије у посљедњих 20 година.

- Мислим да све ово што се дешава данас у БиХ не иде у корист ни Србима, ни Хрватима, ни муслиманима. Мислим да све ово што раде Бошњаци, њихова политика и власт, а једним дјелом и Хрвати, представља једну ружну лаж. Ова књига, која је заснована искључиво на чињеницама, намијењена је младим људима и генерацијама које ће доћи. Ове чињенице не смију бити заборављене и помоћи ће им да знају шта се овдје стварно дешавало - казао је генерал Блажановић.

T. M

Министарство рада и борачко-инвалидске заштите и Борачка организација Републике Српске одлучно кренули у поступак ревизије

ПОТПИСАН ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ

Влада Републике Српске и Борачка организација Републике Српске одлучни су у намјери да коначно уведу ред у области борачких права и да из система заштите елиминирају бесправне кориснице. Овај посао неће заобићи ни оне који су годинама стављали потпис на лажна љекарска увјерења и нелегална рјешења о борачком статусу, без обзира на то каквим су се мотивима водили

Први корак ка остварењу овог циља учињен је 2. јула, када су Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите Републике Српске и Пантелија Ђургуз, предсједник Борачке организације Републике Српске, потписали у Бањој Луци Протокол о сарадњи на спровођењу Акционог плана за ефикаснију ревизију статуса и права из области борачко - инвалидске заштите који је Влада РС усвојила 8. јуна.

Ристовић је рекао да је у поступку ревизије потребно сачувати достојанство бораца, породица погинулих бораца и ратних војних инвалида Српске, као и свих оних за којима се и данас још трага.

- Морамо за Српску поново извојевати побједу, јер се данас води економски и политички рат - истакао је Ристовић наводећи да БОРС овом ревизијом жели да врати достојанство и права борцима ВРС из протеклог рата која им припадају, али и да сачува републички буџет.

Пантелија Ђургуз је истакао да БОРС нема право на неуспјех ове акције, која представља частан и поштен чин. Он је истакао да је право и обавеза свих у РС да истинским борцима и браниоцима Српске узврате адекватним односом и материјалном накнадом.

- То можемо учинити уколико истински урадим ревизију и одуземо право свима оним које им то право не припада. Ово је јединствена прилика да обавимо ревизију, која се можда више никада неће поновити - истакао је Ђургуз и нагласио да је у овом тренутку тешко рећи колико људи незаконито има статус борца. Очигледно је, међутим, да има злоупотреба, које буџету РС чине вишемилионску штету.

- Има много злоупотреба и зато смо се одлучили за једнообразан приступ,

односно оснивање комисије за ревизију у свим локалним заједницама, која ће бити под директном контролом Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, уз нашу логистику - рекао је Ђургуз.

СПОРНА УВЈЕРЕЊА

Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите, рекао је да је досадашњом контролом борачких рјешења откривено око 400 спорних увјерења и додао да је сасвим извјесно да их има још много. Чињеница је, истакао је он, да су поједине љекарске комисије и доктори издавали лажне налазе како би неко остварио право на пензију или инвалиднину.

- Љекари, такође, подлијежу ревизији и тамо гдје буде било потребе мијењаћемо љекарске комисије - рекао је Ристовић и подсјетио да сигурно има и фалсификованих података, који ће бити враћени на поновну оцјену првостепеним љекарским комисијама.

Он је истакао да ће бити преконтролисани сви предмети без изузетка, од Новог Града до Требиња.

- Тачно ће бити установљено како је Пантелија Ђургуз остварио право борца прве категорије или инвалидност пете категорије. У мом досјеу мора бити документација како сам ја то право остварио. У сваки досје ће се завирити, јер другачије не може - поручио је Ђургуз.

Он је навео да очекује отпоре и покушаје разводњавања, због чега је у претходним ревизијама било мало резултата, али да ће се овога пута истрајати у утврђивању тачних података.

Михајло Парађина, предсједник Предсједништва Борачке организације РС, истакао је да се и овом акцијом, уствари, жели побољшати положај истинских бораца и стваралаца Републике Српске.

- Утврђивањем чињеничног стања, отвориће се и простор за пружање адекватније и веће помоћи и подршке стварним борцима и ратним војним инвалидима. Приоритет нам је запошљавање демобилисаних бораца, јунака из рата, који су данас надничари код оних који нису дали ни најмањи допринос у стварању Републике Српске. То је недопустиво - рекао је Парађина.

Он је казао да је Борачка организација затражила и ревизију љекарских комисија које издају увјерења, на основу којих су учесници протеклог рата стицали статус и остваривали право на пензију или инвалиднину.

Ристовић, Ђургуз и предсједници општинских борачких организација РС потписали су анекс Протокола у којем су садржане њихове обавезе у спровођењу поменутог акционог плана. Потписивању протокола присуствовали су начелници одјељења борачко - инвалидске заштите из свих општина Српске, чланови Предсједништва БОРС-а, као и чланови првостепених и другостепених љекарских комисија. На скупу је представљен Акциони план и промотивно емитован аудио-видео спот с поруком "Стоп лажним борцима и ратним војним инвалидима"

Припремила: Г. К.

Са 5. извјештајно-радне скупштине БОРС

Враћање достојанства одбрамбено - отаџбинском рату кроз поступак ревизије статуса и права борацких категорија, његовање традиције ослободилачких ратова и очување лика српског борца, процесуирање одговорних за ратне злочине над Србима, као и реализација програма самозапошљавања демобилисаних бораца, неки су од задатака које је Скупштина Борачке организације Републике Српске означила приоритетним у наредном периоду

ТЕШКА, АЛИ УСПЈЕШНА ГОДИНА

На извјештајно - радној сједници, која је одржана крајем јуна у Мркоњић Граду, делегати Скупштине једногласно су подржали извјештај о раду БОРС-а, са извјештајем о извршењу финансијског плана и извјештајем о раду Фондације "Помоћ", уз констатацију да је 2008. година била једна од најтежих, али и најуспјешнијих година за БОРС.

Скупштина је подржала и убразано провођење Акционог плана Владе Републике Српске и потписивање Протокола о поступку спровођења ревизије и статуса борацких категорија, као један од основних предуслова да се врати достојанство одбрамбено - отаџбинском раду. Од Министарства рада и борацко - инвалидске заштите Скупштина БОРС-а је затражила да покрене поступак и стави ван снаге документ бившег Министарства одбране Републике Српске, којим се једном броју установа и предузећа признаје статус припадника оружаних снага, иако се ради о установама и предузећима гдје су радници били на радној обавези. Од надлежног министарства је затражено и то да покрене поступак допуне Правилника о раду љекарских комисија у поступку за остваривање права по Закону о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца, како би се омогућило легитимним представницима борачке организације да учествују у раду комисија и дају допринос у спречавању одређених злоупотреба. То би био најбољи допринос процесу ревизије, речено је са скупштинске говорнице.

На сједници Скупштине је, такође, истакнуто незадовољство рјешењима уграђеним у Правилник, а која се тичу права на ортопедска и друга помагала

као и услове и начин остваривања права на продужену медицинску рехабилитацију у специјализованим установама. Позитивно је оцијењено рјешење Правилника о производњи медицинских средстава и опреме. Од Министарства рада и борацко - инвалидске заштите се, такође, тражи да се одмах покрене иницијатива код надлежног фонда за измјену тих прописа. У поступку измјена тражи се учешће представника БОРС-а.

Скупштина Борачке организације Републике Српске заузела је и став да Влада Републике Српске, односно Министарство правде, испита понашање и утврди одговорност директора казнено - поправног завода Кула, који не поштујући кућни ред установе, озбиљно угрожава људска и свака друга права притворених и осуђених лица, што се посебно манифестовало након посјете једном броју притвореника, представника Борачке организације Републике Српске.

Скупштина је задужила руководство БОРС-а да од Центра за истраживање ратних злочина затражи да формира стручни тим који ће пратити суђења и посебно радити на изучавању правне праксе и домета изречених пресуда и посљедица које оне могу изазвати по Републику Српску или да се та активности организују у оквиру Адвокатске коморе РС. Скупштина је подржала иницијативу адвоката Раде Голића из Власенице за оцјену установности и законитости Кривичног закона БиХ, и о томе обавијестила Савјет министара БиХ.

Извјештај о раду Скупштине БОРС-а, поднио је њен предсједник Пантелија Ђургуз, а у расправи су се могле чути разне оцјене и мишљења.

Иако је је задовољан због партнерског односа са институцијама Српске, Лазар

Благојевић из Шамца сматра да то партнерство треба бити још јаче, јер се тако ефикасно рјешавају проблеми свих бораца.

- Мислим да нама, члановима на терену, треба више живог контакта са члановима руководства БОРС-а и да тај

ФИНАНСИРАЊЕ

Скупштина је оцијенила да финансирање рада БОРС-а није рјешено на адекватан начин, те је затражила да се ово питање системски ријеши кроз измјене законских прописа који регулишу област удружења и фондација. Скупштина је задужила руководство БОРС-а да у сарадњи са Министарством рада и борацко - инвалидске заштите нађе начин и могућност плаћања чланарине од корисника права из области борацко - инвалидске заштите. Скупштине Борачке организације РС једногласно је усвојила Програм рада Борачке организације Републике Српске за 2009. годину, уз став да заштита уставне позиције Републике Српске буде трајна обавеза руководства и органа Борачке организације Републике Српске.

контакт треба ојачати. Знам да је предсједник Скупштине БОРС-а доста заузет, па би онда и други чланови из Предсједништва и одбора требали обилазити општинске борачке организације како би увидјели специфичности ових средина и проблеме са којима се сусрећу - рекао је он.

Предраг Кнежевић из Бање Луке је оцијенио да за рад на ревизији, која је

стално у току, борачка организација нема адекватног партнера.

- Дешава нам се да надлежно министарство поништи наше мишљење, иако и птице на грани знају околности нечијег рањавања и што је јасно због чега је дато такво наше мишљење. Морамо измијенити и акта о ревизији, јер у њима иам много неправде. Онима који су прелазили из једне јединице у другу и изгубили по два дана, ми скидамо категорију, а другима који су по четири и по године провели на радној обавези, дајемо прву категорију - рекао је, између осталог, Кнежевић.

Момчило Курица из Мркоњић Града је оцијенио да треба изједначити

Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите

БОРЦИ СУ ЧУВАРИ СРПСКЕ

Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите нагласио је на сједници у Мркоњић Граду да морамо бити одговорни према генерацијама које долазе.

- Уколико ми не проговоримо као борци, и ви као борачка организација, Република Српска ће бити угрожена. Зато нам је потребна ваша помоћ. Ми смо урадили посао који се зове Република Српска, сада је морамо чувати и градити. Морамо, такође, стамбено збринуте све наше породице погинулих бораца и ратне војне инвалиде. Позивам вас да учествујете у ревизији и да проговорите о истини. Политике и власти пролазе, али истина остаје. Будите достојанствени сада, као што сте били и у рату. Кренимо у ревизију која ће бити за нашу добробит - истакао је министар Ристовић. Он је подсетио и на десет милиона марака добијених за запошљавање и навео да то треба дати најсиромашнијим незапосленим борцима да би могли тим средствима почети радити на свом имању и газдинству, те унаприједити свој и живот своје породице.

- Тако ћете им помоћи да превазиђу ово тешко стање и да трајно рјеше своју егзистенцију. За разлику од окружења, посебно ФБиХ, ми још увијек добро стојимо и носимо се са кризом, па вјерујем да ће се то одразити и на животе бораца - закључио је Ристовић.

Вијенци цвијећа и пијетет за погинуле саборце

критеријуме за финансирање борачких организација како би боље могле радити, односно да им се омогуће адекватни услови за рад. Он је предложио да се из буџета сваке општине издвоји по један проценат годишњег буџета и да се он усмјери за рад општинске борачке организације.

Јован Делић из Билеће нагласио је, између осталог, да стипендије које додјељује Фондација "Помоћ" не стиже у његову регију, односно у седам општина Херцеговине које он представља.

- Мислим да би требало у извјештају навести ко је све добио стипендију или помоћ и одакле је, јер у седам општина моје регије те помоћи нема. Поред незапослености која мучи све нас, и разних подјела, ово, такође, слуги на

подјеле - навео је он.

Милорад Каламанда, генерални секретар БОРС-а је објаснио да од Вишеграда до Требиња четири студента примају стипендије. Сваке године у септембру, свим општинама у Српској шаље се допис са поруком да је Фондација отворила конкурс за додјелу стипендија и објашњава под којим условима дјеца могу добити стипендије. Тако могу конкурисати и дјеца из Херцеговине и свих других општина.

- Извјештај Фондације је усвојен уз одлуку да се у извјештају за сљедећу и све наредне године, уврсте и имена дјеце која добијају стипендије као и мјеста из којих долазе - рекао је Каламанда.

О плану рада БОРС-а, говорио је и Душан Ђенадија из Приједора, који

РАТНИ ЗЛОЧИНИ

Зоран Преодојевић из Приједора је упозорио на проблем ратних злочина, посебно на случај Корићанске стијене.

- Дамир Иванковић је признао кривицу за Корићанске стијене, а колико смо ми упознати, изнијеће и наводне информације о наводним ратним злочинама у Приједору и са собом у амбис повући и друге људе. А, ко је Иванковић, говори и чињеница да је четири пута дао исказ о Корићанским стијенама и сваки пут је исказ био другачији. Бојим се да ће се у сваком граду наћи понеки Иванковић, а онда ће на крају и Република бити на реду да се оптужи. Због тога наш закључак мора бити да тражимо да се институције позабаве проблемом ратних злочина. Наши притвореници су дискриминисани, имамо и такве информације. Не дају им се записници са суђења, или се дају у електронској верзији, а људи немају рачунаре да то погледају. Суд БиХ и Тужилаштво БиХ су у истој згради и то је јединствен случај у свијету да се ове двије институције налазе у истој згради. Какав је то суд, говори и чињеница да се у њему тренутно не налази нити један притвореник муслиман, а знамо и какве је казне до сада муслиманима изрекао. Сматрамо да институције треба да се позабаве овим питањима, јер почињемо сумњати да се са 1.143 године казне, које је Суд за ратне злочине БиХ до сад изрекао Србима, као и 146 година затвора Хрватима и само 41. годином муслиманима, припрема амбијент да се и Република Српска оптужи као геноцидна творевина - рекао је Преодојевић

САРАЈЕВО ПОД ЛУПУ

Борачка организација Републике Српске непрестано инсистира на доказивању истине о страдању Срба у протеклом рату. То мора бити стратешко и национално питање Српске и њених институција, поручио је Михајло Парађина, предсједник Предсједништва БОРС-а.

- Прије свега, Сарајево се мора ставити под лупу, јер су сви злочини почињени под патронатом државних, војних и политичких центара моћи бошњачког народа... Ово је, према мом мишљењу, борба за опстанак будућих генерација у БиХ и ако то не докажемо имаћемо озбиљних проблема - рекао је Парађина.

Он је навео да су све активности из прошлогодишњег програма рада у највећем дијелу реализоване, те додао да се мора појачати надзор над изградњом стамбених јединица за приоритетне групе из реда породица погинулих бораца и ратних војних инвалида од прве до четврте категорије, јер је њихово стамбено збрињавање стратешко питање.

сматра да је задат посао који се не може стићи урадити, али је рекао да, ако се план рада односи на период до следеће скупштине, онда он може бити завршен.

- Предлажем да у раду у предстојећем периоду већу пажњу посветимо паралелним организацијама, јер је у њима све више образованих људи, и могуће је да те организације постану проблем. Што се тиче ревизије, мислим да је она важна, али сматрам да се не треба правити оволико буке и говорити да је то основни проблем у нашем раду и Републици Српској. Ревизија јесте важна, али није најважнији проблем, а чини ми се да се због свих проблема покушава окривити Борачка организација - рекао је Ђенадија.

Душко Милуновић, начелник одјељења за војне евиденције у надлежном министарству, највише пажње у свом излагању посветио је ревизији.

- Не бих рекао да су тачне неке тврдње које сам чуо, попут оних да БОРС нема партнера у нашем министарству у процесу ревизије. У нашем одјељењу постоје људи који се озбиљно баве

ревизијом, па морају прочитати дословно сва увјерења која се односе на рат и признавање права. До сада је прочитано око 26.000 увјерења и издвојено више од 400 која су означена као сумњива. За оваква лица и увјерења потребна нам је помоћ БОРС-а, јер ви имате боље информације са терена. Те људе познајете лично и знате околности страдања. Поднијели смо МУП-у двије кривичне пријаве, а четири су у припреми - истакао је Милуновић.

Сједници Скупштине БОРС-а у Мркоњић Граду присуствовао је и начелник ове општине Зоран Тегелтија.

- Са Борачком организацијом имамо добру сарадњу и док сам ја начелник гарантујем да ће тако и даље бити. Можда ће ова година бити мало тежа, али оно што смо почели то ћемо и завршити. За Илиндан ће бити завршена зграда са 24 стана за породице погинулих бораца и ратне војне инвалида, чиме ћемо завршити оно што смо планирали за ову годину - рекао је Тегелтија.

Т. М. - Г. К.

ЗАДАЦИ

Изградња партнерских односа са институцијама власти на јачању материјалног положаја борачких категорија у условима економске кризе и рецесије један је од задатака које је Скупштина БОРС-а дефинисала на посљедњој сједници. Такође је наглашено да се мора радити на унапређењу положаја, мјеста и улоге БОРС-а, јачању материјалне основе за реализацију програмских циљева и задатака, спровођењу Програма потпуног стамбеног збрињавања за 2009. годину, утврђивању јединствене стратегије рјешавања питања несталих лица, како би у процес тражења биле укључене све релевантне институције и невладине организације које се баве жртвама рата. Мора се, закључено је на Скупштини БОРС-а, утврдити и јединствена стратегија истраживања ратних злочина над српским народом и прикупљања доказа о почињеним ратним злочинима.

Као посебне приоритете Скупштина је нагласила заштиту уставне позиције Републике Српске, што подразумијева очување Републике Српске са надлежностима и овлашћењима којима се гарантује равноправност ентитета и народа у складу са Дејтонским мировним споразумом, борбу против свих облика антидејстонског дјеловања, рушења уставно-правног поретка РС, спречавање и осуду кршења колективних и појединачних људских права као и изградњу мира и безбједности на овом подручју. Приоритет је и очување достигнутог нивоа материјалног положаја борачких категорија у условима економске кризе и рецесије, а посебно проналажење могућности значајније помоћи незапосленим демобилисаним борцима кроз радно ангажовање (пограми самозапошљавања) и могућност пензионисања одређених старосних група.

Када је ријеч о стамбеном збрињавању, у овој и наредној години треба приоритетно збринути породице погинулих бораца и ратне војне инвалиде који немају кров над главом, неким побољшати услове становања и предузети припреме за приватизацију стамбених јединица. Прикупљање доказа о почињеним ратним злочинима над српским народом у протеклом рату, као и пружање помоћи за извођење одбране оптуженим лицима и њиховим породицама, такође су приоритет у раду БОРС-а. Посебно ће се тражити поштовање људских права у казнено - поправним установама - закључено је на Скупштини БОРС.

Чланови Председништва положили вијенце и прислужили свијеће у знак сјећања на погинуле саборце у Новом Граду

Сједница Председништва Борачке организације Републике Српске

СТАМБЕНО ЗБРИЊАВАЊЕ - ПРВА БРИГА

Спровођење Протокола о убрзаном стамбеном збрињавању борачких категорија мора бити један од приоритета Владе Републике Српске, што подразумева његову реализацију у пуном капацитету али и приоритетно збрињавање породица које немају кров над главом, закључили су чланови Председништва БОРС-а на сједници одржаној у Новом Граду. Председништво је затражило да се објекти, чија је изградња започела лани, што прије заврше, као и да се исплате сва предвиђена неповратна новачана средства за 2008. годину

Од Министарства рада и борачко - инвалидске заштите Председништво је затражило да припреми информацију о реализацији програма потпуног стамбеног збрињавања за период за који се програм реализује, са посебним освртом на број породица којима су изграђене стамбене јединице и као оних којима су побољшани услови становања. Да би се отклонили недостаци у Уредби о

стамбеном збрињавању, чланови Председништва своје примједбе треба да доставе стручној служби БОРС-а у року од 15 дана.

Петар Милошевић, члан Председништва из Модриче, навео је да постоје одређени помаци у стамбеном збрињавању у Броду, гдје треба урадити још завршне радове, а да је исти случај и у Шамцу. Према његовим ријечима, у

Дервенти је побољшан квалитет зграде, а једини проблем је што ће у Добоју и Модричи радови нешто каснити у односу на планирани завршетак. Ипак, рекао је Милошевић, добили су обећање да закашњење неће бити велико, и да ће до краја године бити завршени сви планирани радови.

Зоран Преодојевић из Приједора је истакао да је у суштини задовољан стамбеним збрињавањем на овом подручју, али сматра да Уредба о стамбеном збрињавању није добро урађена, чиме су посебно оштећени ратни војни инвалиди.

- Сви станови у Приједору подијељени су породицама погинулих бораца, јер они по Уредби имају предност. Она, на неки начин, даје простор паралелним организацијама да критикују наш рад. Сматрамо, такође, да су се ова уредба, а и сви закони Републике Српске, огријешили о дјecu погинулих бораца, јер су приоритет у стамбеном збрињавању дали и радитељима, бабама, стрицама... свим другима, осим дјеци - оцијенио је он.

Дражан Перендија из Вишеграда истакао је да спровођење програма стамбеног збрињавања касни на подручју ове регије.

- Било је покушаја превара, и када сам их открио, блокирао сам програм све док се и посљедња неправилност не уклони, што је довело до одређеног кашњења - нагласио је Перендија.

У расправи која је услједила чланови Председништва су констатовали да у овој области постоје бројне тешкоће, а да је можда највећи проблем морал људи који раде у стамбеним комисијама и који формирају ранг - листе.

Додик остаје досједан

Осим стамбеног збрињавања, коме је требало да буде посвећена цијела сједница, на захтјев чланова Председништва на дневни ред су уврштена и друга важна питања из области борачко - инвалидске заштите.

Пантелија Ђургуз, председник БОРС-а, известио је, између осталог, чланове Председништва о састанку руководства ове организације са Милорадом Додиком, премијером Републике Српске.

- Борачки додатак биће исплаћен редовно, стамбено збрињавање се одвија по планираној динамици. Премијер је рекао да нема застоја и да сви други програми могу стати, али да овај неће и не смије бити заустављен. Обећао је и пружање правне помоћи борцима осумњиченим за ратне злочине као и њиховим породицама. Влада ће обезбиједити и десет милиона марака за samozапoшљавање демобилисаних бораца. Кроз развој малог бизниса пет милиона марака и приватног пољопривредног газдинства исто толико -

КАНЦЕЛАРИЈА У БЕОГРАДУ

Пантелија Ђургуз је истакао да због многих бораца ВРС који живе у Београду и Србији, а још нису ријешили свој статус, постоји потреба да се тамо отвори канцеларија. Према његовим ријечима, Удружење бораца од 1990. године града Београд - општина Звездара, понудило је БОРС-у просторије за канцеларију.

Председништво је једногласно одлучило да руководство БОРС-а детаљно и пажљиво размотри ову иницијативу, и да до сљедеће сједнице Председништва сачини комплетан извјештај у овом случају.

ИМОВИНА

Сњежана Раилић, предсједник општине Нови Град, нагласила је да јој је посебно драго што се говори о замјени имовине Срба из ФБиХ или Хрватске са Бошњацима и Хрватима из Републике Српске, јер, како је рекла, у Народној скупштини РС је имала прилику да се упозна с тим какве проблеме Срби имају са овим уговорима. Иначе, Предсједништво је једногласно усвојило иницијативу за организовање округлог стола о теми "Правна ваљаност уговора о размјени некретнина за период 01.04.1992 - 19.12.1998".

Бројне примједбе на уредбу о стамбеном збрињавању: Са сједнице у Новом Граду

НЕМА ДИРАЊА У БОРАЧКИ ДОДАТАК

- Борачки додатак биће исплаћен редовно, стамбено збрињавање се одвија по планираној динамици. Премијер је рекао да нема застоја и да сви други програми могу стати, али да овај неће и не смије бити заустављен. Обећао је и пружање правне помоћи борцима осумњиченим за ратне злочине као и њиховим породицама. Влада ће обезбиједити и десет милиона марака за samozапшљавање демобилисаних бораца. Кроз развој малог бизниса пет милиона марака и приватног пољопривредног газдинства исто толико - рекао је предсједник Ђургуз.

ПОМЕНИ

Миле Вукадиновић, члан Предсједништва из Зворника, имао је примједбу на организовање помена страдалим Србима Подриња, који се сваке године одржава на Петровдан. Он сматра да се приликом оваквих помена не даје довољно значаја одбрамбено-отџбинском рату.

- На овим скуповима се више говори, рецимо, о Првом и Другом српском устанку, а занемарује се страдање из овог рата, жртве и злочини који су почињени над Србима Подриња и Републике Српске - оцијенио је Вукадиновић са којим су се сложили и остали чланови Предсједништва. Они су указали да овај проблем постоји и у њиховим срединама. Због тога је договорено да се Одбору за његовање традиција одбрамбено - ослободилачких ратова сугерише да се приликом обиљежавања годишњица више пажње поклања догађајима из протеклог рата. Договорено је, такође, да се на нивоу регија БОРС више ангажује у обиљежавању значајних годишњица и датума.

рекао је предсједник Ђургуз.

Члановима Предсједништва обратио се и Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите. Он је, прије свега, истакао да Влада Српске и надлежно министарство неће одустати од програма стамбеног збрињавања.

- Озбиљан посао чека нас и у поступку ревизије. Морамо помоћи онима који су дали дијелове тијела или породицама оних који су дали своје животе за Републику, али и заштитити лик српског борца. Очекујем вашу помоћ и подршку у овом послу - навео је Ристовић.

Дражан Перендија, члан Предсједништва из Вишеграда рекао је да на овом подручју имају великих проблем са људима оптуженим за ратне злочине.

- Из Вишеграда их је много оптужено, а њихове породице немају никаква права. Жене су им незапослене, дјеца се тешко школују. Предлажем да се организују састанци министра са свим начелницима општина из којих долазе ови људи, и да се њиховим породицама помогне - предложио је Перендија.

Зоран Преодојевић из Приједора је рекао да сличних проблема имају и у овој општини. Породице оптужених људи, према његовим ријечима, грађани су другог реда.

РЕВИЗИЈА

Због проблема са примјеном инструкције о ревизији учешћа у рату, посебно у Бањој Луци, закључено је да надлежно одјељење административне службе града, градска борачка организација и представници министарства, размотре њену примјену у поступку ревизије у овом граду.

- Имамо информацију да су им услови у затвору, након што их је посетио предсједник БОРС-а, знатно погоршани и отежани. Нарочито је то случај у затвору Источна Кула - рекао је он.

Т. М. - Г. К.

Одбор РВИ

НИСУ УГРОЖЕНА ПРАВА РАТНИХ ВОЈНИХ ИНВАЛИДА

Задачи на спровођењу ревизије статуса борачких категорија, стамбено збрињавање али и политика из области инвалидности за период 2001 - 2015 године били су централна тема сједнице Одбора ратних војних инвалида, која је одржана у Бањој Луци 12. јуна

Сједници су присуствовали и представници Министарства рада и борачко-инвалидске заштите РС Љиља Бошњак и Милка Тркуља, Татјана Гајић, виши стручни сарадник за питања инвалида у Министарству здравља и социјалне заштите Српске, те Оливера Мاستикоса, национални координатор за питања инвалида у Центру за социјални рад у Бања Луци.

Горан Бабић, председник републичког одбора РВИ, упознао је чланове овог тијела са садржајем материјала који носи назив Политика из области инвалидности изражавајући бојазан да би стратегијом коју доноси овај документ били изједначени цивилни и војни инвалиди.

- Људи који воде овај пројекат,

Преиспитати рад љекарских комисија- са сједнице Одбора РВИ

Одбор РВИ је подржао све активности које се спроводе у поступку ревизије, те најоштрије осудио све злоупотребе које се јављају у овом послу. Чланови овог одбора су затражили да се примјене све законске одредбе у ревизији, а у канцеларијама свих општинских борачких организација истакну спискови ратних војних инвалида те општине, како би се могло указати на оне који остварују права која им не припадају.

Одбор тражи и то да се преиспита рад љекарских комисија које дају оцјену инвалидности, као и успостављање института за контролу тјелесних оштећења, јер би се тако увело више реда у ову област, али и једнаке критеријуме приликом оцјене степена инвалидности.

међутим, увјеравају нас да се не може ништа лоше десити правима ратних инвалида. Напротив. Рекли су да наша права могу бити само увећана. Као члан групе за израду стратегије изнио сам наше ставове и указао на одређене специфичне проблеме РВИ који се морају уважавати. Мислим да ову стратегију треба подржати, а тиму који је прави, испред нашег одбора, писмено упутити

сугестије - рекао је Бабић.

Оливера Мастикоса је истакла да је стратегија направљена тако да омогући да сва лица са инвалидитетом имају бољи положај у друштву. Права бораца и инвалида проистекла из рата, у стратегији се не спомињу, што значи да се не дирају и не ремете, оцијенила је она. Она сматра да је стратегија свеобухватна и може само да допринесе побољшању услова живота инвалида.

У расправи која је услједила указано је на потребу да се побољша здравствена заштита инвалида јер је веома лоша, а инвалидима живот загорчавају и бирократске процедуре. Речено је, такође, да је квалитет ортопедских помагала изузетно лош.

И на овој сједници ријечи је било о ревизији о којој је отворена широка полемика. Драган Мастикоса из Оштре Луке је нагласио да је, прије свега, потребно зауставити "производњу нових инвалида по основу обољења", јер, док се то не уради, "неће бити ни резултата у ревизији". Другим ријечима, како је рекао, "док једне скидамо са списка инвалида, други то постају, и само се вртимо у круг".

- Вријеме је да престанемо признавати нове инвалиде, а онда треба спровести темељну ревизију постојећих - рекао је Мастикоса.

Одбор РВИ је подржао све активности које се спроводе у поступку ревизије, те најоштрије осудио све злоупотребе које се јављају у овом послу. Чланови овог

одбора су затражили да се примјене све законске одредбе у ревизији, а у канцеларијама свих општинских борачких организација истакну спискови ратних војних инвалида те општине, како би се могло указати на оне који остварују права која им не припадају.

Одбор тражи и то да се преиспита рад љекарских комисија које дају оцјену инвалидности, као и успостављање института за контролу тјелесних оштећења, јер би се тако увело више реда у ову област, али и једнаке критеријуме приликом оцјене степена инвалидности.

Као и на свакој сједници, говора је било и о стамбеном збрињавању ратних војних инвалида. Милка Тркуља, начелник Одсека за стамбене послове у Министарству рада и борачко-инвалидске заштите РС нагласила је да се ова проблематика рјешава у складу са правилником о стамбеном збрињавању.

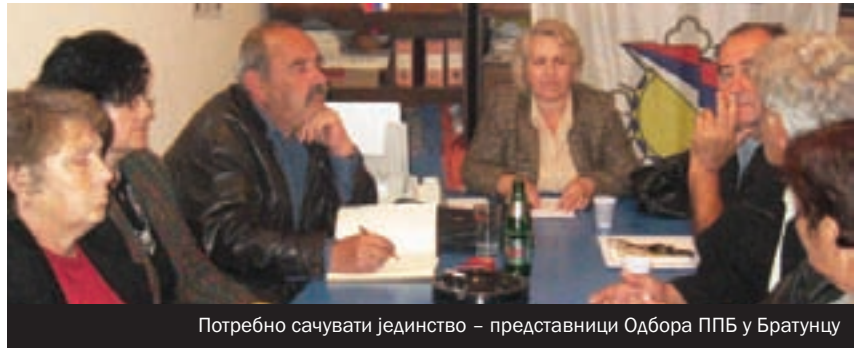
- На основну листу за стамбено збрињавање јавило се 5.606 људи, а сада на накнадним листама имамо још 3.052 новопријављена лица за стамбено збрињавање. У току је провјера да ли испуњавају услове, како бисмо по окончању поснебног програма могли почети рјешавати и њихове проблеме. Закључно са 31.12.2008. године, још је незбринута 4.200 људи, а током ове године велики број њих добиће свој кров над главом - навела је Тркуља.

Т. М. - Г. К.

Одбор породица погинулих бораца

НЕПОТРЕБНИ ПАРАЛЕЛНИ ОРГАНИ

Као и сви органи БОРС-а, и Одбор породица погинулих бораца на сједници одржаној у Бањој Луци, расправљао је о стамбеном збрињавању, ревизији учешћа у рату те другим актуелним проблемима људи које представљају.

Потребно сачувати јединство – представници Одбора ППБ у Братунцу

Ненад Поповић из Лакташа је констатовао да у много општина постоје проблеми због тога што се паралелне организације баве истом проблематиком.

- Мислим да наша, и организација на чијем је челу Недељко Митровић, не треба паралелно да постојати. Не постоји смисао за постојање обје организације, и мислим да једну треба припојити другој, ако је то могуће. А, знајући како ради Митровићева организација, мислим да је она сувишна – оцијенио је Поповић.

Полемишући у овој тачки дневног реда, Јован Делић из Билеће, имао је примједбу на нацрт новог статута борачке организације. Наиме, он се не може помирити са чињеницом да је у новом статуту планирано и дефинисано да овај одбор има консултативну улогу. То је, по њему, омаловажавање и нешто би, како је рекао, требало мијењати.

О ревизији учешћа у рату, говорио је Милорад Каламанда, генерални секретар БОРС-а који је упознао чланове Одбора са сазнањима о преварама или покушајима превара у поступку ревизије. Нагласио је да би било пожељно у свим општинским борачким организацијама извјесити листе са именима породица погинулих бораца и ратних војних инвалида, како би се лакше увидјело ко остварује права која му по закону не припадају.

Додао је и то да БОРС сам мора отворати ревизију, указивати на случајеве превара и јављати комисијама БОРС-а о овим проблемима.

Станислав Јунгић оцијенио је да је, у овом случају, БОРС себи задао преозбиљан задатак.

- Сад се на терет БОРС-у ставља обавеза да изврши ревизију. Зар то није посао институција Републике Српске? Гдје су данас комаданти који су потписивали потврде о погибији који су живот изгубили у крађи или неким личним сукобима? Хоће ли ти комаданти одговарати за

превару? Шта је са докторима који су издавали лажна увјерења о рањавању? Хоће ли сва ова питања доћи на дневни ред и исправити се ова неправда – упитао је Јунгић.

Слично мисли и Јелица Поповић, која је оцијенила да надлежни у општинама знају ко је гдје страдао а да се БОРС-у даје врућ кромпир у руке да се његови чланови међусобно свађају.

- Сви ту људи, који су остварили права путем лажних увјерења, данас имају много већа права него ми, јер су вјешти у преварама и увијек иду корак напријед. Не знам како то да истјерамо на чистац – упитала је она.

- Сад се на терет БОРС-у ставља обавеза да изврши ревизију. Зар то није посао институција Републике Српске? Гдје су данас комаданти који су потписивали потврде о погибији који су живот изгубили у крађи или неким личним сукобима? Хоће ли ти комаданти одговарати за превару? Шта је са докторима који су издавали лажна увјерења о рањавању? Хоће ли сва ова питања доћи на дневни ред и исправити се ова неправда.

Станислав Јунгић, председник ОПБ Бањалука

Симо Јефтић је навео да има, на примјер, људи који су настрадали послје рата, од мина и слично. Иако су били борци, нису настрадали као борци, и то треба разграничити, сматра он. Нажалост, додао је, превара има и данас, купују се пензије и раде сличне малверзације.

Љиља Бошњак, представник Министарства рада и борачко – инвалидске заштите, рекла је да постоји много тога што треба јасно разграничити

и расправити. Она је навела примјер Ремонтног завода у Хаџићима, који је цијело вријеме рата био у зони борбених дејстава, али се поставља питање да ли су сви људи, који су се водили као његови радници, ту заиста били цијело вријеме.

- За Чајавец не можемо рећи да је и један дан био у зони борбених дејстава. Морам рећи да је министарство већ поднијело пријаве против неколико лица која су издала лажна увјерења на основу којих су остварена права из области борачко-инвалидске заштите. Ми ћемо у овом послу истрајати, а молимо вас да нам у овом послу помогнете – рекла је она.

Одбор је након расправе закључио да у потпуности подржава поступак ревизије и затражио да се у свим општинским и мјесним борачким организацијама истакну спискови ратних војних инвалида, породица погинулих бораца и демобилисаних бораца, како би се могао остварити увид у све сумњиве случајеве.

Свјетлана Средић, потпредседник Одбора ППБ, сматра да постоје објективни проблеми у стамбеној изградњи, али и неке ствари које се морају брже рјешавати. На примјер, неке општине своје проблеме ријеше брже, а друге спорије, иако је у питању иста врста проблема.

- Треба направити приоритете. Станове морају добити људи којима су они заиста најпотребнији, на примјер, подстанари и они који немају кров над главом – оцијенила је Средићева.

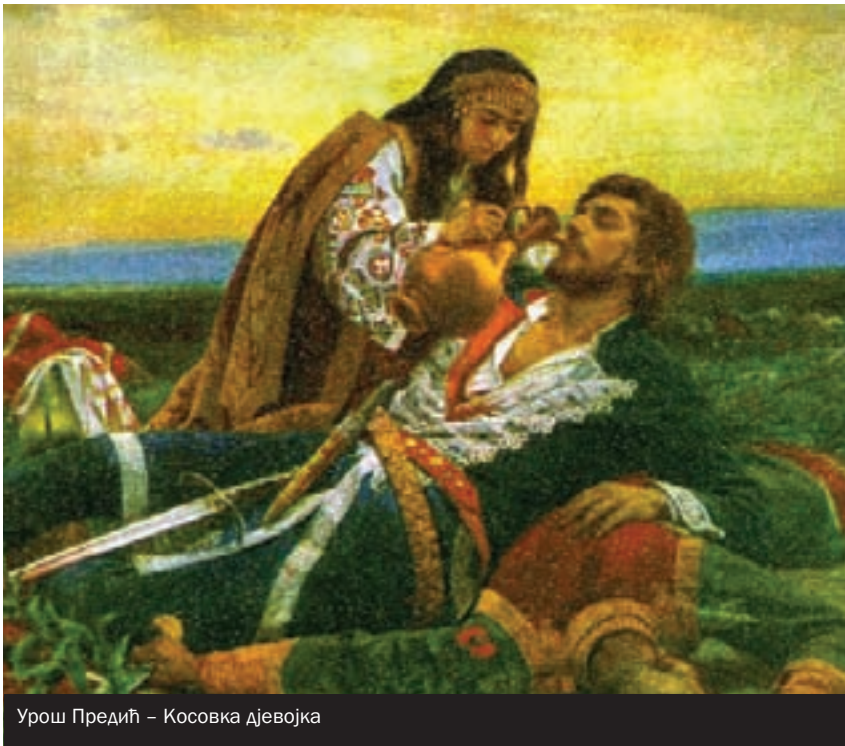
Са овим ставом су се сложили и остали чланови Одбора ППБ и закључили да се сва заостала средства из 2008. морају исплатити до краја јуна. Чланови одбора се, такође, морају активно укључити у својим општинама у рјешавање ових проблема и кроз сарадњу са члановима стамбених комисија општинских борачких организација надгледати рад стамбених комисија.

Т. М – Г. К.

НА ДУГИМ ЊИВАМА КОД МОДРИЧЕ ОБИЉЕЖЕНА 17. ГОДИШЊИЦА ПРОБОЈА КОРИДОРА КРОЗ ПОСАВИНУ

ОД КОСОВА ДО ТРЕБАВСКОГ ВИДОВДАНА

Министар Ристовић приредио пријем за преживјеле учеснике пробоја коридора и бројне госте под војничким шатором који је на симболичан начин представљао командно мјесто операције "Коридор 92#. Српски борци који су успјешно бранили и одбранили своју отаџбину и данас су најбољи браниоци Републике Српске и много бољи и јачи од оних који имају неостварљиву жељу да је укину, поручио Ђургуз

Урош Предић – Косовка дјевојка

Међу осамнаест најзначајнијих догађаја у вишевијековној и славној историји српског народа, које је утврдио Одбор Владе Републике Српске за његовање традиција ослободилачких ратова, почасно мјесто заузима обиљежавање најбриљантније војне побједе - пробој коридора која је извојевана Војска Републике Српске на Видовдан 1992. године.

- Операција "Коридор 92" почела је 12. а завршена 28. јуна 1992. године, ослобађањем Модриче и деблокарањем пута Бањалука - Београд, преко Модриче. За 105 дана непрекидне и надљудске борбе, српски борци и њихови команданти ослободили су четири општине, 16 већих и осам мањих села укупне површине 760 километара квадратних. Током извојења операције погинуло је 550 бораца, а око 2.000 је рањено.

Имајући у виду шта нам је непријатељ спремао и какав је био њихов крајњи циљ ова операција и ова битка стварно јесте битка живота. Из тих разлога смо дужни и обавезни да наше саборце који су у овој бици положили своје животе за Републику Српску, никад не заборавимо

Дуге Њиве – са обиљежавања годишњице пробоја коридора

све док ходамо по овој напаћеној и слободној српској земљи, и да њиховим породицама и потомству будемо на услузи како би лакше ишли кроз нашу животну свакодневницу која нимало није ни лака ни једноставна - подсетио је Пантелија Ђургуз, председник Борачке организације Републике Српске на овогodiшњем обиљежавају славне битке за коридор живота на Дугим њивама код Модриче.

Говорећи о овој маестралној војничкој операцији у којој је и сам учествовао Пантелија Ђургуз је подсетио да су "српски борци који су током рата успјешно бранили и одбранили своју отаџбину и данас најбољи браниоци Републике Српске и много бољи и јачи од свих оних који маштају да је укину#.

- Без обзира на тренутну економску и финансијску кризу, због које је заустављена производња и запошљавање, та криза не смије бити на штету борачке популације. Никома не смије пасти на памет да смањи грант за борачку популацију - поручио је Пантелија Ђургуз са Дугих њива на Требави одакле је успјешно руковођена и вођена операција "Коридор 92".

НА КОМАНДНОМ МЈЕСТУ

Влада Републике Српске има начина да одбрани Српску, јер је она равноправан ентитет у дејтонској БиХ и дио Европе, изјавио је министар рада и борачко-инвалидске заштите Српске Раде Ристовић, на пријему за преживјеле учеснике пробоја коридора, представнике власти, српске представнике у заједничким органима БиХ, невладиних организација и домаћине обиљежавања годишњице општине Модрича и Добој.

Иначе, министар Ристовић приредио је пријем под војничким шатором на Дугој Њиви, који је на симболичан начин подсећао на некадашње командно мјесто операције и у њему су биле истакнуте заставе свих ратних јединица

које су учествовала у овој славној бици.

- Данас се сјећамо и 12 беба, које су умрле само зато што у бањалучком породишту није било неопходног кисеоника за новорођенчад. Не можемо а да се не запитамо да ли је свјетска јавност знала да бебе у нашим породиштима умиру и да им животи зависе од туђе воље. Ако је знала, питамо се зашто је ћутала и гледала како се гаси једна по једна бањалучка "звјездица". Зар су тек рођене бебе биле криве за било какве неспоразума и сукобе у свијету и да буду жртвоване зарад сулудих циљева. Без ријечи осуде и било какве помоћи ћутале су и бројне хуманитарне организације у свијету. Што смо друго могли да урадимо већ да сами одлучујемо о својој судбини.

Упркос свим непријатељствима, притисцима и пријетњама Републику Српску смо у више наврата бранили и одбранили, јер смо бранили право на свој живот, своју слободу и људско достојанство. Због наше прошлости, а и због чињенице да је Српска наша отаџбина, морамо је одбранили као равноправан ентитет у дејтонској БиХ и као дио Европе - рекао је Ристовић.

Министар је нагласио да је значај битке за коридор био прије свега у завршетку агоније умирања тек рођене дјецe, али и деблокаде око милион и 500 становника бањалучке и српске крајине.

ПО ПРАВИЛИМА РАТОВАЊА

Пензионисани генерал Манојло Миловановић говорио је о циљевима битке, као и пуковник у пензији Мико Шкорић и генерал у пензији Новица Симић.

Генерал Симић је поновио пред новинарима да је операција "Коридор" спроведена уз строго поштивање свих Женевских конвенција и правила ратовања.

- Смрт 12 беба у Бањалуци и милион и по опкољених Срба у западном дијелу Републике Српске и Републике Српске

Крајине представљали су додатни мотив и давали морал борцима што је довело до успјешног завршетка акције у планираном року, до 28. јуна 1992. године - рекао је генерал Симић, као један од команданата ове операције. Симић је и овог пута посебно нагласио велики значај и пресудну улогу коју је у читавој операцији имао њен главни стратег сада већ покојни генерал Момир Талић.

ХРАБРИ ВОЈНИЦИ И МУДРЕ ВОЈСКОВОЂЕ

Обиљежавање 17. годишњице пробоја коридора живота кроз Посавину почело је светом архијерејском литургијом која је служена и у част треће годишњице од васпостављања манастира, посвећеног Светом великомученику цару Лазару и свим страдалницима од Косовског боја до данашњих дана.

У бесједи послје литургије његово преосвештенство епископ зворничко-тузлански Василије подсетио је да су операција "Коридор 92" и крсна слава новог манастира, судбински везани за српски народ, Требаву и цијелу Републику Српску. Владика Василије је позвао православне вјернике на јединство и братску слогу подсећајући их на величину жртве оних који су положили своје животе за Републику Српску.

- Хвала свима онима који су створили Републику Српску, хвала свима онима, храбрим војницима и мудрим војсковођама који не жалећи својих живота дадоше на олтар слободе живот свој, дадоше оно што им је највредније.

Послје литургије служен је парастос за страдале у бици за коридор код спомен-обиљежја гдје су бројне делегације из Републике Српске и општина Модрича и Добој положили цвијеће и вијенце. Годишњица пробоја коридора обиљежена је и пригодним културно-умјетничким програмом.

Р. ЈОВИЋ

БРИЉАНТНА ОПЕРАЦИЈА ВРС ВЕЋ СЕ ИЗУЧАВА НА МНОГИМ ВОЈНИМ АКАДЕМИЈАМА У СВИЈЕТУ

БИТКА СВИХ БИТАКА

Када је вољом окрутних међународних моћника српски народ западно од ријеке Босне копненим и ваздушним везама био потпуно одсјечен од матице Србије са циљем да се интегрише у унитарну Алијансу БиХ и Туђманову Хрватску, група одважних српских генерала на челу са Момиром Талићем сачинила је судбоносни план за пробој коридора живота кроз Посавину. Послије 42 дана надљудских борби српски јунаци су извојевали највећу и најчистију побједу над бројчано надмоћнијим непријатељем из три здружене војске (ХВО, ХВ и муслиманска Армија БиХ). Слобода је прогледала на Видовдан Господње 1992. О значају ове битке над биткама најбољи суд дао је генерал Новица Симић који и данас тврди: "Да није било пробоја коридора данас не бисмо имали Републику Српску"

Да би се, са ове временске дистанце, лакше схватили стварни домети бриљантне војне повједице и историјски значај операције Војске Републике Српске под кодним називом "Коридор '92", траба подсетити у каквим је војно-политичким околностима и међународним односима она изведена.

Насилно разарање Југославије почетком последње деценије прошлог вијека, по сценарију којег су дуго година тајно планирали и брижљиво припремале многе стране обавјештајне службе и данас се различито тумачи и доживљава међу представницима шест некад "збратимљених" народа и народности у СФРЈ. Прво се од те братствено-

јединствене југословенске заједнице отцијепила дежела Словенија. Потом је наикадашњи Титов генерал и лидер ХДЗ Фрањо Туђман у настојањима да обнови Павелићеву НДХ, први избацио Србе из дотада важећег Устава, а затим су отпочели најбруталнији прогони, насиља и масовни злочини над српским становништвом. Скоро нечујно путем самосталности отишла је и Македонија, а једино су Србија и Црна Гора остале вјерне крњој Југославији. У тим преломним историјским временима једино су три конститутивна народа у БиХ имала дијематрелно различита и потпуно супростављена плана и циља.

Када су последице маратонских

преговора лидери три владајуће националне странак: СДА, СДС и ХДЗ, на састанку у Сарајеву, 17. марта 1992. године, потписали изјаву о принципима новог уставног рјешења за БиХ многи су одахнули сматрајући да ће се тиме зауставити већ увелико распламсани оружани сукоби. Нажалост, и у вријеме преговора под патронатом представника међународне заједнице почињени су стравични злочини над српским становништвом у Сијевковцу код Брода, потом у Купресу, Сарајеву, Тузли, Коњицу, Чемерну и многим другим мјестима.

ИЗЕТБЕГОВИЋ ПОГАЗИО КУТИЉЕРОВ ПЛАН

Српска страна је и у тим најтежим тренуцима наставила преговоре на проналажењу мировних рјешења која би колико-толико могла задовољити интересе сва три конститутивна народа у БиХ. Таман када је на преговорима, које је у Лисабону, од 21. до 27. маја, водио председавајући Конференције о БиХ, португалски амбасадор Хозе Кутиљеро, договорено да БиХ остаје у дотадашњим границама са три конститутивне и равноправне јединице засноване на националном принципу, у Сарајеву је инсцениран масакр цивила у улици Васо Мискин последице којег је муслимански лидер Алија Изетбеговић прекинуо даље разговоре и у цијелости одбацио већ прихваћени Кутиљеров план.

Добро упућени тврде да се Изетбеговић одлучио на овај потез на наговор неких страних дипломата који су му за разлику Кутиљеровом плана, обећавали цјеловиту

и унитарну, односно муслимански БиХ. Један од тих дипломата који је имао пресудан утицај на Изетбеговића био је бивши амерички амбасадор у Београду Ворен Цимерман.

Три дана после краха преговора у Лисабону, то јест 30. маја 1992., Савјет безбједности УН донио је Резолуцију број 757 којом се уводе санкције против СР Југославије (Србија и Црна Гора). У складу са ранијом резолуцијом 752 затражено је од свих земаља да "спријече увоз на своју територију робе и услуга које потичу из Југославије, затим да спријече било какве активности својих грађана или активности на својим територијама којима се унапређује извоз или транзит било какве робе или производа који потичу из Југославије".

БРУКА ОД ГЕНШЕРА, МОКА И ВАН ДЕ БРУКА

Тиме нису биле исцрпљени све мјере и политички притисци на Београд. Већ 2. јуна 1992. године на састанку у Луксембургу Савјет министара Европске заједнице (садашња ЕУ) донијета је одлука којом ступа на снагу трговински ембарго и обустава ваздушног саобраћаја са СР Југославијом. Ове драстичне мјере имале су за циљ да Република Српска и Република Српска Крајина буду заувјек одвојене од Србије и трајно интегрисане у унитарну БиХ, односно Хрватску. Поред забране ваздушних летова, чак и оних хуманитарних, хрватске и муслиманске снаге су окупирале територије општина Дервента, Модрича и Брод чиме је западни дио РС био херметички затворен и физички одвојен од Србије. У таквим околностима, које су смислили окрутни свјетски моћници попут Ханса Дитриха Геншера, Хелмута Кола, Алојза Мока, Ван де Брука, Ворена Цимермана и других, српски народ у бањалучкој и книнској крајини имао је само два излаза: или да се препусте на милост и немилост својих непријатеља и прихвате унитарну БиХ, односно независну Хрватску или да крену у одлучујућу борбу за коридор живота. Били су то судбоносни тренуци које је тешка хуманитарна ситуација учинила још сложенијим и драматичнијим. Најтеже је, ипак, било у бањалучком породилишту у којем је, због потрошених залиха и недостатка боца са кисеоником, за веома кратко вријеме умрло 12 беба.

ПОЧАСТ СРПСКОМ ВОЈСКОВОЂИ

У неодрживој клаустрофобичној ситуацији у којој се нашао српски народ западно од ријеке Босне требало је донијети мудру и праву одлуку. Све наде у то вријеме полагане су у Војску Републике Српске. Али, за велике и судбоносне одлуке потребни су велики и храбри људи. Један од таквих, без сумње, био је

Коридор- најчистија битка која је одредила исход рата

командант Првог крајишког корпуса ВРС генерал Момир Талић, чије војна стратегија, командна одлучност и људска разборитост данас, више него икад до сада, добијају на пуном легитимитету и историјском значају. Јер, да није било добро испланиране, успјешно изведене војне операције и извојеване побједне на пробоју коридора данас не би било Републике Српске нити српског народа, као релевантног политичког фактора на овим просторима. Нажалост, генерал Момир Талића је попут многих српских великана постао жртва велике хашке неправде. Он је на крајње подмукао и кукавички начин ухапшен 1999. године у Бечу за вријеме одржавања семинара о војној доктрини на који су га, као угледног официра и храброг српског војсковођу, уредно позвали представници мисије ОЕБС-а (Организација за европску безбједност и сарадњу). Међутим, генерала Талића је далеко више погодило поменуто људско бешчашће и хашка неправда од иједне битке на војничком фронту. Није могао вјеровати да у званичним међународним организацијама раде такви ниткови који се служе најперфиднијим триковима и подвалама, па је тешко оболио у притворској јединици Хашког трибунала. Након што је пуштен на лијечење, преминуо је 28. маја 2003. године на Војно-медицинској академији у Београду, а сахрањен 31. маја 2003. у родној Пискавици. Сва хашка прича око генерала Момира Талића личи на познату сарајевску ујдурму и неку врсту освете због ратних побједна које је биљежио овај велики српски војсковођа у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату. Момир Талић је заслужио да барем нека улица у Бањалуци и другим градовима у Посавини понесе име овог генерала, који се жртвовао за спас и слободу српског народа.

ОСНИВАЧ ЛОГОРА- РУКОВОДИЛАЦ У СИПИ

Тако би се отприлике могле описати политичке прилике и односи у БиХ уочи, за вријеме и после завршетка крвавог троипогодишњег грађанског рата. Што се, пак, тиче војне ситуације треба подсјетити да су се још прије избијања оружаних сукоба муслиманско-хрватске снаге склопиле савез против Срба, а у ратне сукобе су их уводиле регуларне јединице из Хрватске. Скоро мјесец и по дана јединице ХВО (Хрватско вијеће одбране), ХВ (Хрватска војска) и муслиманске Армије БиХ држали су под окупацијом шири простор и више општина у Посавини. За то вријеме починили су стравичне масовне злочине над српским цивилима, а многи и данас превиђају чињеницу да су хрватско-муслиманске власти први логор на тлу БиХ успоставили у Ојаку. Један од најодговорнијих за тешке злочине почињене над српским становништвом на том простору био је Драган Лукач, који се ставио на чело тада нелегално формиране хрватско-муслиманске Станице јавне безбједности у Шамцу, а који данас обавља високу функцију у Агенцији за истраге и заштиту БиХ (СИПА). Управо су по наредби Лукача спроведена масовна хапшења српских цивила у овом дијелу Посавине и депортовани у поменути логор.

Према хрватским војним изворима у то вријеме у Посавини се налазило осам бригада ХВО и петнаест бригада из Хрватске. Радило се о бригадама ХВ: 108., 139., 157. и 3. гардијска. Преостале бригаде су чинили један или два батаљона и бројале су 600 до 1.200 људи. Бригаде попут 111. ријечка, 105. бјеловарска, дијелови 2. гардијске од једног батаљон са 150 људи, бројале су до 400 људи.

Дакле, још почетком маја 1992. године сви путни правци који из западног дијела Републике Српске воде према Србији

Владика Василије – помен за јунаке

били су затворени, а у међувремену забрањени су и сви ваздушни летови. Посљедња копнена веза Бања Лука - Добој - Тузла - Бијељина прекинута је 15. маја 1992. године када су муслиманске војне и паравојне формације починиле масовни злочин у Тузли над војном колоном. И поред претходно постигнутог споразума о безбједном повлачењу последње јединице ЈНА из БиХ убили су 200 војника, а многе заробили. Поред прекида копнене везе, посљедњи авион са аеродрома Маховљани из Бањалуке према Београду полетио је 19. маја 1992. године. Све су то, дакле, били довољни разлози за почетак судбоносне битке и продор коридора живота према матици Србији.

ГРУПА ШТАБНИХ ОФИЦИРА

Према свједочењу генерала Бошка Келечевића крајем маја и почетком јуна посебно тешка ситуација владала је на простору Прњавора, Дервенте, Добоја, Модриче и Шамца.

- Тај простор је био толико сложен да су хрватске и муслиманске снаге већ дубоко продрле на територију и то само неколико десетина километара од Прњавора. Истовремено према Добоју стигле су

близину Чивчија, односно на удаљеност од петнаестак километара од града. Ситуација је била доста сложена у доста широјој зони одговорности Првог крајишког корпуса. Тада је командант корпуса генерал Момир Талић одлучио да формира групу од штабних официра и послао је на терен да сними стање и да предложи како да се ријеши ова тешка ситуација. Све се морало брзо и неодложно рјешавати, јер није било времена за било какво одлагање војне акције.

Био сам у групи која је снимала ситуацију на терену. Стање је било скоро безизлазно, а поготово када је по трећи пут град Модрича био одсјечен, а тиме и пролаз према Бањалуци. Саобраћај је прекинут и није се могли путовати преко Дрине, а то значи да је у западном дијелу било потпуно заустављено снабдијевање лијековима, прехрамбеним артиклима и сваком другом робом широке потрошње. Проблем је био утолико тежи и сложенији што су у то вријеме прекинуте многе бројне породичне, родбинске и пријатељске везе са Србијом. Зато је требало хитно дјеловати и створити услове за пробој коридора преко Посавине како би се поново успоставиле нормалне и безбједне комуникације - присјећа се тих тешких ратних дана генерал Келечевић.

ПРЕКО ТРЕБАВЕ ДО СЛОБОДЕ

Када је добио и детаљно анализирао све извјештај са терена генерал Талић средином јуна позвао је тадашњег потпуковника Новицу Симића, начелника Штаба Прве оклопне бригаде и команданта Тактичке групе један и рекао му, како је дословно записано у листу "Крајишки војник": "Слушај, Симићу, хоћу коридор ка Србији преко Требаве. Најкраћим путем. Хоћу коридор до Видовдана, па макар то била уска козја стаза. Нећу више да нам дјеца умиру због недостатка лијекова и кисеоника!"

Седамнаест година након што је примио и успјешно извршио ову наредбу претпостављеног ратног команданта пензионисани генерал Новица Симић данас са пуним правом констатује:

- Операција "Коридор '92" је најзначајнија битка припадника Војске Републике Српске у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату. Она то није била само на оперативном нивоу, већ и на стратегијском плану, јер је њоме фактички омогућена нормална комуникација и спајање Крајине са Југославијом. Али, колики је њен стварни значај и историјски домет најбоље говори чињеница да без успјешно изведене операције "Коридор '92" данас не би било ни Републике Српске.

Јер, успјешним пробојем коридор није само Крајина добиле везу са Србијом већ

су том војном операцијом поново спојена два дијела РС који су били прекинути 6. јуна 1992. падом Модриче коју су преузеле снаге муслиманско-хрватске коалиције. То морају сви дефинитивно да схвате и да се никад не заборави како је брањена и одбрањена Република Српска - каже пензионисани генерал Новица Симић.

Иначе, читавом војном операцијом са команде мјеста на Дугој Њиви руководио је генерал Момир Талић, командант Првог крајишког корпуса ВРС са помоћницима - Бошком Келечевићем, начелником штаба Првог крајишког корпуса и Боривојем Ђукићем, командантом специјалне јединице Министарства унутрашњих послова Републике Српске Крајине. У штабу је било још 12 војних старјешина, међу којима и генерал Славко Лисица и већ поменути Новица Симић, начелник Штаба Прве оклопне бригаде.

ПАНИКА У НЕПРИЈАТЕЉСКИМ РЕДОВИМА

Операција "Коридор" започела је 14. јуна 1992. године, када су припадници славне "Гараве", односно Шеснаесте крајишке моторизоване бригаде у саставу Првог крајишког корпуса ВРС, под командом потпуковника Милана Челекетића и уз подршку тенковске чете из Добоја, кренули у битку на јужном дијелу дервентског ратишта. Борбе су интензивирале 24. јуна, када је снажна артиљеријска припрема на широком фронту навела непријатељске формације муслиманске Армије БиХ на погрешан закључак да јединице Војске Републике Српске намјеравају да се освете за масакр колоне ЈНА и заузму Тузлу.

Да би спречили пробој српских снага муслиманске Армије РБиХ је ангажовале 16 бригада: пет моторизованих и једанаест лаких пјешадијских. Моторизоване бригаде чинили су припадници регуларне Војске Хрватске: Прва бригада Збора народне гарде из Загребца, Друга и 108. ЗНГ из Славонског Брода, Трећа ЗНГ из Осиека и 153. ЗНГ из Велике Горице. Од лаких пјешадијских бригада биле су ангажоване 101. ХВО из Брода, 102. из Оцака, 103. из Дервенте, 104. из Шамца - Домањеваца, 105. из Модриче, 107. из Градачца, 110. из Усоре, 111. из Жепча, те бригаде Армије БиХ, 207. из Тешња, 201. из Маглаја и 109. из Грачанице.

Све што се касније догађало изазвало је праву панику, пометњу и бјеганију у муслиманско-хрватским редовима. То је знатно олакшало дејства српским снагама на главном правцу пробоја коридора. Маестрална осмишљена и спроведена војна тактика резултирала је пробојем коридора живота кроз Посавину два дана прије задатог рока.

СЛАВОДОБИТНА ПАЉБА

Наиме, послједице надљудске борбе са непријатељем у освит 26. јуна 1992. борци Првог крајишког и Источнобосанског корпуса, сусрели су се у рејону села Корница и Чардак, на размеђи Модриче и Шамца. Велика пobjеда припадника двају корпуса једне те исте војске прослављена је славодобитном паљбом, којом је означен пораз непријатељских снага и крај окупације српске посавских општина. А како и не би када су храбри српски борци до ногу потукали до тада бројчано надмоћног непријатеља из три здружене војске. Тако је дотад херметички потпуно затворен простор на коме је био заустављен крвоток поново продисао пуним плућима. Слободан и безбједан пут од Бенковца и Книна, преко Бањалуке, Прњавора, Модриче и Брчког поново је успостављен према Семберији и даље према Београду и Србији.

Бриљантна пobjеда српских јединица над бројчано далеко надмоћнијим муслиманско-хрватске снагама извојевана је послједице 42 дана дуге копнено-ваздушне блокаде западног дијела Републике Српске и Републике Српске Крајине гдје је живјело преко милион и по Срба. Била је то операција, која се већ увелику изучава на многим војним академијама у свијету чак и на престижном америчком Вест поинту у Америци. Дакле, операција, која је генијално осмишљена и изведена по строгим правилима ратовања и уз досљедно придржавање свих женевских конвенција наћи ће се као обавезно штиво у многим војним уџбеницима. Јер, чак и у најтежим клаустрофобичним условима ратни команданти су успјели да одрже висок морал код војника и да имају неограничено повјерење у народу.

ИСПУЊЕНА НЕМОГУЋА МИСИЈА

Управо ових дана америчка филмска продукција избацила је на тржиште нови филм под називом "Немогућа мисија 4". Без обзира на хиперпродукцију америчке филмске индустрије која у посљедње вријеме све чешће користе мотиве и приче са лажним актерима и искривљеним догађајима, ниједан од тих режисера никад неће бити у стању да

режира и на велики екран пренесе вјерну слику о великом подвигу српске војске и јуначком пробоју коридора.

Немогућу мисију успјешно су извели српски борци, а не тамо неки амерички "филмски супермени". Јунаци генерала Момира Талића успјешно су извели пробој из потпуног оперативног окружења и зато је генерал Новица Симић апсолутно у праву када данас, као што смо већ поменули, категорички тврди: "Да није било пробоја коридора не би било ни Републике Српске".

У ратним хроникама остаће забиљежено да су прије и за вријеме операције "Коридор '92" ослобађани окупирани градови и освојена непријатељска упоришта у Посавини овим редом: Шамац (4. мај 1992.), Брчко (7. мај) Цер (22. јун), Модрича (27. јун), Плехан (1. јул), Дервента (4. јул), Јакеш (7. јул) и Оџак (13. јули). Коначан слом и тоталан пораз непријатељских снага дослиједио је ослобађањем Брода (6. октобра), односно Бијелог брда, када су непријатељске снаге потпуно разбијене и у паничном бијегу побјегле на лијеву обалу Саве. Овом веома успјешном акцијом руководио је генерал Славко Лисица.

КОРИДОР НАТОПЉЕН КРВЉА

Према званичним подацима у операцији "Коридор" погинула су 293 војника, а 1.129 припадника Војске Републике Српске и специјалаца Министарства унутрашњих послова Републике Српске Крајине теже је или лакше рањено. Међутим, током читавог рата са јужног дијела Посавине припадници муслиманске Армије БиХ су из правца Градачца често нападали, а једно вријеме били су километар на домак коридора у рејону Брчког, односно Доњем Рахићу. У исто вријеме јединице ХВО из Орашја су често, али безуспјешно покушавали да остваре војну премоћ и поново овладају дијеловима слободне Посавине. Очигледно је да, и поред појединачних покушаја, Војска Републике Српске није имала задатак, а ни потребу да дефинитивно ослободи Орашје и овај дио Посавине.

"Коридор живота" поплочан је крвљу најбољих српских јунака, које историја

никад не смије заборавити. Била су то тешка, али херојска и поносна времена. Српски јунаци су гинули на путу живота са погледима упртим ка матици Србији и слободи. А, слобода је прогледала на Видовдан Господње 1992. године.

ДОПРИНОС МАРТИЋЕВИХ БОРАЦА

Свакако да овај нешто опширнији осврт на војну операцију "Коридор '92" не би био путпун када не бисмо поменули да је у акцији учествовао и бивши министар унутрашњих послова, а касније и предсједник Републике Српске Крајине Милан Мартић, којем је Хашки трибунал изрекао драстичну казну од 35 година затвора и то само зато што је стао на чело одбране физички угроженог српског народа у сјеверној Далмацији, Лици, Кордуну и Банији, којима је Туђманова власт припремала исту судбину као устаљски кољачи Анте Павелића. Управо ових дана Мартић је упућен на издржавање казне у Естонији и то је, ако се то тако може рећи једини охрабрујући податак. Тиме је макар избјегао затворске туртуре какве се према Србима примјењују у западним казаматима.

Иначе, долазак Мартића у Посавину представљао је додатан морал за српске борце, а његови момци су на неустрашив и начин одрађивали свој дио посла. И данас се преносе приче да је Мартић често задиркивао генерала Талића, који је, наводно, учио битке над биткама себи у браду прозборио: "Помози Боже само овај пут, више те никада молити нећу". Послије успјешне акције, чини се да га је Бог послушао.

Већ на обиљежавању прве годишњице операције пробоја "Коридора", 28. јуна 1993. године, у Добоју је Мартић подсетио да је ова операција била "прво истинско јединство и слога народа западно од Дрине".

"Брат брата је прсима штитио и није било војника који није извршио задатак", рекао је тада Мартић. Генерал Талић је на том скупу само кратко рапортирао: "Остварили смо оно што смо морали и што смо нашем народу обећали".

Радован ЈОВИЋ

СРПСКЕ СНАГЕ

У добро испланираној и бриљантно изведеној војној операцији "Коридор '92", учествовала су славне српске јединице којима је командовао генерал Момир Талић.

То су моторизоване јединице: Прва и Друга оклопна бригада, 16. крајишка бригада, 43. приједорска бригада и 27. дервентска бригада. Пјешадијске бригаде: Шеста санска, Једанаеста дубичка, Пета козарска, Друга крајишка и бригада МУП-а Републике Српске Крајине. Лаке јединице: Добојска, Вучјачка, Крњинска, Осињска, Озренска, Прњаворска, Србачка, Лакташка, Теслићка и Шамачка. И на крају велики допринос сјајној пobjеди дала су и два јуришна батаљона: Корпусне војне полиције и "Вукова са Вучјака", чији је командант био Вељко Миланковић.

ШИРОМ СРПСКЕ ОБИЉЕЖЕН ВИДОВДАН, КРСНА СЛАВА ВРС

ЗА ВЈЕРУ, ОГЊИШТЕ И НА

Широм Републике Српске, на Видовдан, 28. јуна, горјеле су свијеће свим српским јунацима од косовског боја до данас. Српска православна црква обиљежава овај дан као празник посвећен Светом великомученику кнезу Лазару и свим српским мученицима који су погинули у бици на Косову 1389. године. Светом архијерејском литургијом и парастосом за погинуле борце у отаџбинском рату, који је служио владика бањолучки Јефрем у Храму Христа Спаситеља, свечано је обиљежена крсна слава Трећег пјешадијског РС пука Оружаних снага БиХ, који гаји традиције Војске Републике Српске

Бања Лука

Драган Грујић, свештеник епархије бањолучке, позвао је вјернике да се сјете свих синова који су дали живот за српску земљу.

- Кнез Лазар, као и све српске војсковође и синови послје њега, борили су се за вјеру, царство небеско, жене и дјецу, коју су остављали кућама, одлазећи у бој. Блажени су сви они који су живот дали за ближње своје - рекао је Грујић.

Литургији и парастосу присуствовали су, генерал Миладин Милојчић, начелник Заједничког штаба Оружаних снага БиХ, генерал Манојло Миловановић, бивши

министар одбране РС и начелник Генералштаба ВРС, и други представници ВРС и борачких категорија.

Милорад Додик, премијер Републике Српске, рекао је да ниједан проблем економске и социјалне природе неће спријечити Владу Српске да ријеша проблем стамбеног збрињавања борачких категорија у овој и сљедећој години.

- Збринућемо све оне које смо евидентирали, а ријеч је око 5.600 породица. Реализоваћемо тај програм у сарадњи с локалним заједницама и он ће бити завршен до краја идуће године - рекао је Додик и напоменуо да се Видовдан обиљежава у знак сјећања на све, који су дали свој живот у отаџбинском рату за Републику Српску.

- Обиљежавамо крсну славу, јер желимо да захвалимо свим припадницима ВРС, који су свој живот уградили у темеље Српске. Она је данас трајна, стабилна и мирна и има будућност. За Српску је погинуло 28.000 људи, од којих је већина вјеровала у ту борбу, као што и ми данас вјерујемо - рекао је Додик и поручио да Република Српска никада неће престати да слави овај дан. Он јој припада и на њега је поносна, нагласио је премијер Српске.

Пуковник Горан Вуковић, командант 3. пјешадијског пука, рекао је да Видовдан није само духовни и вјерски празник, већ је и етничко и морално опредељење и национално завјештање српског народа, као порука из прошлости.

Он је нагласио да животи најбољих синова српског народа нису узалуд угашени, јер постоји Српска и подсјетио

да успомене на њих морају бити светиња, која никада не смије бити заборављена.

Пантелија Ђургуз, председник Борачке организације Републике Српске, рекао је да материјални положај борачких категорија у овом тренутку није на задовољавајућем нивоу, али да републичка влада предузима одговарајуће мјере на побољшању њиховог статуса.

- Када су сви очекивали да ће доћи до смањења гранта за борачке категорије, договорили смо још један пројекат у вриједности од десет милиона марака, који ће бити у функцији задовољавања потреба демобилисаних бораца у руралном дијелу Српске, како би им се помогло да успоставе пријератну производњу и мали бизнис - навео је Ђургуз.

Петрово и Зворник

Представници општине Петрово и општинске борачке организације јуче су положили свијеће и прислужили свијеће код споменика погинулим српским борцима у протеклом одбрамбено-отаџбинском рату у Петрову, Порјечини, Какмужу и Сочковцу. На зворничком споменику за 1.080 бораца, погинулих у отаџбинском рату, поводом Видовдана, положени су вијенци и свијеће за све српске жртве од косовске битке 1389. године до данас.

Берковићи и Јошавка

Владика захумско-херцеговачки и приморски Григорије служио је у цркви Свети великомученик кнез Лазар у Берковићима свету архијерејску

БЕСЈЕДА ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА У ТРЕБИЊУ

ИЗГУБЉЕНА ТИЈЕЛА, А СПАСЕНЕ ДУШЕ

На Видовданској академији, одржаној у порти храма, митрополит Николај је рекао да је Косово "апотека лијекова за духовне и моралне слабости: извор надахнућа и чистилиште савјести познијих покољења".

- Косово је нешто друго и издваја се од свега другог у нашој историји. То је величанствени жртвеник једног народа, узвишена епопеја славе и мистерије - нагласио је владика Николај. Митрополит дабробосански је истакао да је Косово Србе учинило великим народом, јер "народ који има своју народну Голготу има и своје народно васкрсење - духовно и морално".

- Неопажено, сваког тренутка нешто у човјеку умире, а нешто васкрсава. Тако је и у једном народу, а народ је изнад појединца. Смрт и васкрсење једног народа могу бити много значајнији и за живот човјечанства, јер се могу понављати у животу једног народа. Тако се и тајна Видовдана понављала много пута у животу српског народа. Наравно, сваки пут у другој облику, у другим околностима, а коријен им је исти - рекао је владика Николај и напоменуо је да је Косовска битка била борба за "Царство небеско и прелијепо име Исусово" и да је окончана као технички пораз, али и морална побједа кроз драговољну смрт.

- Пут Лазареве одлуке водио је ка Косову пољу, осјенчен крсташима, барјацима, иконама Христа, Богородице и Светитеља. Зар нас све ово не подсећа на прва хришћанска времена, на оне поворке људи који се никада нису молили да их мимоиђе чаша мучеништва. Ни крстоносна војска Лазарева није никада одржала молелствије за избављење од смрти. Напротив, исповједила се и причестила пред смрт, пред ратни окршај. Цијели један народ, једна оружана војска, примила је горчину смрти, покорена вољи Божијој. У хришћанском свијету није познат такав народ који је сав отишао у смрт за вјеру своју, и то не у смрт самоубилачку него херојску - нагласио је владика Николај.

Владика Николај је истакао да је послје Битке на Марици 1371. године почело распадање, борба за превласт, а послје Косовске битке дошло је до духовног уједињења и још чвршћег везивања за Бога, за Небо.

- Има тих судбоносних тренутака кад једна једина одлука, и то једног човјека, повлачи за собом незаустављиви низ посљедица. Одакле извиру такве посљедице? Када се ово схвати, онда није тешко увидјети да је Косовски бој, и по узorcима и по посљедицама, могао бити једна од најзначајнијих прекретница историје нашег народа, и да се управо тада Небеско царство спустило у ток земаљских догађаја - рекао је митрополит Николај и поручио свима који су тврдили да је Косово пораз да гријеше, јер "ко жртвује свој живот у једној борби за истину и правду Божију, жртвовао је највише што је могао, имао, умιο - и побиједио је".

- Изгубљена су тијела, а спасене су душе. Косово је највећа гробница хришћанских мученика погинулих у једном дану. Ми слаavimo не армију побијеђених, већ побједника, не мртве него живе. То је највећа слава српског народа и она се никада не смије заборавити. Дакле, добро сјеме засијано од Светог Саве, богато је узрело и узабрано на Косову равном. То је једна у низу Христових и Савиних жетви од далеке прошлости, па све до наших дана - нагласио је владика Николај.

РОД СВОЈ

литургију, поводом Видовдана - крсне славе општине. Вијенци су положени на спомен-обиљежје за 28 погинулих бораца у посљедњем одбрамбено-отаџбинском рату из челиначког села Јошавка.

Нови Град и Брчко

Борачка организација Новог Града обиљежила је крсну славу ВРС и 29. јуни- Дан Прве новоградске бригаде. Владика зворничко-тузлански Василије у цркви Успенија пресвете Богородице у Брчком служио је литургију, уз саслужење свештенства брчанског архијерејског намјесништва СПЦ.

Соколац

Његово преосвештенство митрополит дабробосански Николај служио је поводом Видовдана, крсне славе Епархије дабробосанске, свету архијерејску литургију у цркви Романијска Лазарица у Сокоцу и парастос свим погинулим српским борцима од Косовског боја 1389. године до данас.

Трагедија косовске битке представљала је почетак краја српске средњовјековне државе, издигнута изнад историјске реалности и претворена у национални мит свенародног искупљења.

Као што хришћани у страдању и васкрсавању Исуса Христа виде наду

за боља времена, тако је и ова битка носила наду за будуће и ослобођење цијеле нације. О самој Косовској бици постоје врло оскудни историјски подаци.

Надирућој турској војсци, предвођеној султаном Муратом, на подручју ријека Ситнице и Лаба, супротставила се много мања српска војска предвођена кнезом Лазаром Хребељановићем. Дуге припреме и на српској и на турској страни говориле су јасно да се ради о великој борби. То се видјело већ и по томе што су на бојно поље кренула и оба владара лично - кнез Лазар и емир Мурат с два сина Бајазитом и Јакупом. И оба владара погинула су на Косову пољу.

Припремила: Г. К.

ТИМ ПОВОДОМ

КОСОВО И КОСОВСКИ БОЈ ДАНАС ОПРЕДЕЉЕЊЕ, МИТ ИЛИ ЗАВЕТ?

"Нас је прошлост проклела двоструком клетвом: удаљила се од нас, а није нам дала да из ње изађемо, лишила нас је свога богатства, а оставила нам своју тугу и немаштину. Тако је прошлост постала и остала наша чежња и наш стид, чежња за заборављеном колевком и стид због наше заосталости, ругобе и незнања..."

Двадесети век, и нарочито његова друга половина, а ево и прве године двадесет и првог века и трећег нам миленијума такође протичу, на жалост, са истом хипотеком - нанеле су толико историјског, културолошког, идеолошког и моралног нереда, заблуда, искривљавања и фалсификовања, бесмисла, затамњавања и штете светлој и блаженој успомени на Косово и Косовски бој (а тиме и српском етничком корпусу у целини) да ће морати проћи време, можда векови, да овај епохални догађај у историји српског народа, и историји хришћанске Европе првенствено, задобије свој аутохтони, првобитни и једини, јединствени значај који има. Који је имао, и чије етичко, катарзично зрачење у историји и хришћанској цивилизацији није престало. Напротив, и неће престати до краја времена.

Иако се Косовски бој десио у историји, што значи да су о њему сачувани, иако штуро, али сачувани, писани трагови и шкрта сведочења оновремених хроничара, домаћих и иностраних, то неким смушеним главама и злурадним духовима (чак и из редова нашега народа, његових интелектуалних кругова) није сметало да сасвим извесну, повесну, временску константу/контекст тог боја и све оно симболичко и етичко, херојско и метафизичко, надисторијско и надвремено што је собом и у себи носила (изнедрила) та несамерљива, величанствена битка – мирне душе кондензацију, замрзну у мит! И то не у било какав мит (културолошки, на пример), већ у ратнички, освајачки, мегаломанско-хегемонистички мит српског народа којим су овоме народу

вавек "запушивана" уста кад је био у голом стању нужне одбране идентитета и достојанства свога националног, историјског, верског и културног бића. Одбране природних, историјских граница своје државе, најзад. Непримерено и штетно, са далекосежним последицама, претварање тог боја у борбени мит, који је био и остао одвајкадашњи бој добра и зла, светлог и тамног, могућег и немогућег, земаљског и небеског принципа у животу сваког хришћанина као појединца и његовог колективитета – понајвише су кумовали сами Срби. Неки левичарски, етатистички интелектуалци, и напосе политичари међу којима посебно предњаче ови данашњи – мондијалистички, глобалистички, по мери америчке демократије и њених земљомерних књига и књиговођа.

Није било далеко време (деведесете године краја двадесетог века) кад се српском народу, извргнутог планетарној хули и прогону са циљем потпуног затирања, сручио на главу тај и такав косовски мит. Чак је и у то време било мало српских глава који су правилно читали и прочитали код Косовског боја, плевећи и требећи криво учитано ратничко митоманство, е да би синило, као јутарње сунце, чисто, светлосарно косовско опредељење које је собом породило Бој на Косову. Многи су и тада, на народним скуповима и зборованима заталасаним из луте изнудице и плашње ендехазијским аветима, папагајски понављали синтагму о косовском миту, не могавши да онима којима говоре, и поготово онима недобронамернима којих увек бејаше више него Срба, да им објасне

шта значи тај мит, и је ли то уистину мит, или је нешто друго, дубље и другачје посреди. Ствари су остајале тајанствене, замагљене, нејасне, еуфоричне, у полусенци, што је одговарало онима који су с Триглава, од Загребаке горе, потом и из сарајевског караказана, вијали своје црне барјаци. Овим барјацима своје су придружили и шиптари. који су наставили крваво стварање свога мита о Косову.

А Косово и Бој на Косову никада, и ничији нису били мит! (Не барем онај и онакав мит у који су свашта читавали/уцепљивали балкански барбарогенији!) Иде ли се дубље у време и историју, ретроспективно, мало је, елем, било оних који су правилно читали, схватили и доживљавали Бој на Косову! Изузима се умна Исидора Секулић која је говорила и писала о косовском завету, што синдром косовског боја са својим видовданским ауреолом/култом једино и јесте у својој хришћанској и есхатолошкој есенцијалности. Исто је мислио, писао и подразумевао и наш највећи хелениста Милош Ђурић који је о митовима засигурно знао више него сви други у то време заједно! Да је Бој на Косову био мит – онда би га таквим први детектовао управо професор Ђурић!

И Иво Андрић је такође у Боју на Косову (и укупном епском и духовном наслеђу који је тај Бој произвео као српску и хришћанско-светску културну баштину) видео живу супстанцу косовског завета. Довољно је само, за прво упућење и поучење, прочитати његов круцијални есеј "Његош као трагични јунак Косовске мисли" који је објављен 1934. године. Тај есеј почиње кључном, капиталном реченицом-

аксиомом која је “храстова греда у каменој капији” Андрићевог књижевног дела, а која гласи: Ова је драма почела на Косову. (Радозналије и знатичељније упућујем, с овим у вези, на сјајну студију Петра Џајића “Храстова греда у каменој капији”).

Шта је, дакле, Бој на Косову, косовски завет и косовско опредељење – данас и одвајкада, до краја историје и времена? У српској есејистици тешко да се може наћи есенцијални и експлицитни увид у ово и луциднији одговор од онога који је – по поруци Марка Ристића 1961 године) дао професор Зоран Мишић у своме тексту Шта је то косовско опредељење.

Та јединствена и до данас непревазиђена студија започиње овако:

“Да ми је ко рекао пре десет година, када сам устао у одбрану првих прогоњених текстова наших модерних песника да ћемо морати да се успињемо до европског духа преко рушевина наших највиших поетских и духовних вредности, ја му не бих веровао. Сматрао сам, као што и данас сматрам, да су наши национални симболи довољно универзални да би могли стати уз друге, општеприхваћене симболе којима се у савременом говору служимо. Али ево где сваки даном бива све већма зазорно, да не кажем погубљено, изговорити понеку реч из нашег митолошког речника. Једна од таквих речи је Косово. Чим се та реч изговори човеку прети опасност да му на главу сруче и аутохтоно косовско млеко, и Видовдански храм, и причешће, и несавремени национализам, и Опленачку цркву, и краљевску амбасаду, и тамјан и измирну, ако не и нешто још много горе. Сви ми данас мирна срца изговарамо речи као што су Едип и Улис, Креонт и Антигона, Дионизос и Нађа, метафизичко сликарство де Кириково и Откровење Растково или Јованово, сумерски демони и астечки богови. Спомињемо све богове редом, укључујући ту и хришћанског бога, јер знамо, заједно са Малроом, да се и ликови богова током векова преображавају и све друге духовне и уметничке творевине. Али спомену ли нам само кнеза Лазара и кнегињу Милицу, светог Саву или Доментијана, Косовску битку или Косовску вечеру, косовски мит или косовско опредељење, ми се намах згрозимо и ражестимо. Поштујемо сва гробља

овога света као да су наша: менхире и долмене, Кампо Санто и Сев Дени, Долину краљева и Валеријско гробље крај мора, али Плаву гробницу Милутина Бојића не признајемо за своју. Увели смо у индекс својих омиљених књига највеће мистичаре света, али Момчила Настасијевића с презиром одбацујемо. Отпутовали смо као Ренан у Грчку да се поклонимо Акрополу, али Хиландар нисмо ни споменули...”

Пружајући неку врсту одговора (објашњења) на овакво наше понашање, Мишић ће написати:

“...Али, треба ли се уопште чудити том нашем чуђењу, кад знамо колико се неспоразума нагомилао око наших традиција? Нас је прошлост проклела двоструком клетвом: удаљила се од нас, а није нам дала да из ње изађемо, лишила нас је свога богатства, а оставила нам своју тугу и немаштину. Тако је прошлост постала и остала наша чежња и наш стид, чежња за заборављеном колевком и стид због наше заосталости, ругобе и незнања....”

Указујући на косовско духовно наслеђе, на косовско опредељење као такво, професор ће експлицитно:

“...Видело би се да постоји и једна друга, дубља и старија традиција од оне хајдучке и братоубилачке. Искрсла би из заборављених књига она мудра, достојанствена лица која су се помолила са зидова наших старих задужбина и задивила свет. Поклонили бисмо свом народном епосу оно место које му додељује Сесил Баура, стављајући га уз Хомерову Илијаду. Разумели бисмо боље и себе и свет коме припадамо... И тако, Косово почива и даље глухо и пусто, и наставља своје подземно вековање, далеко од нас и од нашег века. Заливају га покатак старачке професорске руке, оросе га архиварском росом и заките босиоком филологије. Али праве руке да га премери, правог слуха да га саслуша, нема...”

И на крају, сам одговор на питање из наслова Мишићеве студије:

“...Покушајмо да раздвојимо косовско опредељење од свих оних који су се, с правом или не, током векова опредељивали за Косово. Вратимо се самом извору, народној песми, и видећемо да је косовско опредељење онај последњи, непризивни одговор којим се одговара на питање о смислу човековог постојања. Видећемо да је то избор оног најтежег, најпогубнијег пута, који је једини прави пут. Определити се

косовски, то значи одрећи се свега што је варљива добит и лакома слава, напустити оно што је доступно за љубав недостижног, усхтети његошевски да буде оно што бити не може. То значи прихватити игру: ко губи добија, погибијом домаћин се победе, опкладити се на карту немогућег, једину која не пропада....Косовски еп се не заснива на освајачкој охолости, већ на поносу оних који су оружјем духа савладали освајаче. Због тога, он нико не угрожава, никоме не прети. Мит о Косову далеко премашује границе националног мита; својом суштином се придружује оним највишим творевинама људског духа, сакупљеним у имагинарном музеју једне јединствене европске културе. Косовско опредељење је највиши етички принцип који је, уручен нам од Грка, постао наше историјско искуство....Косовско опредељење то је, пре свега и изнад свега, духовно и песничко опредељење. То је љубав која остаје и када нема више љубавника, лепота која зрачи и када су неимари њени нестали, сан који обасјава јаву и када су у свом пламеном лету изгорели сањари...Ако се данас присећамо косовског опредељења, то је зато што смо у својој превеликој журби да се приближимо европској култури, заборавили да и наша традиција чини део те културе. Отварајући се модерном свету, као да смо заборавили на себе. Као да нам се учинило да свет постоји ван нас, негде преко границе, у срећнијим и привлачнијим крајевима. А свет је почивао у нама још док се за нас није ни знало, док нисмо ни знали где су нам границе. Били смо део једног јединственог, безграничног света, његова последња блага успомена у срцу жестоко разједињеног новог света. Оно што смо открили Европи деветнаестог века, када нас је поново примила под своје окриље, то није био припрости језик једног варварског племена, већ последњи живи изданак њене велике прошлости, заборављени језик њеног негдашњег духовног јединства...”

Ето, тако су мислили, веровали и писали Исидора, Милош Ђурић, Андрић, Зоран Мишић и још понеко мудар!

А ми? Како ми данас, и шта, мислимо о Косову и његовом светлом Боју који не престаје, о косовском опредељењу и завету који је завет сваког словесног хришћанина данас и овде, тамо и онамо?

Анђелко Анушић

У Сокоцу и на Равној Романији обиљежена 14. годишњица одбране сарајевско-романијске регије

СИНОНИМ СРПСТВА И СЛОБОДЕ

На Војничком спомен-гробљу у Сокоцу служен парастос погинулим борцима, а у манастиру на Равној Романији света архијерејска литургија. Годишњици одбране Романије присуствовао и Милорад Додик, премијер Српске, који је том приликом нагласио да Влада чини све, заједно са Борачком организацијом Српске, да се обезбједи што бољи живот за оне што у одбрамбено-отаџбинском рату изгубише своје најмилије. Ми смо у пуном јеку реализације пројекта рјешавања стамбених проблема за 5.600 породица погинулих бораца и ратних војних инвалида и тај пројекат ће бити завршен, без обзира на економску кризу

Милорад Додик, премијер Српске, Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите те руководство БОРС-а, одали почаст српским јунацима

У организацији Одбора за његовање традиције ослободилачких ратова Владе Републике Српске, у Сокоцу и на Равној Романији, обиљежена је 14. годишњица одбране сарајевско-романијске регије. Шеснаести јун ратне 1995. године је датум када је почела велика офанзива Армије БиХ на ово подручје, али су борци Војске Републике Српске одбранили свој народ и територију.

За стварање и одбрану Републике Српске животе је дало око четири хиљаде бораца овог региона, чија су имена уписана у манастиру Светог великомученика Георгија на Равној Романији.

Погинулим борцима служен је парастос на војничком спомен-гробљу у Сокоцу, "Малом Зејтинлику" како га зове народ, гдје су затим положени вијенци бројних делегација међу којима је била и делегација Владе Републике Српске на челу са предсједником Милорадом Додиком.

У манастиру на Равној Романији свету архијерејску литургију служио је митрополит дабробосански Николај, а затим су се, окупљеним борцима, члановима породица погинулих бораца и осталим грађанима романијских општина обратили представници општине Соколац, Борачке организације и Владе Републике Српске.

Предсједник Владе РС Милорад Додик у свом обраћању је подсетио на обавезе чувања и његовања сјећања на припаднике Војске Републике Српске који су животе дали за Српску као и на оно што треба учинити да би њихови најмилији живјели што достојанственије у слободи.

-Ми смо поносни на оно што имамо, али тугујемо за свима што су погинули и света је

обавеза да поштујемо њихове жртве. Нама живима је дата могућност да уживамо плодове слободе да, као и сви народи на свијету, будемо своји на своме и да се поносимо тиме што припадамо слободарском народу. Никада се нећемо моћи одужити онима који су изгубили животе за Републику Српску. Влада чини све, заједно са Борачком организацијом Српске, да се обезбједи што бољи живот за оне што у одбрамбено-отаџбинском рату изгубише своје најмилије. Ми смо у пуном јеку реализације пројекта рјешавања стамбених проблема за 5.600 породица погинулих бораца и ратних војних инвалида и тај пројекат ће бити завршен, без обзира на економску кризу. Он има приоритет и он неће бити заустављен. То је само мали дуг према браниоцима Републике Српске, рекао је Додик.

Он је подсетио да је за Републику Српску животе дало 28 хиљада бораца.

- Не споримо дејтонску БиХ, али тражимо да се досједно проводи оно што пише у том споразуму. Нисмо никакви авантуристи. Само хоћемо да се поштује оно што је наше. Република Српска је субјект Дејтонског споразума. Залагање за Дејтон не може да буде антидејтонско дјеловање. Призивање санкција нема смисла, али се ту крије дубља политичка порука. Постоје два услова за укидање ОХР-а, а један од њих је стабилна политичка ситуација. Видљиво је настојање бошњачких политичара да направе нестабилну политичку ситуацију, како не би дошло до затварања канцеларије високог представника, нагласио је Додик.

Предсједник Борачке организације Републике Српске Пантелија Ђургуз на

почетку свог обраћања присутним на народном збору на Равној Романији подсетио је на дане херојског умирања за Републику Српску на романијском подручју.

- Када бих поново морао у рат, настојао бих да ми саборци буду браћа са Романије. Са њима сам ратовао и знам какви су борци. Знам како су се борили и умирали за Српску на својој Романији, у Подрињу, Семберији, Херцеговини, па и у мојој Крајини. Романија није само географски појам. Она је и менталитет. И још више од тога. Она је синоним за карактер, за чојство и јунаштво, рекао је Ђургуз.

Он је говорио и о активностима Борачке организације РС које имају циљ да се истински вредније оно што је сваки појединац у рату урадио за стварање Српске.

- Морамо поправљати грешке и неправде којих има, посебно када су прави борци и њихове породице у питању. Има међу нама и оних који се ките статусом борца и уживају

Романија није само географски појам. Она је и менталитет. И још више од тога. Она је синоним за карактер, за чојство и јунаштво.

**Пантелија Ђургуз,
предсједник БОРС**

бенефиције које иду уз то, а фронта нису ни видјели. Са таквима прво ми морамо рашчистити, да их ми евидентирамо и избацимо из наших редова, односно да им дамо мјесто које им припада, тачно према заслугама. Зато смо поново, али

За стварање и одбрану Републике Српске животе је дало око четири хиљаде бораца овог региона, чија су имена уписана у манастиру Светог великомученика Георгија на Равној Романији.

најозбиљније и најтемељитије приступили ревизији борачких и инвалидских рјешења и категорија. Није то само наш посао, али смо спремни да понесемо свој терет. Јер, коме да се обрате породице и дјеца погинулих бораца ако не нама, ако не Борачкој организацији. И од кога да добију помоћ, ако не од нас и наше владе, рекао је Ђургуз и позвао премијера Српске Милорада Додика да учини све како би у Републици Српској постигли политичко јединство у борби за очување Српске у дејтонским оквирима.

Ђургуз је изразио и огорчење због рада судова и Тужилаштва за ратне злочине БиХ, истакавши да тај рад мора бити „по слову закона или потпуно заустављен“. Јер, како је рекао Ђургуз, „такав рад неће БиХ довести нигдје, а најмање у Европу“.

Министар рада и борачко - инвалидске заштите Раде Ристовић подсјетио је присутне на јунске ратне дане деведесет пете и херојство српских бораца који су зауставили офанзиву непријатељских санана на сарајевско-романијској регији.

- Шеснаести јуни је ушао и званично у најзначајније историјске датуме које ћемо славити ми, али и наши потомци, чувајући од заборава историју коју Срби вјечито граде кроз ослободилачке ратове. Многи покушавају да нам оспоре нашу битку да будемо своји на своме, а ја поручујем да је српски народ у протеклом отаџбинском рату, као и у бројним другим наметнутим нам

Многи покушавају да нам оспоре нашу битку да будемо своји на своме, а ја поручујем да је српски народ у протеклом отаџбинском рату, као и у бројним другим наметнутим нам ратовима кроз вијекове, чинио само једно – бранио је своје домове, породице, своју нејач. Као резултат те борбе у којој је, не штедећи себе, своје животе уградило 3.800 бораца са ових простора, настала је и одбрањена Републике Српска, један чврст оквир у коме српски народ има своју сигурност, који гарантује да се овдје више никада неће поновити ратови. И не треба се бојати, без обзира не све притиске ма откуда долазили, Република Српска ће опстати и вјечно живјети.

Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите

ратовима кроз вијекове, чинио само једно – бранио је своје домове, породице, своју нејач. Као резултат те борбе у којој је, не штедећи себе, своје животе уградило 3.800 бораца са овог подручја, настала је и одбрањена Републике Српска, један чврст оквир у коме српски народ има своју сигурност, који гарантује да се овдје више никада неће поновити ратови. И не треба се бојати, без обзира не све притиске, ма откуда долазили, Република Српска ће опстати и вјечно живјети, казао је Ристовић.

У име домаћина, општине Соколац, говорио је начелник Душан Ковачевић, који је нагласио значај обиљежавања догађаја из ратне деведесет пете.

- Данашњи дан ће народ на подручју сарајевско - романијске регије славити, туговати и палити свијеће и гледати у будућност, чинити све да да свој допринос да Република Српска остане трајна категорија и да остане зајет нас живих према онима који су своје животе уклесали у темеље најљепшег имена које се зове „слобода српског народа“, рекао је Ковачевић.

У порти манастира на Равној Романији посјетиоци су имали прилику да погледају и пригодан културно-умјетнички програм, у коме су учествовали етно група „Јаворина“ из Пала, КУД „Луча“ из Сокоца, народни гуслар Коста Плакаловић и глумац Саша Терзић.

В. ЕЛЕЗ

Брежани

ПОРОДИЦЕ НЕ ОДУСТАЈУ ОД ИСТИНЕ

Неколико десетина чланова породица, комшија, пријатеља и сабораца одало је почаст убијеним Србима у Брежанима прије седамнаест година. Муслиманске снаге, предвођене освједоченим злочинцем Насером Орићем, тог 30. јуна масакрирале су 32 српска цивила и војника, а село опљачкале и запалиле

Делегације сребреничке општине и борачких организација из Склана, Братунца и Сребренице положили су цвијеће на спомен-обиљежје које су у знак сјећања на настрадале подигли преживјели мјештани Брежана. Они, који су под окриљем ноћи и магле, успјели побјећи у оближње шуме. Заробљени су умирали у највећим мукама, а већина убијених били су цивили.

Село је опљачкано, па запаљено, а више од двије трећине кућа још није обновљено. У Брежане се вратило свега педесетак особа, што је тек десети дио укупног броја пријератних становника.

Милош Миловановић, секретар сребреничке борачке организације, подсјетио је да породице погинулих још

чекују да одговорни за овај злочин буду изведени пред лице правде, јер као и за друге, бројне злочине над Србима у Подрињу, ни за овај још нико није одговарао.

- И послје седамнаест година, овдје у Брежанима, породице погинулих одају помен невиним цивилима који су поубијани на најсвирипији начин. Овдје смо да се сјетимо наших погинулих и да никад не заборавимо невинне жртве.

Очекујемо да се једном пробуди свијест бјелосвјетских моћника, који дијеле правду, па да неко одговара за злочине над Србима у Бирчу и Подрињу. Нећемо одустати од истине и правде. Судови ће једном морати да потврде да је на подручју Сребренице страдао и српски народ - истакао је Миловановић који вјерује да је правда, иако спора, достижна.

П. В.

ОКРУГЛИ СТО О СТРАДАЊУ СРБА У ЛОГОРУ "СИЛОС"

ПРАВДА НА СЛИЈЕПОМ КОЛОСИЈЕКУ

За злочине почињене у логору "Силос" до данас нико није одговарао, а у притвору није ниједно лице против кога се води судски поступак. Ово је на Палама рекао Симо Тушевљак, координатор Тима МУП-а Републике Српске за истраживање и документовање дјела ратног злочина, учествујући на округлом столу под називом "Страдање Срба у логору Силос и егзодус српског становништва од 1992. до 1995. године са подручја општине Хаџићи"

Он је додао да су истраге отворене, али да, нажалост, још нису затворене.

- МУП РС спроводи активности у истраживању кривичног дјела ратног злочина у "Силосу" који је само један од 126 логора који су били на подручју Сарајева гдје су противправно лишавани слободе и затварани Срби - нагласио је Тушевљак и додао да је предмет "Силос" у Тужилаштву БиХ и да је овај правосудни орган, на основу службеног извјештаја који је поднио МУП РС 2005. године, отворио истрагу.

Тушевљак је нагласио да се на 20 службених извјештаја, које је поднио МУП РС, налази више од 400 лица који су одговорни за ратни злочин, а распоређени су по догађајима, јер се говори и о четири логора која су била на подручју општине Хаџићи, као и логорима у Храсници, Игману, гдје су људи одвођени на присилни рад.

- Имамо списак од 748 лица која су прошла "Силос", као и списак од 1.078 људи који су на територији општине Хаџићи били под контролом Армије БиХ и стављени у такозвани кућни притвор, јер нису могли да се крећу. Неки су људи умирало од глади, а остали су послједице размјењивани - рекао је он и додао да је убијено 39 Срба који су били у логору "Силос", од којих неки и на првим борбеним линијама гдје су одвођени да копају ровове.

Тушевљак је подсетио да постоји и стенограм са 247. сједнице тадашњег Предсједништва БиХ гдје се расправљало о логору "Силос" на којој је Алија Изетбеговић питао да ли је то концентрациони логор.

Он је рекао да је на основу тог извјештаја Тужилаштво БиХ овај предмет прогласило високо осјетљивим и узело у

своју надлежност, а припадници Сипе добили су наредбу за спровођење истраге и узели значајан број изјава од жртава. Тиме је, како је рекао Тушевљак, Сипа завршила све што је тужилац тражио.

- Ми питамо због чега тај предмет није дошао на ред јер је злочин евидентан. Знамо да је логор "Силос" затворен тек 27. јануара 1996. године, два мјесеца након потписивања Дејтонског споразума, када су задњи логорашаи напустили логор. Знамо из разговора са жртвама на који начин су мучени и паћени, као и то да је Федерална телевизија 1994. године снимала и емисију гдје се виде логорашаи како су мучени - рекао је Тушевљак и додао да МУП РС очекује и тражи од Тужилаштва БиХ да ову истрагу доведе до краја.

Зоран Ђорђевић, предсједник Савеза логораша из САД и Канаде, рекао је да ће у случају да Тужилаштво БиХ не подигне ниједну оптужницу, половином августа блокирати рад Суда и Тужилаштва БиХ, тако што ће у Сарајево довести породице погинулих.

- Добиће око 1.800 породица погинулих цивилних жртава, а свака породица има по два-три члана. Организоваћемо превозе као и долазак породица из САД и Аустралије - рекао је он и истакао да на овом округлом столу нису могли донијети

никакве закључке, јер му нису присуствовали челни људи Тужилаштва БиХ иако су позвани.

- Тужилаштво БиХ ограђено је једним гуменим ѕидом од који се све кривичне пријаве поднесене за злочине почињене над Србима одбијају - рекао је он и додао да ће Савез тражити смјену вршиоца дужности главног тужиоца Милорада Барашина, као и шефа Одјељења за ратне злочине Тужилаштва БиХ Дејвида Швендимена који у посљедње три године нису ништа урадили.

- Нису се ни данас појавили, јер немају са чиме да изађу пред јавност и да погледају у очи породицама страдалих цивилних жртава - рекао је он и додао да сам податак да су за ратне злочине Срби осуђени на 1.184 године затвора, муслимани и Хрвати само на 260 година затвора говори о раду Тужилаштва и Суда БиХ.

Он је подсетио да Савез логораша из САД и Канаде има 4.620 логораша са простора бивше БиХ. Према његовим ријечима, у прошлој години муслимани су као свједоци долазили из Канаде посредством Министарства спољних послова БиХ, а Тужилаштво БиХ им је плаћало карту, што никада није учињено за Србе.

ЗЛОЧИНЦИ НА ФУНКЦИЈАМА

Винко Лале, секретар Удружења логораша регије Бирач, тврди да скоро половину одборника у садашњем сазиву општинског парламента у Хаџићима чине Бошњаци који су били на одговорним мјестима у ратној полицији и Армији БиХ у тој општини

- Те су снаге осмислиле, организовале и чиниле злочине над српским заточеницима у "Силосу". Хамдо Ејубовић, актуелни начелник Хаџића, био је замјеник предсједника ратног предсједништва те општине - истакао је Лале и додао да је трагично то што се оснивачи логора "Силос" и починиоци злочина над српским заточеницима још нису појавили у Хашком трибуналу и Суду БиХ. Још је трагичнија чињеница, сматра Лале, што се већина њих "ухљебила" на разним функцијама у ФБиХ.

Наш саговорник је напоменуо и то да је тај логор био на подручју 9. брдске бригаде, а касније 109. брдске бригаде којом је командовао Незир Казић. Тај исти човек, истакао је Лале, данас ужива одборничке повластице.

- И Салко Госто, ратни исљедник, као одборник је укључен у креирање садашњег живота у Хаџићима - истакао је

Лале и додао да је Удружење

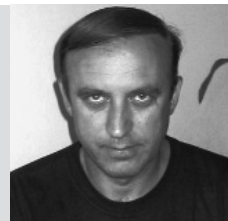
логораша Бирча прикупило и предало надлежним правосудним органима све материјалне доказе о злочинима над српским логорашима.

- Све то, нажалост, стоји у фиокама Тужилаштва и Суда БиХ - рекао је Лале и додао да је у логору "Силос" у Тарчину мучено око 600 Срба. Према евиденцији Удружења, "Силос" није преживјело 28 српских цивила, од којих двоје није пронађено.

Портпарол Тужилаштва БиХ Борис Грубешкић изјавио је да предмет везан за логор "Силос" не стоји у фиокама Тужилаштва.

- Ради се о истрагама у којима је потребно саслушати велики број свједока. Дobar дио је већ саслушан, али их је још много и остало - рекао је он.

П. В.

ЧЕМЕРНО

Сјећањем против заборава – породице пострадалих положили су цвијеће и прислужили свијеће на спомен-обележју у Чемерном

ЧЕМЕР НАД ЧЕМЕРОМ

У селу Чемерно, општина Илијаш, служењем парастоса обележено је 17 година од страдања 32 српска цивила које су припадници Армије БиХ на свиреп начин убили 1992. године у овом селу. Чланови породица жртава и потомци Срба из овог села као и представници организација породица и заробљених бораца и несталих цивила Источног Сарајева, Зворника и Бање Луке у помен на ове жртве положили су цвијеће и прислужили свијеће на спомен-обележје

Радован Пејић, инспектор тима МУП-а Републике Српске за истраживање и документовање ратних злочина рекао је да је Окружно тужилаштво у Источном Сарајеву крајем прошле и почетком ове године завршило истрагу о овом случају, и предало предмет Тужилаштву БиХ на оцјену осјетљивости.

- Још немамо повратну информацију које тужилаштво је надлежно да подигне оптужницу и да покрене судски поступак - рекао је Пејић и додао да је најстарија жртва овог злочина била Стана Рашевић (1926), а најмлађа Рајко Трифковић (1976). Он је нагласио да су прикупљени докази да су ови злочини почињени клањем и употребом ватреног оружја и да су три лица одговорна за планирање и организовање, а да је 12 лица непосредно учествовало у њему.

- Лешеви су унакажени и потом спаљени, а село је, такође, опљачкано и спаљено -

рекао је Пејић.

Слободан Шкрба, инспектор Оперативног тима за тражење несталих Српске, рекао је да је на подручју Чемерна и околних заселака до сада ексхумирано 49 тијела српских цивила, и да се трага за још три тијела.

Петар Рашевић, мјештанин овог села који је преживио злочин, подсетио је да су злочин починиле комшије из околних села, а да је становништво побијено на спавању и на кућном прагу.

Велиборка Трифковић која је изгубила мужа, такође оптужује мјештанине околних села као извршиоце злочина.

У селу Чемерно од 10. јуна 1992. године више нико не живи. Тог јутра, село су опколили припадници "зелених беретки", који су на свиреп начин убили 31 српског цивила, а куће и штале пуне стоке попалили.

Од ножа и метка страдало је осам

чланова породице Буњевац - Милан, Ранко, Рајко, Ђорђо, Горан, Славојка, Мирослава и Ковиљка.

Убијени су и Манојло Ђука, Гојко Ђурђић, Ново Ђетковић, Мирослав и Срето Јанковић, Радомир Јефтић, Светозар Капетановић, Љубиша Лазендић, Станоје Марковић, Милован и Жарко Малешевић, Недељко Мићић и Миро Пантић.

Међу жртвама су и Здравко, Стака, Спасенија, Радинка и Ранка Дамјановић, те Ђорђо, Јања и Стана Рашевић.

Чланови породица жртава раније су рекли да су за злочине у селу Чемерно одговорни тадашњи предсједник општине Бреза Салко Опачина, командир милиције Мехо Кулић, као и командир интервентног вода "зелених беретки" Есад Солак звани Зело. Породице жртава су потврдиле да "ништа мање нису криви Идриз и Сидик Чива, Суно и Нусрет Бешлија, те Мустафа Хаџић и Џемал Аџић".

Српско село Чемерно, седамнаест година послје масакра

ЖИВОТ ОВДЈЕ ВИШЕ НЕ СТАНУЈЕ

"Ој Чемерно, чемерно ли си, завичају мој, туго моја голема, несрећо наша и туго неболна!" Оте се лелек из грла уцвијељене мајке Миле Милошевић којој су тог кобног 10. јуна 1992. године убили сина јединца Милована. Птице су престале да цвркућу, а умјесто пољског цвијећа као да се осјећао још мирис крви, паљевине, смрти, патње и ужаса. Од ужаса природа као да се окаменила, а лелек родбине би из камена натјерао сузу...

-А мој син Милован, рана моја неболна, имао је 28 година. Нико ме ни воду није натрунио. Побеше нам деветоро из фамилије - прича мајка док пали свијеће изнад бездане јаме, заједничке гробнице, у којој су други дан након масакра сахрањени посмртни остаци 20 од укупно 31 жртве. Седам година њихови земни остаци су ексхумирани, а потом по жељи породица сахрањени на војничко гробље у Сокоцу и Милићима.

Српско село Чемерно, удаљено тридесетак километара од Нишића у општини Илијаш, од тог кобног 10. јуна ратне 1992. године више не постоји. Затрле су га муслиманске

хорде које су у раним јутарњим часовима опколиле село из три правца, и на наставичнији начин поубијале све мјештане које су нашли. До зуба наоружани припадници такозване Армије БиХ, који су дошли из Брезе, Високог и Какња, тог јутра су започели крвави пир из којег су се само пуком срећом ријетки успјели извући.

- Тог несрећног јутра, напад на Чемерно почео је са три стране - од муслиманских села Корита и Насића, од Махмутовића ријеке и из правца српског села Чемерница. Убијали су све што је у себи носило живот. Људе, стоку у шталама, кокошке у кокошињцима....У први мах нико није могао

побећи. Слутећи велико зло утрчао сам у стару кућу гдје су ми спавале мајка и сестра да их пробудим. Осим њих, ту су били Велиша Благојевић, Момир Шикунџак и Даринка Трифковић. Примјетили су ме док сам претрчавао двориште, па су рафалима засули са свих страна, тако да нисмо могли изаћи из куће. Гледао сам својим очима све што су радили. Испред наше нове куће стрељали су десетак мушких особа. Преживио сам захваљујући отвореним кућним вратима. У журби када сам утрчао у кућу, нисам их затворио. Звијери у људском облику мислили су да је посао у Дамјановићевој кући завршен, и пожурили су да наставе крвави пир - сјећа се Драган Дамјановић и наставља:

-У купатилу нове куће коју сам градио, умотаног у стаклену вуну, нашао сам рањеног и крвавог Ненада Обрадовића. Покупили смо га и однијели у шуму док наши нису стигли.

Тог дана страдале су цијеле породице. Осамдесетогодишњи Блашко Трифковић гледа нијемо у јаму гдје је прије петнаест година положио седморо најмилијих.

- Убише ми брата Милинка, његову жену Јању и сина Рајка. Убише ми сестру Мирославу, њене синове Милоша и Ранка, те Милошеву жену Славојку. Па, зар постоји правда? Гдје су ти бјелосвјетски дјелиоци правде и демократије - пита се кроз сузе наш саговорник.

На улазу у Чемерно погинуо је и 21-годишњи Љубиша Лазендић, који је из оближњег села долазио код дјевојке. Отац Ратко навео је да је тада измасакирано више момака.

- Некима је глава била разбијена, другима разваљен грудни кош, тако да су се виђела плућа и срце. Урезивали су им крстове на чело, сјекли уши, прсте... То је било стравично виђети. Свог сина сам препознао по табакери коју је носио у џепу. Био је запаљен - вели Ратко додавши с муком да су муслимански егзекутори своју "храброст" доказали и над дјевојкама које су након силовања бацили низ стијене испод села...

Перица ВАСОВИЋ

ВИШЕГРАД

Конференција о страдању Срба

Горњег ПодрињаУ пет општина Горњег Подриња у протеклом рату убијена су 382 српска цивила, 163 се воде као нестала, а погинуло је 1.246 припадника Војске Републике Српске.

Речено је ово у Вишеграду на другој Конференцији о страдању Срба Горњег Подриња. На конференцији је приказан и документарни филм о злочинима над Србима Горњег Подриња под називом "На Дрини гробница".

Саша Кошарац, председник Клуба

српских делегата у Вијећу народа Републике Српске, рекао је да се још једном мора исказати незадовољство радом Тужилаштва БиХ које подједнако не третира злочине и злочинце из различитих народа.

- Ово је доказ да нико од злочинаца бошњачке националности није одговарао за недјела за више стотина побијених Срба у Горњем Подрињу - рекао је Кошарац.

На Конференцији о страдању Срба

Горњег Подриња у отаџбинско-одбрамбеном рату промовисана је књига Велимира Ђуровића под називом "Лаж, мржња, злочин - то је Босна", у издању Савеза логораша РС и Центра за истраживање злочина над српским народом у БиХ. Професор Саво Топаловић је рекао да је аутор покушао и умногоме успио да да допринос расвјетљавању злочина над Србима у БиХ.

- Циљ ове конференције и промоције књиге је да се докаже да су у сукобу у БиХ поред Бошњака и Хрвата страдали и Срби и да су и за њих постојали логори - рекао је Бранислав Дукић, председник Савеза логораша РС.

Лопаре

ОСВЕШТАНО СПОМЕН - ОБИЉЕЖЈЕ У ПРИБОЈУ

У мјесту Прибој код Лопара освештано спомен - обиљежје погинулим борцима и цивилним жртвама одбрамбено - отаџбинског рата (1992-1995) са овог мјесног подручја

- Са подручја мјесне заједнице Прибој у одбрани овог и других српских подручја погинуло је тридесет девет припадника Војске Републике Српске док је осам цивила страдало од непријатељске ватре. Једно лице погинуло је као припадник ЈНА у рату који је Словенија водила против тадашње државе, рекао је, обраћајући се присутнима, Ранко Зековић предсједник Мјесне БО Прибој.

Спомен - обиљежје, након литургије и парастоса у мјесној СПЦ, освештано је Јеремија Лазић протојереј-ставрофор, мјесни свештеник, уз саслужење локалног свештенства.

Поред породица погинулих и мјештана служби и освештењу спомен-обиљежја присуствовао је Др Радо Савић, начелник лопарске општине са сарадницима, савјетник премијера Републике Српске Миладин Драгићевић, делегација Борачке организације Републике Српске, представници борачких

организација општина Угљевић, Бијељина, Брчко и Пелагићево, те представници Министарства рада и борачко - инвалидске заштите Владе Републике Српске и Трећег пјешадијског Републике Српске пука.

На спомен - обиљежју, у облику крста и контура територије Републике Српске, од мермера и розфраја, уписано је четрдесет осам имена и презимена са фотографијама погинулих бораца и цивилних жртава овог подручја.

Спомен - обиљежје подинуто је средствима лопарске општине, ресорног министарства, борачке организације и донатора, а укупни радови су коштали око 30.000 марака.

На подручју лопарске општине, поред централног спомен - обиљежја подигнутог у Лопарама, изграђена су и мјесна спомен - обиљежја у Мртвици, Пушковцу, Пукишу, Пирковцима, Јабланици, Тобуту, Пељавама, Бријесту, Бобетином Брду и Растошници.

РАТКОВИЋИ

ОД ПРАВДЕ НЕ ОДУСТАЈЕМО!

У сребреничком селу Ратковићи обиљежена је седамнаестогодишњица страдања 24 српска цивила из овог села, већином стараца, непокретних, слијених и ментално заосталих особа, које су муслиманске снаге из Сребренице убиле 21. јуна 1992. године

Трагедија Срба из Ратковића обиљежена је парастосом, прислуживањем свијећа и полагањем свијећа код спомен - обиљежја у овом удаљеном сребреничком селу. Вијенце су положили делегације сребреничке и братуначке борачке организације, те представници локалне власти. Парастосу је присуствовало неколико десетина чланова породица, пријатеља и преживјелих комшија настрадалих, од којих већина живи у Србији, јер у овом српском селу није обновљена ни једна кућа.

- Ово је једино село у општини гдје није обновљена ниједна кућа, за разлику од бошњачких у којима десетине обновљених кућа стоје неусељене, што представља наставак етничког чишћења Срба са овог подручја, започетог још прије рата. Овдје је све путо. Нема пута, ни струје, а људи из Ратковића већ 17 година не могу да се врате на своја запуштена имања - рекао је

Радомир Павловић, предсједник СО Сребренице.

Милош Миловановић, секретар сребреничке борачке организације, подсјетио је да за злочин над Србима из Ратковића, као и за многе друге злочине над Србима овог краја, још нико није одговарао што, како је навео, показује какав однос према српским жртвама имају Хашки трибунал и Суд БиХ.

- Борачка организација неће никада одустати од тражења правде. Инсистираћемо да починиоци злочина над Србима кад - тад одговарају - поручио је Миловановић.

Муслиманске снаге из Сребренице упале су у Ратковиће 21. јуна 1992. године. Без милости су убијали и масакрирали српске цивиле, пљачкали и палили српску имовину.

П. В

Сјећање на јунаке погинуле у Лукама код Хан Пијеска

НАЈТРАГИЧНИЈА СУЗА РОМАНИЈСКА

Ово је један од најтрагичнијих дана у новијој историји сарајевско-романијске регије, а посебно за општину Пале. Пркосна и поносна Романија тада је пустила сузе. Са оним што је у крви стечено нема погодбе. Порука са овог скупа властима у РС је да морају бити одлучни у борби да сачувају РС у оквиру Дејтонског споразума, рекао је предсједник Предсједништва БОРС-а Михајло Парађина

Четврти јун прве ратне године биће упамћен по великом страдању припадника Војске Републике Српске у Лукама код Хан Пијеска. Тог дана животе је изгубило 45 српских бораца који су били у саставу јединице чији је био задатак да достави храну и друге потрепштине за младе војнике ЈНА на Зловрх.

Команда српске војске договорила је са муслиманском страном миран пролоз до одредишта, али договор није поштован - муслимани су мирну колону напали мучки у врлетима и починили стравичан злочин.

Овог 4. јуна, по четрнаести пут, борачке организације Пала и Хан Пијеска организовале су поход до спомен-обиљежја у Лукама.

Парастос је служио протојереј-ставрофор Миомир Зекић, парох паљански. Послије парастоса положени су вијенци и цвијеће, прислужене свијеће и одата почаст погинулим за слободу и стварање Републике Српске.

Вијенце су положили породице погинулих бораца и делегације Борачке организације РС, Клуба делегата српског народа у Вијећу народа РС, Црвеног крста РС, Скупштинне града Источно Сарајево, општина Хан Пијесак, Пале, Источни Стари Град, Источно

Ново Сарајево, Соколац и Рогатица, представници општинских борачких организација, СУБНОР-а Пале и чланице Кола српских сестара "Света великомученица Текла" из Пала.

Предсједник Предсједништва Борачке организације РС Михајло Парађина рекао је да се већ 14 година долази на „свето мјесто освештано крвљу изабраних најморалнијих и најчаснијих српских синова, који су сада у Царству божијем“.

- Ово је један од најтрагичнијих датума у новијој историји сарајевско-романијске регије, а посебно за општину Пале. Пркосна и слободарска Романија тада је пустила сузе, јер је оволики број бораца из Сарајевско-романијског корпуса ВРС погинуо на једном задатку и локацији, рекао је Парађина.

Он је присутне подсјетио на болне чињенице које говоре о великом страдању српског народа и његове војске у минулом одбрамбено-отаџбинском рату.

- У протеклом рату погинуло је око 34 хиљаде Срба, од чега више од 20 хиљада припадника ВРС. Око 550 хиљада Срба је протјерано са својих вијековних огњишта, око педесет хиљада прошло је логоре и сабирне центре, а 38 хиљада дјеце остало је без родитеља и много хиљада родитеља без

дјеце. У ратном вихору 1.904 српска насеља етнички су очишћена и порушена у БиХ. То је скупа цијена која је плаћена и са оним што је крвљу стечено нема погодбе, истакао је Парађина.

Он је напоменуо да је окупљање у Лукама скуп туге и поноса и додао да је порука скупа свим носоцима власти у РС да морају бити јединствени и одлучни у борби да се РС сачува у оквиру Дејтонског споразума, јер је она гаранција безбједности Срба у БиХ и нагласио да је задатак институција у РС у наредном периоду да докажу истину о страдању српског народа у БиХ.

Вељко Грчић из Пала прошао је пакао четвртог јунског дана 1992. године у Лукама. Тешко је рањен. И данас у души носи страшне и језиве призоре, оно што је доживио и преживио у том дану.

- Нас и данас називају агресорима. Нама је 4. јуна деведесет друге муслиманска страна гарантовала безбједност. Наравно, као и у Добровољачкој и другим мјестима, муслимани нису поштовали војничке и људске договоре. Напали су нас мучки, из засједе, а ми нисмо имали прилику да се бранимо. Крв је текла, људи су масакрирани, убијани, умирали у најстрашним мукама, спаљивани. И данас ми у снове и јаву долази

Мињало Парађина се поклонио сјенима страдалих сабораца

Вељко Грчић преживео пакао у Лукама: У души остали ожиљци

призор када мог комшију и рођака Слободана Ђајића доносе на шаторском крилу. Даје посљедње знаке живота. Држим рањену руку, Видим да издише, умире, а не могу ни очи да му затворим. У тренутку када испусти душу, кажем његовом рођаку Јовану Јанковићу са Космаја да му очи затвори. Он то учини. Тај призор ће ме пратити до посљедњег тренутка у овоземаљском животу. Пуних 48 сати држали су нас у опсади, а потом је стигла помоћ наше војске. Да тога није било, ко зна да ли би ико остао у животу, прича нам Вељко, који данас живи са тешким ратним ожиљцима.

Мика Јокић из Пала, у Лукама је изгубила мужа Новицу. Огорчена је због односа институција власти РС према онима који су животе уградили у темеље Републике Српске, а посебно према потомцима – дјеци хероја.

- Сваке године на овом тужном окупљању нас је све мање. Није родбина заборавила своје најмилије. Ово је бојкот према највишим институцијама власти у РС. Људи су сити лажних обећања. Иза погинулих на овом мјесту остало је најмање стотину дјеце. Већина од њих су факултетски образовани, а ни двадасет одсто их не ради. Како остати раднодушан према оваквом неодговорном односу власти према дједи оних што животе дадоше за РС, каже Мика.

Таква и друга слична питања постављали су и други који су изгубили своје најмилије. Сјећајући се њиховог лика и жртве коју су учинили с правом су тражили одговоре којих ниоткуда нема, али и даље с надом да ће, коначно, неко одговорати за почињени злочин, али и да ће власт имати снаге да пружи одговарајућу помоћ дједи и родитељима уморених у четвртој јунском дану прве ратне године.

В. ЕЛЕЗ

И ТО СЕ ДОГАЂА

АРБАНАСКА ПОСЛА ИЛИ "ПОКРШТАВАЊЕ" СРПСКИХ ХЕРОЈА

Обилић постао Копилик

Бој на Косову, убиство султана Мурата, херојски чин Милоша Обилића и мит који га прати до данас, добио је и албанску верзију. Према најјавама њујоршког издавача "Палгрејв Макмилан", ускоро ће бити објављена књига Ане ди Лељо "Битка за Косово, 1389: Албански мит" која, према опису издавача, нуди "фантастичну причу о Муратовом нападу на Косову и његовом убиству које је извршио албански витез Милош Копилик".

У наставку приказа књиге, издавач објашњава да је Милош чешће био приказиван из српске перспективе, која је истицала част српског витеза Обилића. - Нудећи алтернативну верзију "Битка за Косово" пружа боље изнијансирану причу за разумијевање овог снажног мита о национализму и припадности - објашњава издавач "Палгрејв Макмилан". Књига, која се, према најви издавача, бави анализом епских и новијих албанских пјесама о Боју на Косову, садржи и текстове ауторке који истражују значај те епске приче и битке у контексту посљедњег рата на Косову, са намјером да се "ојача колективни идентитет који истиче отпор против стране силе и идентификује се снажно са европском, доминантном хришћанском културом". Издавач даље наводи да Бој на Косову 1389. године има огромну симболику у формирању модерних балканских држава, посебно међу националистичким круговима Јужних Словена и Срба. И поставља питање: "Шта је овом боју дало такав одјек, чак и шест вјекова касније, и шта он открива о комплексној мрежи идентитета на савременом Балкану?" Поред рекламног текста за књигу, нема више детаља о тој "верзији" аутентичног српског мита, са албанским херојима у првом плану, који ће се ускоро наћи пред милионима америчких читалаца.

МИЛИЋИ

Отворен Светосавски дом

Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите Републике Српске, представници Борачке организације РС и општине Милићи отворили су почетком јуна у овом граду новоизграђени Светосавски дом, у оквиру којег се налазе спомен - соба погинулим борцима милићког краја и спомен - црква Светог Димитрија.

Министар Ристовић је рекао да је ово један од највећих пројеката које је Влада РС посветила породицама погинулих бораца.

- Влада РС до сада је издвојила 50 милиона марака за изградњу стамбених јединица и додјелу неповратних средстава борачким породицама - рекао је Ристовић.

Живојин Јурошевић, начелник општине Милићи, рекао је да су изградњу Светосавског дома и спомен - собе са поставком фотографија 270 погинулих бораца помогле бројне локалне и републичке институције, установе и предузећа.

- Вриједност до сада урађених радова, којима је заокружена прва фаза овог комплекса, износи више од 400.000 марака. У име локалне заједнице посебну захвалност дугујем компанији "Боксит", чије је учешће значајно, такође и предузећу "Интал", које се појављује и као извођач и као донатор, Комуналном предузећу "Милићи", предузећу "Савкос", као и бројним другим донаторима и приложницима ових меморијалних здања - истакао је Јурошевић.

Светосавски дом: Један од највећих владиних пројеката

Михајло Парађина, предсједник Предсједништва Борачке организације РС, рекао је да породице погинулих бораца и ратни војни инвалиди морају да буду мјера вриједности сваког друштва и државе.

- Надам се да ћемо имати довољно храбрости и одлучности, а прије свега политичког јединства, да носиоци власти у РС у овим тешким временима и искушењима, сачувају РС и њене институције - истакао је Парађина.

Свету архијерејску литургију и парастос погинулим борцима служио је његово преосвештенство владика зворничко - тузлански Василије, који се, након освештања спомен - собе и цркве, у пригодном обраћању захвалио свима који на овакав начин евоцирају успомену на ствараоце Српске.

На скупу су прочитана и поздравна писма која су Борачкој организацији општине Милићи и милићком Црквеном одбору упутили Рајко Кузмановић, предсједник Српске, и Игор Радојичић, предсједник републичког парламента.

- Српска слога је потребна, не да би уједињени радили против других, већ да би Срби једни друге благошћу и кротошћу Светога јеванђеља опомињали какви треба

да будемо и какав је смисао нашег битисања - нагласио је владика Василије.

Осврнувши се на изјаве поглавара Исламске вјерске заједнице у БиХ Мустафе Церића да је БиХ "већински муслиманска и да су Срби из Сарајева побјегли", владика Василије је најавио да ће на првом наредном састанку Међурелигијског вијећа питати Церића "о каквој се слободи говори у Федерацији БиХ, а нарочито у Сарајеву".

- Каква је то једнакоправност у Сарајеву кад једино Српска православна црква нема своје богословско училиште, односно има зграду, али јој се не враћа, док је другим вјерским заједницама дато и по неколико - констатовао је владика Василије.

Говорећи о рушењу спомен-плоче погинулим српским цивилима у насељу Жутица, општина Милићи, владика Василије је упитао да ли је то изграђивање суживота и љубави.

- Без обзира на вандалске чинове ми поучени Христом Спаситељем живјећемо свој живот и бићемо проповједници и ријечима и дјелима и сијачи љубави једни међу другима - нагласио је владика зворничко - тузлански Василије.

П. В

ВАНДАЛИЗАМ У ЖУТИЦИ

ОСКРНАВЉЕНО СПОМЕН - ОБИЉЕЖЈЕ

Непознате особа или више њих оскрнавиле су спомен - обиљежје у насељу Жутица у општини Милићи, подигнуто на мјесту гдје су 21. маја 1992. године припадници Армије БиХ из засјезде ликвидирали осам српских цивила. Ово је потврдио Драгомир Перић, портпарол Центра јавне безбједности Бијељина. Након увиђаја је утврђено да је спомен - плоча извађена са постољем из земље и бачена у траву.

Инцидент се догодио се у петак, 6. јуна, између 16.00 и 17.15 часова, а увиђај су обавили припадници Полицијске станице Милићи. Полиција ради на проналаску

лица које је починило ово кривично дјело. Рушење спомен - плоче потврдио је, на основу сазнања са терена, и Радован Пејић, инспектор Тима за истраживање и документовање ратних злочина Министарства унутрашњих послова Републике Српске који је изнио претпоставку да је вандалски чин почињен након репризе емисије РТРС - а, у којој је било ријечи о том догађају.

- Породице погинулих након рата на мјесту страдања својих најмилијих подигле су спомен - плочу са фотографијама жртава, која је до сада у два наврата оскрнављена, а сада и дефинитивно порушена - рекао је

Драгутин Ђуричић, предсједник Борачке организације Милића. Он је додао да је пред Окружним судом у Источном Сарајеву у току суђење Јусупу Ахметовићу Јуки (47), рођеном у селу Нурићи у општини Милићи, који је осумњичен да је учествовао у овом свирепом нападу на возило са цивилима.

КОЗАРСКА ДУБИЦА БОРЦИ ДОБИЛИ СВОЈЕ ПРОСТОРИЈЕ

Одлуком скупштине општине Козарска Дубица, општинској борачкој организацији припало приземље и пратећи објекти зграде бившег СУП-а, површине 196 метара квадратних, у самом центру града.

Неколико година је општинска борачка организација трагала за могућношћу да се за демобилисане борце пронађе неки простор који ће моћи да користе за дружење, шах и видео клуб и друге садржаје којима би испунили своје слободно вријеме.

Али, изузев обећања да ће се на томе радити, није се даље одмакло - све до почетка јуна ове године. На сједници локалног парламента, одржаној 2. јуна, донесена је и верификована одлука да се општинској борачкој организацији уступи на кориштење у периоду од 20 година, без новчане надокнаде, приземље и помоћни објекти зграде бившег СУП-а, која се налази у најужем дијелу града.

- Ова одлука нас је веома обрадовала. И мене и све чланове борачке организације - рекао је Душан Дрљић, председник Председништва ОБО и додао: "Захваљујући начелнику наше општине, Нини Јаузу, Милошу Гибићу, начелнику одјељења за просторно уређење и комуналне послове, те председнику и одборницима скупштине и другим органима локалне управе, ево коначно добисмо простор о којем сањамо већ неколико година. Имамо много идеја како да уредимо те просторије и врло брзо ће наши борци имати своју оазу мира и разоноде. С обзиром да се ради о значајној површини од 196 квадратних метара, много садржаја ћемо моћи да анимирамо. Најпре смо, у приземљу зграде, испланирали да изградимо спомен - собу са именима погинулих бораца последњег - отаџбинског рата, потом ћемо ту поставити спомен - плочу једином народном хероју из последњег рата, мајору Милану Тепићу. Постоје и идеје да се изгради спомен - плоча са именима Солунских добровољаца, а њих је, са подручја општине Козарска Дубица, било три стотине и осам.

Једна велика просторија, површине 40 м², биће универзална, вишенамјенска сала. Користићемо је за разне секције, едукацију, радионице, шах и видео клуб, клуб узајамне

ОБО на новој адреси: Чекање се исплатило

подршке - све сходно програмским циљевима и задацима. За овај дио-узајамне подршке ветерана, ангажоваћемо и струку: социологе, психологе, лекаре и друге... Дакле, "Сала клуба ветерана", како смо је назвали, биће прилагођена да задовољи опште потребе свих заинтересованих, а намјеравамо да је користимо и у друге сврхе, као што је нпр. програм омладинске политике, активности волонтера Црвеног Крста и других удружења која раде за опште добро и баве се стварима корисним за све нас. У склопу објекта налази се и неколико просторија које могу да се искористе за отварање услужних и ситних производних дјелатности. Услов за кориштење тих просторија заинтересованим привредницима биће да запосле ратне војне инвалиде, демобилисане борце и дјецу погинулих бораца.

Наравно, за адаптацију зграде, унутрашње и спољашње уређење, потребна су и значајна финансијска средства, а она, према ријечима Душана Дрљића, у овом случају, не би требало да представљају проблем.

- С обзиром да се ради о једном од најзначајнијих програма који представља корак не само напријед, већ корак испред времена, корак којим се приближавамо европским стандардима - убијеђени смо да ће комисија министарства рада и борачко-инвалидске заштите којој смо послали комплетан пројекат како би нам одобрили средства за адаптацију, ставити овај програм као приоритет над приоритетима - имајући у виду колико је све то значајно нашим демобилисаним борцима - ратним ветеранима. Уколико буде потребе, за помоћ ћемо се обратити и привредницима из наше општине - рекао је Душан Дрљић, председник Председништва Општинске борачке организације Козарска Дубица.

H.P.M.

УТВРЂЕН ДАН БРИГАДЕ

Скупштина општине Козарска Дубица донијела је одлуку да се од ове године 21. септембар прославља као Дан 11. (111.) дубичке бригаде. Назив Једанаеста дубичка бригада настао је у Другом свјетском рату, па је козарско дубичка војна формација, свој ратни пут током последњег отаџбинског рата и отпочела и завршила са истим именом, а од ове године и званично има свој дан. Прослава Дана 11. бригада биће достојанствено организована 20. септембра у склопу обиљежавања Септембарских дана славне одбране општине Козарска Дубица од напада регуларне војске Републике Хрватске 18. и 19. септембра 1995. године.

Према ријечима Душана Дрљића, председника Председништва Општинске борачке организације, у оквиру манифестација којима ће се ове године обиљежити наведени значајни датуми, биће уприличено и завршно освештење спомен - храма Света Петка.

- Желимо да што достојанственије организујемо свечаности поводом дана наше бригаде и обиљежавања четрнаесте годишњице јуначке одбране Козарске Дубице од напада војске Републике Хрватске на западнокрајишке општине Козарску Дубицу, Костајницу и Нови Град. ОБО ће, такође, иницирати да се централна манифестација обиљежавања дана одбране ове године одржи у Козарској Дубици и да и на тај начин пошаљемо снажну поруку да српски народ не заборавља своје хероје ни јуначка дијела захваљујући којима наша дјеца могу поносно да кажу: Ово је моја отаџбина! - каже Дрљић.

УКРАТКО ИЗ КОЗАРСКЕ ДУБИЦЕ

ДЈЕЦА У КУМБОР, БОРЦИ У БАЊУ

Троје дјеце ратних војних инвалида и једно дијете погинулог борца из Козарске Дубице љетоваће ове године, у првој половини августа, у Кумбору. Ова одлука је донесена после јавног позива Фонда дјечје заштите Републике Српске. Општинска Борачка организација из Козарске Дубице, конкурисала је и на јавни позив Министарства рада и борачко-инвалидске заштите, везан за бесплатну бањско-климатску рехабилитацију, те ће тако седам ратних војних инвалида из Козарске Дубице и један члан породице погинулог борца отпутовати у неки од бањских центара Републике Српске.

СПОМЕН-ОБИЉЕЖЈЕ У СЛАБИЊИ

На иницијативу бораца мјесног подручја Слабиња-Поуње које обухвата села: Јохова, Шеварлије, Бачвани, Бабинац, Слабиња и Диздарлије, отпочела је изградња спомен-обилежја за десет погинулих бораца овог краја. Средства за изградњу, обезбедиће се из више извора. Министарство рада и борачко-инвалидске заштите је, по основу конкурса, за ову намјену издвојило 3.000 марака, а значајним дијелом, учествоваће и општина Козарска Дубица, затим мјештани својим донацијама, те привредници који потичу из ових крајева.

Акцији ће се прикључити и други привредни субјекти са подручја општине Козарска Дубица који ће материјалом и услугама помоћи изградњу овог спомен-обилежја. Уз пригодну свечаност, откривање споменика предвиђено је за Илиндан, 2. августа 2009. године. Рецимо овом приликом да су настављени и радови на изградњи спомен обилежја погинулим, умрлим и настрадалим борцима мјесног подручја Раван у Драксенићу.

УСКОРО ИЗГРАДЊА СТАНОВА

Отпочеле су активности око изградње зграде са девет станова, намјењене за стамбено збрињавање породица погинулих бораца и ратних војних инвалида у Козарској Дубици.

Тиме се завршава процес рјешавања стамбених проблема приоритетних група борачких категорија у нашој општини. У

наредном периоду, рјешаваће се питања стамбеног збрињавања нижих категорија и бораца који се налазе у изузетно тешком социјалном стању.

ПОСЈЕТА ПОСАВИНИ

На православни празник Духове, у недјељу, 7. јуна, 25 чланова породица погинулих бораца, 16 ратних војних инвалида и 9 чланова органа општинске борачке организације из Козарске Дубице, посетили су Посавину, гдје је отпочело обилежавање седамнаесте годишњице одбране Коридора. Кнежопољци су том приликом били гости на крсној слави насеља Крепшић гдје су током рата дубички борци држали линије одбране.

Била је то прилика да се положи цвијеће, упале свијеће и поклони сјенима јунака погинулих у одбрамбено - отаџбинском рату.

У том дијелу Републике Српске, током ратних година, погинула су педесет четири борца 11. дубичке бригаде, а више од двјестот педесет их је теже и лакше рањено.

Колико су кнежопољци држали до овог фронта и своје ратне части најбоље сједочи податак да су се 18. септембра 1995. године, када је нападнута Козарска Дубица, чак три батаљона дубичке бригаде налазила на линијама одбране у Крепшићу и Посавини.

Поштујући наредбу претпостављене команде сви борци су остали на својим положајима и поред чињенице што су знали каква се драма одвијала тих дана у Козарској Дубици. Због свега тога домаћини су још једном искористили прилику да путе неизмјерну захвалност члановима породица погинулих, ратним војним инвалидима и свим борцима из дубичке општине за изузетан допринос у одбрани Коридора и Републике Српске.

ВИДОВДАН

Видовдан, један од највећих православних празника, обилежила је традиционално ове године и општинска борачка организација Козарска Дубица. У спомен храму Свете Петке служен је парастос свим погинулим и умрлим борцима из одбрамбено - отаџбинских ратова, а цвијеће је положено и запаљене свијеће и у другим мјесним спомен подручјима. Као и претходних година централна прослава

Видовдана одржана је у Кнежици у организацији општине Козарска Дубица, а у сарадњи са православном црквом из мјесне заједнице Кнежица.

РЕВИЗИЈА

Иако се ревизија статуса борачких категорија практично обавља свих ових година, у посљедње вријеме овај проблем је, према ријечима Душана Дрљића, председника Предсједништва Општинске борачке организације Козарска Дубица, посебно актуелизован.

- Општина Козарска Дубица, словом и бројем, има 5.380 евидентираних бораца и око 300 оних који још нису завршили папирологију око званичне евиденције. Укупно је 6.702 бораца, а ову разлику чине избјегла и расељена лица из других крајева бивше Југославије који су се пријавили код наших надлежних органа. У поступку категоризације, општинска борачка организација је посредством надлежних комисија дала мишљење за 3.872 бораца од којих су статус борца прве категорије остварила 2.027, а друге 218 бораца. Према посљедњим подацима борачки додатак у нашој општини прима 1.800 бораца прве и друге категорије.

Дрљић је истакао да је због географског положаја Козарске Дубице рат на овом подручју практично започео још 1991. године и да је већ тада много бораца кренуло у одбрану српских огњишта као припадници бивше ЈНА, а потом и ВРС. Зато, сматра он, број евидентираних бораца је сасвим реалан.

- У нашој општини је ревизија 180 рјешења о категоризацији бораца урађена искључиво на основу материјалних доказа. Ревизија рјешења о статусу погинулих бораца и ратних војних инвалида је доста сложенија, и захтјева комплекснији приступ - оцијенио је Дрљић и нагласио да је посебно важно да се овај мукотрпни посао доведе до краја.

Не смије се дозволити, навео је он, да се поступак ревизије изводи експериментално, односно да "закачи" једну или двије општине и да се на томе заврши.

- Мора се ићи одлучно и посао спровести до краја или га заборавити заувјек - категоричан је Дрљић.

Припремила: Н. Р. М.

Чајниче

НЕЗАПОСЛЕНОСТ НАЈВЕЋИ ПРОБЛЕМ

*Као и у већини других
неразвијених општина у
Републици Српској и у
Чајничу је незапосленост
највећи проблем
демобилисаних бораца. То
је истакао Весо Тадић,
предсједник
Предсједништва Борачке
организације Чајниче, који
је рекао да 1.200 бивших
припадника ВРС нема
стални извор прихода*

- Породице погинулих бораца и ратни војни инвалиди имају нека примања од којих могу да живе. Демобилисани борци и њихове породице немају никаквих примања. Већина их је радила у предузећима која су била под стечајом и која су приватизована, након чега су остали без посла - рекао је Тадић и додао да већина тих људи, да би прехранили породице, углавном одлазе на сезонске послове у Србију, Црну Гору и Русију, или у друге општине у Републици Српској.

У овој борачкој организацији располажу и информацијама да је све више и ратних војних инвалида који су принуђени да раде и тешке грађевинске послове да би преживјели. Иако помажу породицама погинулих сабораца, али и онима који су упротеклом рату изгубили дијелове тијела, Тадић је подсетио да немају довољно новца да подмире све њихове потребе, а да је дародаваца све мање.

- Када смо градили спомен - капелу и централно - спомен обиљежје погинулим борцима, упутили смо на десетине захтјева за помоћ у Чајничу, али и широм Српске, а већина је била упућена предузећима. Само смо добили новчану помоћ од Борачке организације Градишка. Остали нам нису ни одговорили - прецизирао је Тадић.

Он је додао да од власти, али и привредника, очекује више разумијевања у запошљавању демобилисаних бораца, али и ратних војних инвалида и породица погинулих бораца.

На подручју општине Чајниче живи 121 ратни војни инвалид и 105 породица погинулих бораца. Програмом Владе РС стамбено збрињавање ових категорија током године биће у потпуности реализовано, а у току је изградња стамбене зграде. У њој ће бити смјештено преосталих 17 породица погинулих бораца.

Обећао помоћ – Пантелија Ђургуз, предсједник БОРС-а

КРУПА НА УНИ Освештан споменик

У мјесту Мали Дубовик у општини Крупа на Уни освештано је спомен - обиљежје за 12 погинулих бораца из тог села.

Споменик су откриле супруге погинулих бораца Роса Предојевић и Гордана Богдановић у присуству других породица погинулих бораца, ратних војних инвалида, мјештана и гостију, те представника општинске власти.

Младен Котур, начелник општине Крупа на Уни, рекао је да је на подручју ове општине изграђено шест спомен - обиљежја, колико је било и планирано, и додао да ће општинска власт наставити да води рачуна о борачким категоријама.

У протеклом одбрамбено-отаџбинском рату из 11. крупске лаке пјешадијске бригаде Војске Републике Српске погинуло је 310 бораца.

Саборци се не заборављају - са помена погинулим бањолучким борцима у Борику

СЈЕЋАЊЕ НА ПОГИНУЛЕ БОРЦЕ ГРАДА БАЊА ЛУКА

ПАРАСТОС У БОРИКУ

У бањолучкој мјесној заједници Борик, дан очи Видовдана, Крсне славе БОРС-а, чланови породица погинулих бораца, руководство мјесне борачке организације и руководство Борачке организације Града Бања Лука, одали су почаст и положили вијенце на споменик борцима Борику који су своје животе дали за Републику Српску.

Обраћајући се породицама погинулих бораца, Бошко Пејашиновић, председник мјесне борачке организације, нагласио је да ови хероји не смију бити заборављени.

- Нема веће дужности него обавити помен овим људима. Сви остали могу да се боре за себе и побољшају свој живот, али ове људе и њихове породице не смијемо заборавити.

Захваљујемо се градској борачкој организацији на помоћи коју нам пружа у раду, и коју нам је дала у организацији овог парастоса - казао је Пејашиновић.

Вијенци и цвијеће су положени у све три - спомен собе ове мјесне заједнице и на гробљу Свети Пантелија пред спомеником погинулим борцима ВРС. Након полагања вијенца, породицама погинулих бораца и својим саборцима обратио се Горан Рогић, председник Председништва градске борачке организације.

- Добро знате да у овој мјесној заједници сваке године покушавамо да на исти начин обиљежимо ово страдање. Истина је да умиру само они који се забораве. Зато морамо

сваке године, бар једном, а по могућности и више пута, да се окупимо и сјећамо се ових наших хероја. Они су дали своје животе, оно најсветије за Републику Српску. Морамо чувати успомену на њих и тековину наше борбе, Републику Српску. Међутим, свједоци смо велике неправде присутне у нашем друштву. Ако је свима у Републици тешко онда нека је и нама, али се не можемо помирити са оволиком неправдом и зато се морамо борити и против ње - казао је Рогић и подсетио да је током протеклом одбрамбено - отаџбинског рата више од стотина бораца из мјесне заједнице Борик дало своје животе за Републику Српску.

Са потписивања протокола: Свака помоћ добродошла

У Бањој Луци је 10. јуна потписан протокол о испоруци огревног дрвета за борачке категорије у Републици Српској, којим се обезбјеђују одређене олакшице приликом набавке.

Протокол су потписали Радивоје Братић, министар пољопривреде, шумарства и

рата за оне којима је потребно огревно дрво.

- На овај начин, и у оној мјери колико је могуће, ми чинимо да помогнемо најугроженију популацију и то ја најмање што можемо учинити као друштво - додао је Братић и подсетио да су раније потписани слични протоколи и са Удружењем

Бања Лука

Потписан уговор о набавци огревног дрвета за борачке категорије

ПЛАЋАЊЕ У РАТАМА

водопривреде Републике Српске, Пантелија Ђургуз, председник Борачке организације РС и директор "Шума РС" Неђо Илић.

Братић је овом приликом рекао да на овај начин ресорно министарство и "Шуме РС" желе да помогну угроженим категоријама друштва и додао да се бенефиција састоји у одгођеном плаћању на шест

пензионера РС и Републичком организацијом породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила.

Ђургуз је захвалио надлежном министарству и "Шумама РС" на разумијевању када је ријеч о потреби за снабдијевањем борачке популације огревним дрветом, и истакао да ће се потписани протокол реализовати тако што ће Борачка организација РС са шумским управама и газдинствима потписати посебне уговоре.

- То ће у великој мјери помоћи борачкој популацији у цјелини да овај проблем буде превазиђен на лакши начин - истакао је Ђургуз.

Илић је рекао да се повољност за борачке категорије на основу потписаног протокола односи на одложено плаћање у ратама.

Видовданска почаст у Ади

Полагањем вијенаца на спомен - плочу погинулим борцима и служењем парастоса у Цркви рођења Пресвете Богородице у Ребровцу, мјесна борачка организација Ада одала је очи Видовдана почаст за 81 погинулог хероја из ове мјесне заједнице. Миле Благојевић, председник мјесне борачке организације, подсетио је да се сваке године, на овај дан, бивши саборци и њихове породице окупе како би одали почаст погинулим српским херојима.

- За сада је спомен - плоча смјештена у просторијама мјесне заједнице, али је ово само привремено рјешење, јер смо у договору са Српском православном црквом одлучили да ову плочу трајно смјестимо у цркву у Ребровцу или цркву која ће ускоро бити изграђена у нашој мјесној заједници - казао је Благојевић.

Породицама погинулих бораца, обратио се и Горан Рогоић, председник Председништва борачке организације Града Бања Лука.

- И данас се са болом и тугом сјећамо ваших најмилијих, али истовремено сви заједно морамо бити поносни што их не заборављамо и што ће њихово дјело и лик остати у нашем трајном сјећању. Од данас па убудуће, свима, а у првом реду представницима Борачке организације мјесне заједнице Ада, а онда свим борцима и

Горан Рогоић, председник БО Бања Лука на парастосу у Ади

породицама погинулих бораца, остаје света и часна обавеза да ово мјесто редовно посјећују, пале свијећа, полагају цвијећа и моле се упокојење душа наших погинулих јунака - поручио је Рогоић који је поручио младима у мјесној заједници Ада да је и на њима обавеза чувања оваквих светиња и њихово одржавање.

- Многи од нас демобилисаних бораца, природно је, једног дана нећемо моћи

посјећивати ова мјеста, али зато наше младе генерације морају долазити на оваква мјеста, затражити инспирацију и надахнуће за очување наше Републике Српске у чије су темеље уграђени многи животи - казао је Рогоић.

Борци из мјесне заједнице Ада борили су се и гинули у свим бригадама Војске Републике Српске.

T. M.

Приједор

НЕ ТРЕБАЈУ НАМ ПОДЈЕЛЕ

Са годишње скупштине приједорске борачке организације апеловано је на чвршће јединство унутар организације. То је гарант њеног опстанка и сталне бриге за борачку популацију, поручено је са овога скупа

И овогодишња извјештајна сједница Скупштине Борачке организације општине Приједор протекла је у знаку усвајања извјештаја о раду и завршног рачуна за протеклу годину, те плана активности и финансијског плана за текућу годину. Генерални закључак је да је борачка организација у протеклом периоду спровела низ активности које су имале за циљ побољшање положаја борачких категорија у готово свим областима.

Указујући на проблеме са којима се суочавају демобилисани борци, ратни војни инвалиди и породице погинулих и несталих бораца, предсједник приједорске БО Радован Рајлић је истакао да бројне треба тек рјешавати. Упркос томе, казао је он, борачке категорије морају остати јединствене и пронаћи најбољи начин и метод дјеловања у наредном периоду. Наравно, додао је он, мора се трајно ријешити и статус борца.

- Борачкој организацији, у овом тренутку, најпотребније је јединство, чврстина и одлучност - нагласио је Рајлић.

Скупштини приједорске БО присуствовао је и Пантелија Ђургуз, предсједник БОРС-а, који је овом приликом истакао да је рад приједорске БО веома значајан за рад Борачке организације Републике Српске.

- Са овога мјеста увијек потекну квалитетне иницијативе и зато је ова организација један од стубова БОРС-а - рекао је Ђургуз и додао да ће у овој години приоритет у раду бити запошљавање демобилисаних бораца, рјешавање трајног статуса и односа друштва према лику српског борца. У наредном

Радован Рајлић, предсједник БО Приједор образлаже годишњи извјештај ове борачке организације

Пантелија Ђургуз - задовољан радом приједорске борачке организације

периоду, најавио је Ђургуз, дио активности ће се односити и на питање покретне војне имовине, процесуирање ратних злочина, стамбеног збрињавања, те питање здравствене заштите ратних војних инвалида.

- Не требају нам подјеле унутар БОРС-а, нити уплитање политике у њен рад - био је јасан Ђургуз који је такође поручио да се приликом запошљавања борачких категорија мора размишљати и о дјеци бораца који су своје животе дали за Републику Српску.

Да Борачка организација општине Приједор има подршку за свој рад од стране локалне заједнице доказ су и ријечи Миленка Ђаковића, замјеника начелника приједорске општине. Он је оцијенио да је Борачка организација општине Приједор, од свог оснивања, имала углед који данас само надограђује, те да ће сарадња између општине и БО Приједор и даље бити на највишем нивоу.

Д. Б.

БАЊА ЛУКА

ПОМОЋ ЗА РВИ И ПОРОДИЦЕ ПОГИНУЛИХ

Раде Ристовић, министар рада и борачко - инвалидске заштите, уручио је у Административној служби града 36 рјешења за бесповратна новчана средства за изградњу станова породицама погинулих бораца и ратних војних инвалида, у укупном износу од око 250.000 марака.

- Програм стамбеног збрињавања се наставља у Бањој Луци, али и цијелој Републици Српској, и већ у 11 општина имамо завршене станове, гдје ћемо у наредном периоду подијелити кључеве за све кориснике као и новчана средства - казао је Ристовић који је додао да је у току изградња 56 станова на подручју Бање Луке, укупне вриједности од око три милиона марака и да је урађено идејно рјешење за 48 станова за породице погинулих бораца и РВИ.

Према ријечима Драгољуба Давидовића, градоначелника Бање Луке, Град је у протеклих неколико година, када су у питању породице РВИ и погинулих бораца, додијелио из властитог стамбеног фонда 169 станова, а заједно са надлежним министарством рада изградио 141 стан. У овој години, према његовим ријечима, у плану је изградња још 56 станова, а у припреми и изградња око 300 станова на локацији МЗ Ада. Породице погинулих бораца и РВИ добили су новац у појединачном износу од 2.000 до 8.000 марака.

ШИПОВО

Промовисана књиге о шиповачким борцима

ЛИЈЕК ПРОТИВ ЗАБОРАВА

У Шипову је 20. маја у Клубу бораца Војске Републике Српске промовисана књига "Ратни пут бораца Шипова 1991-1996", аутора Милорада Ђирка, ратног команданта Шиповачке бригаде

У књизи је описан ратни пут бригаде, дате су фотографије, датуми рођења и погибије свих страдалих бораца ове бригаде, преглед спомен обиљежја у Шипову, али је описано и пријератно стање и почетак рата у општини Шипово.

- Одлучио сам се да напишем ову књигу како не би били заборављени они који су дали допринос у стварању Републике Српске, посебно они који су дали највећу жртву, односно који су положили своје животе за њено

стварање. Зато сам књигу и посветио породицама погинулих, несталих и умрлих бораца ВРС, ратним војним инвалидима, те својим ратним саборцима- рекао је Ђирко у свом излагању.

Промоцији су, између осталих, присуствовали Милан Плавшић, замјеник начелника општине, те бројни демобилисани борци шиповачке бригаде.

Т. М.

БОРС и Удружење "Заједно до истине" о поништавању уговора о замјени имовине Срба из Хрватске

ПРЕИСПИТАТИ ПРАВИЧНОСТ ОДЛУКА

Представници Борачке организације Републике Српске и Удружења грађана "Заједно до истине" упозорили су на стално поништавање уговора о замјени имовине из Хрватске за имовину у Републици Српској, због чега се дешава да Срби избјегли из Хрватске остану без имовине и у Хрватској и у Српској

Пантелија Ђургуз, предсједник БОРС-а, најавио је да ће ова организација покренути иницијативу код надлежног министарства и Народне скупштине Српске да се изјасне о овим питањима, односно да преиспитају правичност досадашњих одлука о стављању ван снаге уговора о замјени имовине и спријечи даља злоупотреба различитих прописа у РС и Хрватској.

- Нећемо одустати од својих намјера да ова питања "на сва звона" презентујемо

Радомир Кузмић

јавности и од најодговорнијих људи у систему власти затражимо пуно ангажовање око тога - рекао је Ђургуз.

Горан Дражић, представник Удружења грађана "Заједно до истине", рекао је да је између 2. 500 и 3. 000 судских поступака вођено о спорним случајевима замјене имовине, а да чак ни они против којих нису подизане тужбе немају правну сигурност, јер могућност покретања спора око замјене имовине не застарјева.

- Како је могуће да један те исти суд овјери уговор у моменту замјене и тиме да потврду његове ваљаности, а да послје толико година поништи његову ваљаност. То је свакако питање на које никада нисмо могли добити одговор - рекао је Дражић.

Он је нагласио да РС свакако сноси дио одговорности, због чега би, како је навео, недлежне институције требало да стану иза својих закона и грађана.

Радомир Кузмић, један од избјеглих из Хрватске чији је уговор о замјени имовине поништио Основни суд у Бањој Луци и имовину у том граду додјелио пређашњем власнику, рекао је да ће у борби за правду "ићи до краја", чак и на личну жртву.

Он тврди да је потписивање уговора о замјени његове имовине у Славонском Броду за имовину у Бањој Луци 1992. године било на добровољној основи, а да лице са којим је мијењао имовину свјесно намјерава да га превари и присвоји и имовину и у Хрватској и у Републици Српској.

СРБАЦ

РАДЕ БЕЗ НАДОКНАДЕ

Србачка борачка организација све је снаге усмјерила на побољшање материјалног положаја породица погинулих бораца, ратних војних инвалида и демобилисаних бораца ВРС, али и на очување тековина одбрамбено - отаџбинског рата. У овој борачкој организацији, која има 21 мјесни одбор, комплетно руководство ради без новчане накнаде.

Србачка борачка организација све је снаге усмјерила на побољшање материјалног положаја породица погинулих бораца, ратних војних инвалида и демобилисаних бораца ВРС, али и на очување тековина одбрамбено - отаџбинског рата. У овој борачкој

организацији, која има 21 мјесни одбор, комплетно руководство ради без новчане накнаде.

Међу њима су Свето Стојаковић, предсједник Скупштине БО, Остоја Вујнић, предсједник Предсједништва ОБО, Зоран Мирковић, предсједник Одбора породица погинулих и Вујадин Вујановић, предсједник Одбора РВИ, који је стоодстотни војни инвалид.

Дарко Лајић, секретар БО Србац истакао је да му је десна рука у обављању свакодневних послова Јованка Жујић, референт опшних послова, која је такође ученик рата и борац прве категорије.

- Прије двије године, формирали смо фонд солидарности из којег се новац усмјерава за лијечење и стамбено збрињавање борачких категорија. Мислим да је оснивање овог фонда пун погодак - истакао је Лајић који је напоменуо и то да је ОБО Србац основала и регистровала предузеће "Борац Србац ДОО" гдје је запослено шест инвалида. Они одржавају паркинге и наплаћују мјеста

Руководство ОБО Србац активно је и у

Дарко Лајић

општинским комисијама за борачка питања, а Лајић је подсетио да је у овој години за борачко - инвалидску заштиту из буџета општине предвиђено 150.000 марака. Новац ће бити утрошен за лијечење, набавку школског прибора, помоћ у смртним случајевима, те за бањско - климатско лијечење.

Тако ће седам породица погинулих бораца и РВИ ићи у бање, а петоро дјете погинулих бораца на море.

- Ускоро треба да буде завршена стамбена зграда у којој ће смјештај добити седам породица - додао је наш саговорник који је на крају подсетио да је са подручја ове општине, у протеклом рату, погинуло је стотину бораца у зони борбених дејстава а трагично је настрадао и умро 21 борац. Трага се за још једанаест несталих бораца Војске Републике Српске.

М. Г

У посјети породици погинулог борца Борка и Јово Пепић из Машића код Градишке

Сваки дан на Бошковом гробу

Борка и Јово Пепић из Машића код Градишке ни данас се не могу помирити са чињеницом да су у протеклом рату изгубили сина Бошка.

Иако редовно посјећују његов гроб, залију га сузама и запале свијеће, кажу да се још надају да ће им се син однекуд појавити.

- Не знамо од чега смо. Божина кћерка Миланка страдала је 1987. године када је имала дванаест година. Ни од те туге се нисмо могли опоравити кад нас је снашла друга - причају несрећни родитељи српског борца Бошка који је погинуо на мајевичком ратишту 11. априла 1995. године од противвјешадијске mine. Био је борац за примјер, причају његови родитељи.

Како било, веле Борка и Јово, живи не могу у гроб. Баве се пољопривредом јер се од инвалиднине не може живјети...

Предсједништво БО Србац

СЛОГА НАМ ЈЕ НАЈПОТРЕБНИЈА

На сједници Предсједништва БО Србац, којој је присуствовао и Пантелија Ђургуз, предсједник Скупштине БОРС, оцијењено да има све више покушаја уплитања у рад највеће невладине организације и све више покушаја да се оснивањем паралелних удружења БОРС ослаби

Ревизија борачких рјешења и категорија, као и све израженија настојања одређених лобија са страначким предзнаком, али и личним фокусом, била је повод да се о тим проблемима и активностима расправља на сједници Предсједништва

Борачке организације Србац којој је присуствовао и учествовао у раду и Пантелија Ђургуз, предсједник Борачке организације Републике Српске. Он је том приликом рекао је да ће Влада Српске и надлежно министарство формирати централну комисију која ће обићи све општине од Требиња до Новог Града и, уз помоћ представника општинских борачких организација и команданата батаљона и чета, на најобјективнији начин утврдити стварни број бораца, посебно прве категорије.

Говорећи о покушајима искоришћавања борачке организације, па и настојањима да се она на разне начине ослаби Ђургуз је нагласио да борачке категорије морају да се пазе да не падну под утицај појединих страначких лидера, јер ће, како је рекао, бити злоупотребљене за предизборну кампању, а након тога одбачене.

- Сада нам је најпотребнија слога, да будемо што снажнији, а не да се дијелимо. Ратно другарство и пријатељство се не може ни са чим поредити, па је несхватљиво да се дојучерашњи другови из рова разилазе. Унутар БОРС-а има довољно простора за

остваривање свих циљева и отклањање грешака којих сигурно има - поручио је Ђургуз, осврнувши се на појаву оснивања неких паралелних борачких удружења и организација, као што је недавно основано Удружење ветерана рата 1991 - `95. у Српцу.

Ђургуза радује подршка Владе РС и обећање да права борачких категорија неће бити умањена.

- Ускоро ћемо објелоданити два програма вриједна око десет милиона марака којима је циљ побољшање материјалног положаја демобилисаних бораца и њихових породица. Први програм односи се на отварање малих бизниса у урбаним срединама, а други на помоћ борачким породицама које живе на селу - рекао је Ђургуз.

Предсједништво Борачке организације Србац закључило је да се да сагласност на списак 12 борачких породица којима су 2007. године одобрена бесповратна новчана средства за рјешавање стамбених проблема и седам породица које ће добити станове у новој стамбеној згради. Прихваћена је и сугестија предсједника Ђургуза да делегација ове борачке организације разговора са новоизабраним руководством новооснованог Удружења ветерана рата 1991 - 1995 о могућностима њиховог дјеловања у оквиру Борачке организације Србац.

Бања Лука

Сјећање на јунаке из Друге оклопне

У Бањој Луци је почетком јуна свечано обиљежено 17 година од формирања Друге оклопне бригаде Војске Републике Српске и њеног укључивања у одбрану РС. У оквиру свечаности служен је парастос за 64 погинула припадника Школског центра оклопних и механизованих јединица ЈНА и Центра војних школа ВРС "Рајко Балаћ", из којих је и настала Друга оклопна бригада, а освештана је и заједничка спомен-соба у бившој касарни "Врбас", данас Студентском центру.

Мико Шкорић, ратни командант Друге

оклопне бригаде ВРС, рекао је да је ратни пут ове бригаде био трновит, те да је ова бригада заједно са другим јединицама успјела да ослободи територије општина Добој, Дервента и Брод.

- Друга оклопна бригада била је млада јединица која је једва стигла да се формира, а одмах је у дијеловима упућивана на ратиште и углавном била ангажована у саставу Тактичке групе три, која је учествовала у пробоју Коридора - рекао је Шкорић и додао да су припадници Друге оклопне бригаде од јуна 1992.

Мико Шкорић

године до потписивања Дејтонског мировног споразума 1995. године били на добојском ратишту, гдје су учествовали у значајним борбама.

Друга оклопна бригада Војске Републике Српске формирана је 10. јуна 1992. године.

Невесиње

ПОЧАСТ "НЕМАЊИЋИМА"

Поводом седамнаестогодишњице оснивања Невесињске бригаде у цркви Светог Василија Острошког и Тврдошког служен је помен погинулим борцима у протеклом одбрамбено - отаџбинском рату. Делегације борацких организација, општине Невесиње и војске положиле су цвијеће на централно спомен - обиљежје борцима Херцеговине на Гвозду и одали почаст онима који су дали своје животе за стварање Републике Српске.

На часном херојском путу одбране вјековних огњишта погинуло је 486 припадника Невесињске бригаде, која је прва у ВРС одликована орденом Немањића.

Посљедњи командант легендарне бригаде Ранко Продановић одржао је говор у порти цркве Светог вазнесења Господњег.

- Тај дан Невесиње не смије заборавити, као ни значај Невесињске бригаде за Херцеговачки корпус и одбрану читаве Херцеговине. Помен овој бригади треба бити достојан жртве коју је дала за стварање Републике Српске - истакао је Продановић.

Он је додао да бригада није изгубила ни педња своје територије, часно и достојанствено пружајући помоћ свима који су требали.

Пале

Чета јунака са Требевића

Са Републиком Српском, као највриједнијом тековином одбрамбено-отаџбинског рата, нема погађања, поручио је Михајло Парађина, председник Предсједништва Борачке организације Републике Српске са мјеста обиљежавања 17 годишњице од херојске смрти 14 припадника чете "Петар Пандуревић", који су погинули бранећи српске положаје на Требевићу.

Парађина је рекао да се "дошло до тачке испод које више не смије бити уступака на штету РС и српског народа".

- Свих ових година, од Дејтона наовамо,

свједоци смо дјеловања иностраних протектора у правцу брисања РС, као највриједније тековине одбрамбено-отаџбинског рата - рекао је Парађина.

Обиљежавање годишњице страдања 14 припадника чете "Петар Пандуревић" почело је служењем парастоса на спомен-обиљежју у насељу Стара станица на Палама. Вијенце на спомен-обиљежје за 26 погинулих бораца паљанске чете "Петар Пандуревић" положили су представници БОРС-а, општине Пале, града Источног Сарајева и СУБНОР-а.

Зворник

"Вукови са Дрине"

Парастосом и полагањем вијенаца на централном спомен - обиљежју за све погинуле борце у протеклом рату, у Зворнику је 13. јуна обиљежено 17 година од оснивања Подрињског одреда специјалних снага "Вукови са Дрине", јединице која је била у саставу Војске Републике Српске.

Миле Вукадиновић, некадашњи замјеник команданта и председник Скупштине Удружења ветерана "Вукови са Дрине", истакао је да обиљежавањем годишњице формирања ове јединице ратни саборци одају дужну почаст погинулим саборцима, али и онима који су умрли од завршетка рата до данас.

Он је истакао да је током протеклог рата погинуо 81 припадник "Вукова са Дрине", а рањено њих око 380, од којих неки и по више пута. Од завршетка рата до данас, умрла су 24 некадашња борца ове јединице. Парастос је служио свештеник Видоје Лукић, док су вијенце положили представници Удружења ветерана "Вукови са Дрине", општинске организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила, зворничког равногорског покрета, те чланови породица.

Соколац

ЈУНАЦИ ИЗНИКЛИ ИЗ НАРОДА

Дан оснивања Прве романијске пјешадијске и Друге романијске моторизоване бригаде обиљежен је 21. маја служењем парастоса и паљењем свијећа у цркви Светог пророка Илије у Сокоцу.

Положени су вијенци на централно - спомен обиљежје у Сокоцу на коме су исписана имена више од 1.200 бораца са сарајевско-романијске регије који су погинули у минулом рату. Присутни су посјетили и спомен - собу, гдје су представници општине Соколац и Борачке организације општине положили цвијеће.

- Припадници романијских бригада учествовали су на ратиштима сарајевско-романијске и горњо - дринске регије, и на свим ратиштима у Српској гдје је требало бранити српски народ. У тим борбама,

животе је изгубило 500 бораца из ових јединица, а њих 600 су из ратног сукоба изашли као инвалиди - рекао је Жељко Лалић, предсједник Скупштине БО општине Соколац.

Михајло Парађина, предсједник Предсједништва БОРС, подсетио је на херојску борбу јединица Војске Републике Српске за слободу.

- Мај мјесец је карактеристичан по томе што смо интезивно учествовали у формирању структура Војске Српске. Војска је проистекла из народа, и ушла у историју као једна од најславнијих на овом подручју. Резултат њене борбе јесте највреднија тековина одбрамбеног рата - Република Српска. То смо платили великом цијеном. Преко 20 хиљада најчаснијих и

најморалнијих синова нашег народа уградило је своје животе у темеље Републике Српске. Она је наша светиња, коју треба његовати као најљепше цвијеће у башти. Од носилаца власти у Српској тражимо да пуним јединством, мудрошћу и храброшћу сачувају Републику Српску, јер смо са њом све, а без ње нико и ништа - рекао је Парађина.

Драгиша Делић, предсједник Скупштине општине Соколац, нагласио је потребу снажнијег његовања успомена на романијске хероје.

- Наше цвијеће и најбољи синови су у вјечности. Због оног што су учинили, испуњавајући своју свету патриотску обавезу, морају остати у вјечном сјећању живих - истакао је Делић и изразио спремност општинских власти у Сокоцу да пруже подршку свим манифестацијама којима је циљ чување и његовање успомена на догађаје у одбрамбено-отаџбинском рату.

Емотивно је о страдању српског народа у минулом рату говорио и пуковник у пензији Алекса Крсмановић, који је у ратном вихору изгубио сина јединца.

- Туга родитељска је преголема, непроболна. Гријех је не осјећати њихову поратну патњу, тугу за својим најближим. Треба у сваком трену пазити да не изговоримо неку непримјерену ријеч у сусрету са онима који носе отворене ране - казао је Крсмановић.

В. Е.

Романија је била и остала највећа српска светиња

Србац

ОБИЉЕЖЕН ДАН БРИГАДЕ

Полагањем цвијећа на спомен-костурницу на Градском гробљу у Српцу обиљежено је 17 година формирања Србачке лаке бригаде, која је за заслуге у отаџбинском рату одликована орденом "Петра Мркоњића".

У спомен - костурници сахрањено је шест тијела неидентификованих српских бораца, које су муслимански војници прво убили, а потом спалили њихове посмртне остатке. Идентификација тијела српских бораца није успјела ни након три узимања узорака за ДНК-анализу.

Свештеник Далибор Поповић служио је парастос у овдашњој спомен-соби у којој су уклесани ликови 135 погинулих српских бораца са подручја ове општине. Миодраг Сувајац, ратни командант ове бригаде и пуковник у пензији, рекао је да се ова бригада борила да одбрани своју општину, Републику Српску и БиХ.

- Нико нема право да својата БиХ, јер је она земља сва три народа који су у њој живјели, и у којој сада живе - рекао је Сувајац.

Свето Стојаковић, предсједник Борачке организације Србац, рекао је да је у посљедњем отаџбинском рату погинуло 127 бораца у разним јединицама, од којих су њих 66 били припадници Србачке лаке бригаде. Стојаковић је нагласио да се још трага за девет несталих бораца ове бригаде, док их је рањено 527.

- Прва србачка бригада створена је од дојучерашњих радника, пољопривредника, наставника... који су оставили своја домаћинства и радна мјеста и кренули на неизвјестан пут. Кренули су у рат само с једним циљем - да заштите српски народ и српску земљу од оних чија је вјековна жеља да нас униште и протјерају са овог подручја - навео је Стојаковић и подсетио:

- Први ратни задатак бригаде био је обезбјеђење границе према Хрватској у

дужини од 42,5 километара, а након тога учешће у славној бици за пробијање коридора живота. Њени припадници борили су се на дервентском, бродском, орашком, добојском, теслићком, србобранском, озренско - возућком и градачачком ратишту, гдје је и завршен ратни пут бригаде.

Предсједник србачке борачке организације истакао је да њено руководство све снаге усмјерава на побољшање статуса породица погинулих и заробљених бораца, РВИ и борачких категорија уопште, те да је ОБО постала незаобилазан фактор у рјешавању проблема и равноправан партнер локалној власти.

М. ГРУБЕШИЋ

ОБИЉЕЖЕЊА 67. ГОДИШЊИЦА КОЗАРСКЕ ЕПОПЕЈЕ

КОЗАРА ВЈЕЧНА ОПОМЕНА

"Козара спомиње и опомиње", мото је под којим се ове године на Мраковици одржан традиционални народни збор поводом Дана борца, 4. јула, и 67. годишњица битке на Козари, најславније и најопјеваније епопеје Народноослободилачког рата. Збор је окупио преживјеле борце из тог периода, сљедбенике ондашњег система, те велики број југоносталгичара. Тога дана стизали су аутобуси са свих страна бивше Југославије. Било их је из Србије, Хрватске Словеније...

Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, поручио је да је обиљежавање годишњице Козарске епопеје обавеза, али и жеља да страдање народа на овом подручју не буде само успомена, већ и опомена за сва времена и генерације које долазе.

- Желим да са ове планине, симбола страдања једног народа, али и мјеста његове бескрајне храбрости, подсјетим цијели свијет да је српски народ одувјек био слободарски - рекао је Ристовић на Мраковици код Приједора.

Он је додао да на народно-ослободилачку борбу могу бити поносни и борци посљедњег отаџбинског рата који данас, заједно са својим дједовима и очевима, учесницима НОР-а, обиљежавају овај значајан датум из историје српског народа.

- Идеје и слободарски дух су нам исти. И једни и други смо антифашисти - поручио је Ристовић. Благоја Гајић, предсједник Републичког одбора СУБНОР-а, подсјетио је на тековине НОБ-а, те нагласио да о Козари

никада неће бити све речено, поготово о њеној трагедији и геноциду над нејужним народом, херојству партизана, јединству бораца и народа.

Пантелија Ђургуз, предсједник Борачке организације Републике Српске, рекао је да овакви историјски датуми уједињују српски народ, те да борачке организације оба рата обавезу његовања традиција ослободилачких ратова треба да пренесу на младе генерације.

Станислав Чађо, министар унутрашњих послова Српске, рекао је да се истовремено поклонили и сјенама своја 23 претка која су страдала на овом подручју.

- Радује ме да овдје данас видим много младих, јер козарска епопеја је нешто чега се увијек с поносом можемо присјећати - нагласио је Чађо.

Манифестација под називом "Козара спомиње и опомиње" почела је пријемом, који је министар Раде Ристовић организовао за представнике СУБНОР-а и госте. Обиљежавање је настављено парастосом погинулим борцима и цивилним жртвама народно-ослободилачког рата, а бројне делегације су положиле вијенце испред меморијалног зида на Мраковици. Битка на Козари је почела 10. јуна 1942. године и трајала је 27 дана до пробоја на југозападном дијелу Козаре, 15 километара источно од села Међувође. Битка на Козари, у којој су малобројне партизанске јединице браниле народ у збијењу, била је значајна за цјелокупни партизански покрет отпора, јер је представљала примјер јунаштва и одлучности бораца пред надмоћнијим и добро наоружаним непријатељем. На меморијалном зиду на Мраковици уписана су имена 9. 921 партизанског борца погинула у борбама на овом подручју током Другог свјетског рата, а историчари су прикупили податке о 33. 398 побијених цивила, док судбина многих ни до данас није позната.

Д. БУЛИЋ

СЈЕЋАЊА

- Када све ово видим не жалим истог трена да умрем - није крио осјећања осамдесетдогодишњи Станко Шкабор, који је са својим саборацима и члановима друштва "Јосип Броз Тито" стигао из Сежане.

Међу преживјелим Козарчанима из Другог свјетског рата, нашао се и Срето Маџар из села Доњи Јеловац код Приједора. Иако су прошле толике године, до детаља се сјећа свих 40 дана, колико је трајала офанзива на Козари. Тада је имао само 16 година.

- Било нас је једанаестеро дјеце. Сви смо се, гоњени од Њемаца и усташа, наши у збјегу, јуна 1942. године - са сузама у очима прича Маџар, носилац партизанске споменице и вели да су му већ тада убијена двојица браће а отац одведен у Јасеновац, логор смрти, одакле се никада није вратио. Истиче да се тада на Козари водила битка за живот или смрт са делеком бројнијим непријатељем.

Осамдесетпетогодишњи Душан Башић из Приједора, који још од 1945. године живи у Београду, имао је 17 година када су му усташе убиле оца у родном граду, а онда је чврсто одлучио отићи у партизане, где је остао све до ослобођења. Готово цијели рат био је у обезбјеђењу Јосипа Броза.

Обиљежена 134. годишњица
Херцеговачког устанка

*У организацији Одбора за
његовање традиција
ослободилачких ратова
Владе Републике Српске, у
Крековима код Невесиња, у
недељу, петог јула 2009.
године обиљежена је 134.
годишњица Херцеговачког
устанка, познатијег као
Невесињска пушка.
Мање је познато да су
Невесињци три пута
испалили прве устаничке
пушке*

ТРИ НЕВЕСИЊСКЕ ПУШКЕ ПРВЕ

Обраћајући се окупљеним слободарима Невесиња Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите, рекао је да је Влада Српске уврстила Херцеговачки устанак у датуме од републичког значаја чиме је омогућила будућим генерацијама да обиљежавају овај значајан догађај из српске историје. Обиљежавању Херцеговачког устанка присуствовали су и Пантелија Ђургуз, председник Борачке организације РС, делегација Народне скупштине РС, начелници источно - херцеговачких општина и представници јавног и културног живота Невесиња и сусједних општина.

Код споменика невесињским устанцима у Крековима служен је парастос свим погинулим српским борцима од Косова до данас, а потом су вијенце на спомен - обиљежје положили министар Ристовић, представници Народне скупштине РС, Борачке организације РС, удружења

породица заробљених бораца и несталих цивила, Вијећа народа РС и делегација општине Невесиње.

Министар Ристовић уручио је овом приликом неповратна новчана средства за стамбено збрињавање 13 породица погинулих бораца, односно ратних војних инвалида са подручја Невесиња.

- Овим породицама додијељена је неповратна новчана помоћ у износу од по 5.000 до 8.000 марака, што ће у многоме помоћи да потомци погинулих бораца и породице ратних војних инвалида напокон ријеше стамбено питање - истакао је Ристовић.

Херцеговачки устанак је подигнут 1875. године против отоманске власти на територији општине Невесиње и убрзо се проширио на цијелу БиХ. Устанике су, оружјем и добровољцима, подржале српске кнежевине Црна Гора и Србија, што је довело до почетка српско-турског рата и

настанка такозване велике источне кризе.

Невесињска пушка је захваљујући храбрости устаника допринијела пропасти и слому моћне Отоманске империје, али су, вољом свјетских сила, очекивања устанка изневјерена, а на ове просторе, одлуком Берлинског конгреса, дошли су нови окупатори, односно Аустро-угарска. Посљедица устанка и ратова који су вођени против Отоманске империје био је Берлински конгрес 1878. године на коме су Црна Гора и Србија добиле независност и територијална проширења, док је Аустроугарска на 30 година окупирала БиХ која је де јуре била у саставу Отоманске империје. У устанку су се посебно истакли устаници Лука Вукаловић, Мићо Љубибратић, Максим Баговић, Лазар Сочица, Пера Тунгуз, Пеција Петровић, Голуб Бабић и Богдан Зимоњић.

Пантелија Ђургуз

КРАЈИШНИЦИ ПРВИ ПРИХВАТИЛИ НЕВЕСИЊСКУ ПУШКУ

Та пушка се чула до Беча и Београда, до Берлина и до Цетиња, до Париза и до Москве, али се најприје и најјасније чула у мојој Крајини, у Црним Потоцима и на Грмечу и Козари. На њу су први одговорили хајдуци Петар Поповић Пеција и Голуб Бабић. Биле су то ватре мојих предака, биле су то искре од срца на које сам посебно поносан. Та пушка је започела слом Отоманске империје.

Познати смо као народ који је - можда од свих народа у Европи, па и на читавој планети- најдуже и најупорније ратовао за слободу и право на живот, за част и крсно име, за традицију и поколења која долазе, за своју државу и властити избор са ким ће и како живјети. Неки народи нису ни постојали толико дуго колико смо ми ратовали, па ипак, мало је данас нација и држава које су унапредовале толико испред нас да их ми не би могли сустићи упркос свим вијековима које смо потрошили бранећи се од нечастивих сила. Најдуже је трајала наша борба против Османлија, али и кад су били најсилнији и најмоћнији од Стамбола до Беча нисмо их се бојали, нисмо им се уклањали, нисмо им у потпуности хтјели предати ни своју вјеру ни своју част, ни свој живот. Били смо и остали смо слободари, а та слобода и та тежња за слободом најјачи и најизворнији били су управо овдје, под овим планинама. Те планине су биле наша уточишта и наши бастиони, свјетионици слободе и наше говорнице и поруке читавој успаваној Европи. Када су хајдуци харамбаше Пера Тунгуза петог јула 1875. године на Четној пољани испалили прву пушку на турски караван она је пробудила ту стару, трому, лицемјерну даму. Та пушка се чула до Беча и Београда, до Берлина и до Цетиња, до Париза и до Москве, али се најприје и најјасније чула у мојој Крајини, у Црним Потоцима и на Грмечу и Козари. На њу су први одговорили хајдуци Петар Поповић Пеција и Голуб Бабић. Биле су то ватре мојих предака, биле су то искре од срца на које сам посебно поносан. Та пушка је започела слом Отоманске империје.

Пошто су устанике са Бишине - које су предводили јунаци као што су Лука Вукаловић, Мићо Љубибратић, Максим Баћовић, Лазар Социца, Перо Тунгуз и Богдан Зимонић – први подржали добровољци из Србије и кнежевине Црне Горе било је неизбежно да дође до српско-турског рата и настанка такозване Велике источне кризе, а потом и до Берлинског конгреса 1878. године на коме су Србија и Црна Гора добиле независност и територијално проширење, док је Аустроугарска на 30 година окупирала Босну и Херцеговину која је тада била под турском управом. Био је то велики пораз за Отманску империју која се више никад

није опоравила, али је то био и слом устаничких нада и жеља васколиког српства да се уједини и створи своју независну и слободну државу, јер је једну окупацију замијенила друга окупација која је наметала своју вољу и интересе.

Али, та прва Невесињска пушка је још више отријезнила народ и његове вође који никад нису одустајали од својих циљева. Зато је и друга устаничка пушка опет прва планула у невестињском Улогу 1882. године отворено показујући жутој монархији да народ није задовољан и да на овом подручју окупаторска власт не може дуго остати. И трећу су пушку Невесињци први истурили јунских дана 1941. године показујући новим окупаторима – Хитлеру и његовим солдатима - да је свака сила за вијека и да ничија на Невесињском пољу није до зоре горјела. Тај трећи Невесињски устанак, који је започео трећег јуна 1941. године, можда је по свом значају и посљедицама био чак и вреднији од оног из 1875. године, јер је подигнут против најмоћније војне алијансе какав је тада био Трећи Рајх под чијом чизмом је стењала скоро читава Европа. Био је то први организовани отпор нацистима у поробљеној Европи која је по обичају све брзо заборавила. И не само то, та иста Европа тај устанак никад није признала. Њега су приграбили други корисници побједа, а да све буде горе у посљедњем грађанском рату вођеном на подручју бивше Југославије та и таква Европа није стала на страну Срба, својих истинских савезника, већ је пригрлила оне који су ратовали и зло чинили у саставу сила Антанте и Трећег Рајха. Невесињци су то одувјек знали. То да не могу ником вјеровати и да своје куће и огњишта морају сами бранити и чувати. И зато овдје ни једна војска није прошла. Ни један други барјак изузев српског није се вијорио овом планином. И никад неће. Јер зна да га чека нова невестињска пушка и хајдучко срце које нема страха ни зазора ни пред ким па ни пред НАТО окупаторима и њиховим домаћим пришипетљама које се ових дана надају новим уступцима и новим казнама за Србе и Републику Српску. Само што су то сада илузије на којима не може да се изгради никакав устав и никаква држава ако је неће и српски народ.

А ми знамо какву хоћемо, знамо шта

смо све досад уступили и какве смо надлежности пренијели и, напokon, знамо шта хоћемо и шта морамо. Под тим морањем је и превазилажење тешке економске кризе, још једне вјештачке новоколонијалне и новокапиталистичке творевине која изазива тектонске поремећаје по цијелом свијету. Али, више се те кризе боје они што имају и што су научили да архе и отимају, него они који су вазда били у неком рову, на некој бусији и барикади, или некој првој линији. Готово све наше куће и окупнице биле су или још увијек јесу та нека прва линија. И све су уз шуме наслоњене, све имају гањак у полеђини и пушкарнице испред себе. А хајдучки преци су научили и са мало да преживе. Потребно је само да будемо сложни и јединствени, потребно је да између себе сравнимо рачуне и да се чистог образа у очи погледамо.

То морамо. Биће ту болних рјешења и искушења. Мислим првенствено на ревизију борачких и инвалидских рјешења и надокнада које примају борачке породице. Ни јеном правом борцу, ни једном правом инвалиду, ни једној часној породици погинулог борца не смије да фали ни једна марка – али тамо гдје није тако, мора бити интервенција. Терет кризе се мора правично распоредити, као и терет заслуга и жртава. И то морамо учинити што прије и што ефикасније. И ту мора да се покаже првенствено држава, а онда и сви ми други.

Нама у Борачкој организацији је стало до тога да се изравнају рачуни, учинићемо све да то буде тако, а онда ћемо исте те органе и институције натјерати да и друге ствари раде како ваља. Понајприје мислим на Тужилаштво и Суд БиХ за ратне злочине. Неће више моћи као досад – од камиша, и неће само Срби бити дежурне муштерије, и неће се само на Србима доказивати и Срби и Назозовисрби, и Бошњаци и Хрвати и ини странци који су овдје дошли са предрасудама и са инструкцијама. Ту бруку и неправду морамо зауставити, и то ћемо учинити. Неће бити суданије, може само да буде суда и правде. Или тако или никако. Са Европом или без ње. Али са Српском у сваком погледу и сваком случају. Српском какву смо изборили и какву смо у Дејтону овјерили.

Настављено суђење Илији Јуришићу

Зоран Станковић

Горан Крчмар

СВЈЕДОЧИЛИ КРЧМАР И СТАНКОВИЋ

Горан Крчмар, руководилац Оперативног тима за тражење несталих лица Републике Српске, рекао је на суђењу у Београду бившем тузланском челнику Илији Јуришићу да су власти Федерације БиХ спречавале ексхумацију масовне гробнице код Тузле за коју се вјеровало да садржи посмртне остатке страдалих у "тузланској колони"

- Имали смо информације да су се тијела налазила у масовној гробници на гробљу Трнавац, код Тузле, али федерална власт није дозвољавала да извршимо ексхумацију. Спречавали су нас тврдњама да је ријеч о етничком чишћењу гробља - рекао је Крчмар, свједочећи пред Вијећем за ратне злочине у Београду.

Он је навео да је масовна гробница била "маскирана" са шест или седам гробова одозго, на дубини између три и пет метара, те да су тијела била спаљена, а кости помијешане.

Крчмар је рекао да је 1999. године ексхумација ипак обављена и да су у тој гробници пронађени посмртни остаци 28 лица, од којих је идентитет двије особе још неријешен, те да је Тим од 1993. године о сада са списка несталих из "тузланске колоне" идентификовао 49 лица.

На суђењу је патолог Зоран Станковић, некадашњи начелник Војномедицинске академије и министар одбране Србије, рекао да је обавио одбукцију тијела војника ЈНА допремљених из Тузле на ВМА маја 1992. године и предочи одбукциони налаз девет особа које су идентификоване и предате породицама.

Станковић је навео да је, на позив из Бијељине, дошао у касарну у том граду, гдје је било око 30 тијела у пластичним кесама, али да је, због непостојања услова за судско-

медицинску обраду, договорено да се нека тијела допреме у Србију, на ВМА.

- Договорено је да се девет тијела која нису идентификована пребаце у Србију на ВМА, а остала која су идентификована у Бијељини предају породицама - рекао је Станковић.

Он је навео да је 15. маја 1992. године када је у Тузли приликом повлачења нападнута колона ЈНА, био у Сарајеву испред Дома војске гдје је требало да преузме тијела страдалих војника у Добровољачкој улици.

Бранилац оптуженог Јуришића, адвокат Стеван Протић, затражио је да се суђење прекине и предмет врати у фазу истраге, наводећи да истрага за "тузланску колону" није спроведена, нити су расвијетљене чињенице о том догађају и број страдалих.

Оптужница Јуришића терети да је као припадник резервног састава полиције МУП-а БиХ и високи старјешина у Оперативном штабу Службе јавне безбједности издао налог за отварање ватре на колону ЈНА када су погинула најмање 92 војника, рањено најмање 33 и уништен већи број војних и санитарских возила.

Јуришић је ухапшен у Београду у мају 2007. године, а суђење пред Вијећем за ратне злочине у Београду почело је у фебруару 2008. године.

ПОРУКЕ И УПОЗОРЕЊА Манипулација сребреничким жртвама **МОРА СЕ ДОКАЗАТИ ИСТИНА**

Савез логораша Републике Српске има увјерљиве аргументе да се манипулише жртвама Сребренице и учиниће све да права истина о страдању свих грађана те регије изађе на свјетло дана, изјавио је председник Савеза Бранислав Дукић послије састанка са начелницима регије Бирач и Подриње.

- Имамо податке да се људи који су умрли природном смрћу деведесетих година, страдали у саобраћајним несрећама или напросто нису страдали у Сребреници, већ на некон другом ратишту, сахрањују у Поточарима, и то је показатељ да није тачна цифра од 7.000 погинулих у Сребреници. То је оно што ми морамо показати свијету и међународној заједници. Ништа није завршено и ништа није немогуће да се докаже", истакао је Дукић.

Он је нагласио да се логораша РС никада неће помирити са манипулацијама које су, како је рекао, плод различитих тумачења ратних дешавања у и око Сребренице и учиниће све да права истина о страдању свих грађана те регије изађе на свјетло дана.

Дукић је рекао да је на састанку у суботу са начелницима општина регије Бирач у Милићима договорено да се што прије затражи састанак са највишим представницима власти РС и међународне заједнице, чија ће тема бити сребреничка дешавања.

- Тражићемо да се коначно каже шта је то било у Сребреници, без обзира на пресуду Међународног суда у Хагу, у којој је речено да је овдје учињен геноцид. На основу 3.561 српске жртве тражићемо од Међународног суда у Хагу да се покрене тај поступак, јер је овдје и над српским народном почињен геноцид. Морамо истражити све оно што се дешавало и казати свијету да је понекад и он у заблуди - рекао је Дукић.

На састанку, којем су присуствовали начелници општина Милићи, Власеница и Братунац, те представници општина Шековићи, Зворник и Осмаци, договорени су начини сарадње општина у регији Бирач и Савеза логораша РС.

П. В.

Миљевачки плато - седамнаест година послје

ЗАБОРАВ - ДРУГИ ЗЛОЧИН

У цркви Светог Марка у Београду служен је парастос Србима страдалим у нападу хрватске војске и полиције на "Миљевачком платоу" код Дрниша 1992. године.

Парастос је, у име Његове светости патријарха српског Павла и Његовог преосвештенства митрополита црногорско-приморског Амфилохија, служио епископ хвостански Атанасије, који је обраћајући се великом броју Срба прогнаних из Хрватске и других вјерника рекао да се прије 17 година на Миљевачком платоу догодио велики злочин

- Не смију се заборављати жртве, не смије се чинити неправда жртвама преко заборава. Има и насилног заборава, а то је други злочин - рекао је владика Атанасије. Владика Атанасије поручио је да "не би било довољно само сјећати се страдања, ако не би молили Господа да прекине сва страдања у свијету".

Напад на Миљевачки плато извршен је 21. јуна 1992. године и био је први напад хрватских снага на тадашњу Републику Српску Крајину, након што је УНПРОФОР преузео улогу заштитних снага на подручју РСК.

У овој акцији, према подацима "Веритаса", убијено је и измасакирано 40 територијалаца РСК. Жртве су бацане у крашку јаму дубоку око десет метара ван села Дриновици, које су хрватски војници затим напунили смећем.

Савјет безбједности УН је изгласао резолуцију 762, према којој су хрватске снаге требало да се повуку с Миљеваца, али то никада није учињено. Два мјесеца након борби, у августу 1992. године, УНПРОФОР је надгледао ексхумацију тијела српских територијалаца, која су била у високом степену распада, а поједини дијелови тијела су недостајали. Тијела 28 страдалих војника сахрањена су у појединачне гробнице, док је 12 сахрањено у заједничку гробницу на книнском гробљу.

Предсједник Управног одбора Демократске иницијативе Книн Раде Матијаш изјавио је да за злочине над Србима на Миљевачком платоу до данас нико није одговарао.

- Просто је несхватљиво да до данас нико није одговарао - констатово је Матијаш и нагласио да је у овом нападу страдало 46 Срба, припадника локалне територијалне страже, чија су тијела бачена у исте оне јаме у које су бацани Срби 1941. године.

Он је рекао да је српска страна тијела пострадалих добила тек два и по мјесеца након злочина и то на интервенцију међународне заједнице. Према његовим ријечима, тијела српских жртава су била толико измасакирана да њих 16 уопште није могло бити идентификовано, те су сахрањени у једну гробницу на Книнском гробљу.

- Хрватска страна је тада снимила видео - филм који је приказиван на кућним пројекцијама. У том филму можете видјети човјека који шутира ногом Србина. Тај Србин се данас налази у Аустралији, њему су поломљене ноге и ребра, а тај који га је шутирао завршио је такође у Аустралији, али као војни аташе - истакао је Матијаш.

Он је подсетио да је пред ову акцију хрватска страна злоупотребила Шибенски међународни фестивал дјетета.

- Након што је српска страна пристала на прекид оружаних сукоба због фестивала, хрватска страна је сутрадан ујутро напала ослабљене положаје локалних српских територијалаца - додао је Матијаш.

Према његовим ријечима, напад на Миљевачки плато био је увертира за акцију хрватске војске и полиције "Олуја" и служио је као "страшно упозорење".

- Ако имате у виду шта је тај народ доживио и преживио од усташког покрета, на који је ХДЗ подсјећао са заставама и свим оним што га је пратило, онда је лако закључити зашто се тај страх ширио и зашто је на крају дошло до онаквог егзодуса Срба из Хрватске. Сељак њиву, винограду, кућу и стоку не оставља ни због чега, осим из страха од ножа и најцрње ситуације - закључио је Матијаш.

Франкфуртске "Вести" РЕВИЗИЈА ХРВАТСКИХ ОПТУЖНИЦА

Број Срба који се, 14 година од окончања рата у Хрватској, и даље налазе на "јавним и тајним оптужницама" у овј земљи због наводних ратних злочина биће драстично смањен, а Тужилаштво за ратне злочине ће не само од власти у Хрватској добити не само те спискове, већ ће преузети истраге, рекао је за франкфуртске "Вести" портпарол Тужилаштва за ратне злочине Србије Бруно Векарић

- Колоквијалан назив су "тајне оптужнице", а мисли се на лица која су под истрагом, а још нису оптужена. Исто тако постоји и велики број пресуда у одсуству. Борис Тадић је урадио праву ствар, покренуо је тему на највишем политичком нивоу и, захваљујући овом одговорном потезу, доћи ће до смањења броја оних људи који су под тзв. "ратним оптужницама" - рекао је Векарић.

- Наше Тужилаштво ће добити тај списак. Охрабрује и изјава председника Хрватске, који је рекао да би Србија могла да преузме гоњење свих оних који су на том списку. То је израз поверења, али и потребе за помирењем у региону - истакао је Векарић.

- Ниједна земља, ниједан правосудни орган вам неће рећи за ким тачно трага. Обавештени смо да лица која су заинтересована могу лично проверити какав је њихов статус у Хрватској. Дакле, лично, не преко адвоката, не телефоном. (...) На бриселском самиту Државно тужилаштво Хрватске имало је презентацију у којој се могло видети колико је већ случајева по жупанијским тужилаштвима обустављено. Ипак, ми очекујемо коначан списак - нагласио је он.

На констатацију да се последњих дана подигла прашина и око хапшења тројице Срба у Грачаници, као и да албански медији тврде да је један од њих био запослен у Тужилаштво за ратне злочине и да је радио као тајни агент на терену, Векарић је рекао да је то "толико бесмислено да не заслужује коментар".

- Читаву причу је заснована на релативизацији ужасног злочина над Србима и неалбанцима. Због наше, али и међународне истраге, неко се на Косову веома уплашио и почео да се служи методама специјалног рата - додао је он.

- Ми у Тужилаштво немамо људе који тајно истражују злочине. Све радимо јавно, а по предмету "жута кућа" комуницирамо са Еулексом - истакао је Векарић.

**Бруно Векарић,
портпарол Тужилаштва за ратне злочине**

Амор Машовић

Мирсад Кебо

Потпредсједник ФБиХ Мирсад Кебо и члан Колегијума директора Института за нестала лица БиХ Амор Машовић током рата су прикривали злочине над сарајевским Србима и уклањали српске лешеве из масовне гробнице Казани, тврде у Удружењу породица несталих и убијених сарајевских Срба, па због тога припремају кривичну пријаву против њих!

Према ријечима једног од чланова удружења који ради на припреми кривичне пријаве, Кебо је током рата био директор комуналног предузећа "Рад" у Сарајеву, а радници тог предузећа су, како каже, директно учествовали у уклањању српских лешева из гробнице Казани подно Требевића.

- Кебо је одобравао коришћење возила тог предузећа за уклањање српских жртава и директно је одговоран што стотине српских породица ни дан - данас не знају гдје су лешеве њихових најмилијих. А Амор Машовић, као бивши предсједник Федералне комисије за тражење несталих, мора да зна гдје су лешеве! Он је присуствовао вађењу лешева из Казана и о томе је чак приказан снимак у медијима, али тих лешева једноставно нема - каже саговорник овог листа.

Он додаје да у скривању српских жртава и прикривању злочина нису учествовали само Кебо и Машовић, већ комплетан војни и полицијски врх такозване Републике БиХ, о чему свједочи и "специјална информација" Штаба Врховне команде Армије БиХ из новембра 1993. године која се води као "строго повјерљива војна тајна".

У наведеној "специјалној информацији", наводи се да је у новембру 1993. године "мјештовита стручна екипа састављена од припадника војне полиције, ЦЈБ Сарајево и

надлежних правосудних органа извршила увиђај на локацији Казани и извукла тијела или дијелове тијела 15 убијених лица", а "процјењује се да је на тој локацији убијено више лица него што је до тада откривено".

- То показује да је бошњачко ратно

Геноцид

У документу Врховне команде Армије БиХ из новембра 1993. године, који се води као "строго повјерљива војна тајна", наводи се да су надлежни органи током увиђаја утврдили да је на Казанима извршен ратни злочин са елементима геноцидности".

- Сви прикупљени доказни материјали потврђују да су припадници 10. брдске бригаде починили ратни злочин. Ријеч је о кривичним дјелима против човјечности и међународног права и то убиствима на особито свиреп начин, мучењем и наносењем великих патњи, а с обзиром на то да су извршена већином над лицима српске националности, та кривична дјела попримају елементе геноцидности - наводи се у документу тзв. Армије БиХ.

руководство знало за злочине у Казанима и организовано уклањало доказе о томе. Они су све злочине који су почињени у Казанима свалили на бившег команданта 10. брдске бригаде 1. корпуса тзв. Армије Бих Мушана Топаловића Цацу и његове најближе сараднике. Цацо је ухапшен у октобру 1993. године због оружане побуне, а потом убијен при наводном покушају бјекства, док је већина његових сарадника осуђена због оружане побуне, а само неколицина за

злочине над Србима. Међутим, бошњачке власти су се касније свим силама потрудиле да уклоне доказе о злочинима на Казанима - истиче извор "Преса".

Његове ријечи потврђује и координатор Тима МУП-а РС за истраживање и документовање ратних злочина Симо Тушевљак, који каже да је на Требевићу, у пећини Казани, 1993. године ископано 47 тијела српских цивила и да је тај догађај снимљен и документован, али истиче да су лешеве на чудан начин нестали када су породице убијених дошле по тијела.

- Лешеве ни до дан - данас нису пронађени, иако су снимци ископавања тијела из Казана приказивани у појединим сарајевским медијима и добро се виде ознаке на лешевима. Али, као и много пута до сада, ратне вође Бошњака, чији је утицај у ФБиХ и данас велики, потрудиле су се да лешеве српских цивила напросто нестану - каже Тушевљак.

Бивши потпредсједник Савеза логораша РС и посланик СНСД-а у Парламенту БиХ Славко Јовичић - Славуј каже да се бошњачки врх и те како потрудио да прикрије размјере злочина на Казанима, истичући да је та масовна гробница затрпана са више од 50 тона смећа, шута и камења и да је практично онемогућено да се пронађу убијене жртве.

- Својевремено су ангажовани и спелеолози из Београда како би из Пећине на Казанима извукли посмртне остатке убијених сарајевских Срба! Нажалост, нисам увјерен да ће породице убијених Срба икада успјети да достојно сахране своје најмилије, али сам увјерен да Амор Машовић посједује информације о свим српским жртвама из протеклог рата - каже Јовичић.

Радован Караџић

"РЕПОРТЕР"

НАГОВЈЕШТАЈ ВЕЛИКЕ ГЛАВОБОЉЕ

Они који су очекивали да ће се суђење Радовану Караџићу претворити у циркус у којем ће бивши председник Републике Српске, у недостатку правних аргумената, судницу претворити у политичку говорницу, грдно су се преварили

Караџић је, за разлику од Слободана Милошевића, који је покушао да претвори свој процес у политички шоу, до сада избјегао политичко парадирање и умјесто тога максимално користи правни систем. Његова стратегија веома се разликује и од Милошевићеве и од стратегије Војислава Шешеља. Према свему до сада виђеном, Караџић активно учествује у процесу и доводи у питање теорије Тужилаштва на начин на који то Милошевић никада није радио, наводи се у чланку недјељника "Репортер".

Караџић сједи сам у судници, али та слика је варљива. Он иза себе има цијели тим правника: неколико професора права и предавача, 19 студената права из десет земаља који раде бесплатно. Уз то, Трибунал плаћа још четири адвоката и једног истражитеља. Караџићев случај је случај високог профила, па је донекле ствар престижа радити на њему...

Овај лист подсјећа да је спроводећи свој план, Караџић поднио лавину поднесака у којима оспорава право ове институције да му суди и да га држи у притвору, или против тврдњи Тужилаштва да је његов енглески довољно добар да нема потребе да се правни документи и транскрипти преводне на српски, као што је он захтјевао.

Између осталог, Караџић је послао писма са захтјевима за достављање докумената на адресе петнаест земаља и двије институције (НАТО и УН), а ускоро се може очекивати још писама. Захтјеви за доставу документације послати су Њемачкој, Бангладешу, Ирану, Хрватској, Малезији, БиХ, Јордану, Пољској, Русији, САД, Пакистану, Великој Британији, Белгији, Норвешкој и Турској. У њима се у основи траже документа која се односе на испоруке оружја муслиманима у БиХ али и још нека документа која би могла изазвати главобољу у многим поменутих земаља.

Проблем за њих јесте то што Караџић, очигледно, зна шта тражи у тим писмима. Тако се од неколико земаља, укључујући и Владу Њемачке, траже сви извјештаји, записници и биљешке са састанака министара одбране Велике Британије, Француске и Њемачке и америчког секретара одбране у Ки Весту у америчкој држави Флориди од 3. до 5. марта 1995. године у вези са испоруком оружја БиХ. Караџићу је, очигледно, познато шта се дешавало на том састанку, иако је његово одржавање поприлична непознаница широј јавности. Од Нијемаца Караџић тражи све информације у вези са њемачком војном обавјештајном службом која је обучавала иранске обавјештајце у Минхену 1992. године. У писму се посебно траже сви извјештаји у вези са истрагом њемачког парламента 1997. године у којој је откривено да се тајни агенти њемачке војне обавјештајне службе убацили у програме УН и ЕУ и пребацивали оружје муслиманима у БиХ путем мировних канала, као и да је шеф њемачког тима мировних посматрача ЕУ био, уствари, обавјештајац и да су Нијемци слали муницију у пакетима са храном и у кутијама са млијеком у праху.

Од Владе Ирана, бивши председник РС тражи све товарне листове о испорукама оружја Хрватској у периоду од 1. априла 1992. године до 31. децембра 1995. укључујући информације о иранским авионима који су слијетали на аеродром у Загребу 4. септембра 1992., 1. новембра 1992. и 4. маја 1994. године.

Сличне информације Караџић тражи и од хрватске владе, с тим да је њима упутио још прецизније податке, наводећи и модел авиона који је слетио. Караџић од Хрватске очекује и информације о пресретнутим разговорима у периоду између 10. фебруара 1995. и 31. марта 1995. у којима се

расправља о допремању оружја и војне опреме у Тузлу, као и податке о ракетама дугог домета намјењеним БиХ, чију су инспекцију у Хрватској у августу и септембру 1995. године извршили, како каже, припадници особља САД. Караџић наводи да су у разговорима о транспорту тих ракета учествовали представници хрватске Владе, те амерички дипломата Ричард Холбрук и амбасадор Питер Галбрајт.

Од САД Караџић очекује све извјештаје или меморандуме упућене генерал - мајору Џејмсу Кембелу или његовом помоћнику Џеку Колинсу о испорукама војних потрештина у Тузлу у фебруару 1995. године. У писму се даље тражи извјештај пуковника америчке војне авијације Дагласа Ричардсона, датиран на 17. фебруар 1995. године.

Некадашњи председник РС тражи и све писане извјештаје у којима се помиње присуство специјалних снага САД или особља обавјештајне службе у БиХ између априла 1992. године и августа 1995. године, укључујући постављење тих појединаца у састав УНПРОФОР-а, војних посматрача УН, УНХЦР-а или другим невладиним организацијама. У писму се тражи и сва преписка у којој се види да је војно и обавјештајно особље САД добило дозволу да користи возила УНХЦР-а са специјалним регистарским таблицама за своје операције у БиХ између априла 1992. године и августа 1995. године.

Интересантан је његов захтјев Великој Британији у којем је, намјерно или не, објелоданио постојање интерног извјештаја британских обавјештајаца из 1995. године у којем је закључено да је наоружање прошверцовано у БиХ и да је цијелокупну операцију највјероватније предводио амерички Национални савјет за безбједност...

Независне новине - 14.07.2009.

КВИСЛИНГ - ШТО ЈЕ ТО?

Пише: Жељко Иванковић

Прије који дан могли смо читати у новинама како је у Каменграду реис одржао хутбу, што ће рећи проповијед, у којој је опет и изнова хвалио завојевача своје земље, рушитеља Босанског краљевства, затирача, окупатора, злотвора, тј. османског султана Мехмеда Другог, названог Ел Фатих.

Реису је, невјеројатно, идеал човјека онај који је заузео Цариград и средишњу цариградску, Јустинијанову цркву свете Софије претворио у џамију, који је порушио сва краљевства на путу до Босне и посвуда убијао, рушио, затирао, одводио у робље... И док је посве јасно да нетко други има разлога Мехмеда Другог славити као освајача, као нпр. и Александра Македонског прије или Наполеона послје тога, напросто је незамисливо да би се данас нашао неки Рус који би славио Наполеона што је дошао до Москве, жарио и палио посвуда, или неки Пољак Хитлера, што је уништавајући све пред собом заузео огромне дијелове његове

земље...

Међутим, у нас је и то могуће! Реис слави рушитеља земље на чији се, где парадокс, тисућљетни континуитет (!?) позивају и он и "његови" митомани и повјесничари. Овај је пут реис изговорио ове невјеројатне ријечи: "Из живота и дјела Мехмеда Фатиха може се учити и научити да мјера толеранције није у немоћи да се другога омаловажи, већ је мјера толеранције моћ да се другога поштује."

Он је, тај Мехмед, замислите (!), "знао да је права моћ у поштивању људске личности". А у

славу те "људске личности" убијао је на тисуће, водио у ропство на десетке тисућа, уништавао цркве, настамбе, градове, рушио, жарио и палио... Шта је само по Босни порушио градова и самостана! Баш нека необична толеранција!? Или необичан реис?! Или обоје?! Зар не?

Рећи ће нетко - што очекивати од човјека који се представља као врховни вјерски поглавар босанскохерцеговачких муслимана, а свако мало својим "интелектуалним интервентима", својом логиком скандализира чак и водеће интелектуалце своје заједнице, а камоли друге. Још недавно је, сјећамо се, у Београду предсједнику Србије, он као као вјерски лидер (!) нудио бошњачко-српски дијалог! Неки претходни пут је звао једног од бошњачких лидера да напише устав да га се сјећамо као што се "сјећамо Мехмеда Фатиха, Гази Хусрев-бега и Алије Изетбеговића". А још звони у ушима његова изјава (крај сijeчња 2008.) да се ислам није ширио мачем и да у Босну није дошао на мачу... Што очекивати од човјека који у САД говори једно, по Еуропи друго, у муслиманским земљама треће, у јавном животу БиХ четврто-пето, по џамијама шесто-седмо, а на сјелима и по миндерима десето...???

Имало би смисла мало погледати неке друштвене, културне, повјесне, па и логичке импликације неких од његових изјава. На страну што реис не зна или не жели знати

путове до устава, поготову то да устав не пише један човјек и поготову не у тронационалној земљи. На страну што на писање устава (кућног реда за све станаре БиХ!) не зове и Хрвате и Србе, него што побрајајући своје "велике предшаснике" једнострано обиљежава и присваја простор БиХ само за себе и своје сувјернике.

Но, и то је крајње сумњиво, да не кажем опасно, јер тиме реис амнестира "велике претходнике" од ужасних зала која су починили или их, пак, прихваћа и с тим се злима идентифицира! Примјерице, Гази

Хусрев-бега старији фрањевачки љетописци оптужују као отимача имања богатијим католицима (што ћемо онда с богумилским митом!?) који су одбијали узети ислам, па је из тих и сличних "газијских дјела" (идеолошкога терора и ноторне пљачке!) стварао вакуфе (харам новац!?) и тако силом, мачем, ширио ислам. А тек Мехмеда ел Фатиха, кога реис ставља на чело свога терцета угледника. Завојевача своје земље реис узима за свога великог претходника?!

Бошњачки се повјесничари и митомани убише позивајући на тисућгодишњу повијест, на континуитет с босанском државом, однедавно и на пирамиде, а онда се и они и реис позивањем на Ел Фатиха до краја легитимирају, идентифицирају себе као оставштину рушитеља босанске државе и окупатора. И док неки од њих с правом говоре: "Што то ми имамо с Турцима?", други (реис и сл.) оваквим изјавама показују тко су и што су. А притом им, где, нитко други, нитко са стране, то не подваљује. Сами то о себи говоре. Не, није то гаф. Ево још један примјер. Ове је ријечи изрекао писац Џ. Латић: "Мислим да ми муслимани Балкана и наше друге мајке Турске..." Како је то Турска њихова мајка? Па тако што је ове крајеве мачем узела, порушила сва успутна царства и краљевства, поробила народе, на мачу донијела ислам...

Невјеројатно! Знају ли Латић, реис и њима слични што се у повијести чинило са славитељима окупатора своје земље, рушитеља властитих држава!? Нека питају некога у данашњем Ираку, ако им је далеко Норвешка! Знају ли они како су пролазили они што су славили освајаче властите земље, јер ту се барем ништа није промијенило од времена Александра Македонског и Цезара до Наполеонова уласка у Москву или Хитлерова у СССР? И које мјесто таквима историја намјењује, те како се они зову?

А коме је премало свих ових реисових вербалних и логичких егзибиција, ево за подсјећање још једна: недавно је тражио да шеријат буде дио Устава БиХ?! За кога? Кога? Тко то дијели земљу?! Или ова: идеолошке неистомишљенике реис назива исламофобима... Задњи босански краљ је такођер био исламофоб?!

Трагања и истраживања (2)

ЗЕОЛИТИ-ЖИВОТНО ЧУДО

Постоји дио озбиљног научног свијета који вјерује да Земља није само гомила минерала, воде, а и гасова, већ да је Земља жива. Они сматрају да је и ВОДА жива и највећи живи организам на Земљи и да људска свијест и знање никада неће одгонетнути највећу загоњетку на Земљи-ВОДУ. Како смо раније видјели 75% земљине коре чине ЗЕОЛИТИ, што би се могло поредати по величини и важности: ВОДА, ЗЕМЉА, ЗЕОЛИТИ па остали живи и неживи организми и састојци, који тешко прелазе значајан дио једног процента свеукупне Божије творевине, коју просто зовемо ЗЕМЉА мислећи на свеукупан простор васионе из окружења саме планете.

Такође се вјерује да садашња цивилизација није једина нити прва на Земљи. Постоје материјални докази, па и голим оком водљиви објекти, који нису из садашње цивилизације. Сматра се да су прошле цивилизације саме себе уништиле, а да је задња цивилизација саму себе уништила баш атомским ударом.

Појава понављања цивилизација на истим дијеловима Земље, највећег прошлог цивилизацијског, технолошког и демографског нивоа на одређеним просторима и примјена средстава уништења на тим теренима је изазвала реакцију Земље сличној реакцији стабла бора, када се озлиједи. Бор излива велике количине смоле, неутралише и штити рану. Испод смоле се зацељује стабло и дрво наставља да расте.

Слично томе се у прошлости понашала Земља послје хаварије. На мјестима хаварије је дошло до ерупција вулкана, који су избацивали вреле стијене зеолита и врелу воду. Када пратимо налазишта активних и засићених зеолита, налазимо на остатке прошлост цивилизација, доказе о нукларној хаварији. Најочитији докази су још постојећи извори топлих минерализованих вода и наслага зеолита.

На крају, очити доказ представља и реакција бивших Совјета у Чернобилу. Када се десила нуклеарна хаварија Совјети су цијело подручје прекрили зеолима.

За зеолите је човек утврдио да су имали улогу неутралисања радиоактивности и самих елемената примарног и секундарног зрачења и тако су створене сношљиве средине за настанак (или опстанак) живота, док главну улогу термалних вода човек није још открио, односно шта Њено Величанство Земља постиже „изливањем“ термалних вода.

Термални извори, осим што су специфични по саставу (мисли се, да се детаљном анализом саставних елемената може доћи до функције самих термалних вода) нас неодроживо подсећају на „цурење лимфе по зарастајућој рани“.

ЗАТО НАЛАЗИШТА ЗЕОЛИТА И ИЗГЛЕДАЈУ КАО КРАСТЕ НА РАНАМА ЗЕМЉЕ.

Мислили смо да је интелигенција искључиво особина тек само једне врсте

живих бића-човјека, али није тако! Све више је доказа да се и зеолици понашају интелигентно.

Откривено је преко 50 врста зеолита, али су налазишта слојевито различита. Када узмемо седам најпознатијих и највише заступљених врста зеолита, увијек на самој површини налазимо зеолици потпуно неутралне и потпуно засићене, без активних слојевита, док се у дубљим слојевима налазе активни или лаки за активизацију зеолици, као што је КЛИНОПТИЛОЛИТ, један од најактивнијих. Чини се, да је Земља избацивала потпуно активне зеолици ради „заљечења своје ране“ и да су слојеви ближи површини примајући на себе веће количине нечистоћа или елемената у облику слободних радикала, неутралисали их и слојевито мијењали свој састав, те су настале различите форме, које ми имамо као врсте зеолита.

У истом ископу зеолита, ако је наслага довољно дебела, од површине до самог дна су слојеви сложени по принципу: на самој површини су зеолици потпуно неупотребљиви као активни елементи, зеолитне гине и помјешан зеолит са другим стијенама док, кад се иде у дубље слојеве налазимо на активније форме, а сам клиноптилолит је у најдубљим слојевима, често испод наслага кречњака или гранита.

Зеолици спадају у „интелигентне“ материјале који се понашају мајчински. Тешко је било разумјети да се потпуно исти минерал понаша као дио живих бића: као храна када треба храна, као неутрализатор штетних материјала када их има у окружењу, исто као мајка што храни потомка када треба и чисти га када треба. Врховни дизајнер космоса је створио зеолици потпуно компатибилне и у потпуној „сарадњи“ минерала са живим бићима од биљке до човјека.

Клиноптилолит је најлакши за активизацију и сви инвентивни производи иноватора Миланка Штрбца и осталих иноватора су настали активацијом клиноптилолита. Производи од органског ђубрива (преко 500 производа), преко адитива за стоку и људе, лијекова и разних пречистача и неутрализатора, активатора и конзерватора, па све до производа фул козметичких препарата су од активаногног, хелизираног и јонском размјеном обогаћеног клиноптилолита.

Открића названа САНАМИН и његове карактеристике-практична употреба Санамина

Палета производа за разну примјену (за сада преко 500 производа) носе заједнички назив САНАМИН (вјероватно због фаталне заљубљености иноватора у своју вјечиту љубав-ријеку Сану).

Основна подјела по врсти корисника и Санамини се дијеле на:

1.САНАМИН ПРОХЕРБА – група производа

за биљке,

2.САНАМИН ПРОАНИМАЛС – група производа за животиње и

3.САНАМИН ПРОХУМАНС- група производа за људе.

САНАМИН ПРОХЕРБА-ОРГАНСКА ЂУБРИВА

У овом чланку ће бити ријечи о подгрупи производа САНАМИН ПРОХЕРБА, односно, само једном дијелу подгрупе, које зовемо ОРГАНСКИМ ЂУБРИВИМА.

За сада је технолошки припремљено и испитано тридесетак врста органских ђубрива. Доказан је невјероватан учинак активаног клиноптилолита у комбинацији са осталим зеолима када се употребе као ђубрива. Предност је код уношења истих и по начину уношења и по количинама. Ова органска ђубрива се могу уносити кроз обрадиву слој-класичан начин ђубрења, у облику раствора у води и шприцањем преко листа или плодова. Количина је неупоредива у односу на класична ђубрива (у систему кап по кап се користи тек неколико килограма као раствор), што олакшава унос, повећава ефикасност и драстично смањује трошкове.

Основна замисао је да морају постојати различити састави органских ђубрива за различите групе биљака, као што постоје и врсте вјештачких ђубрива, ђубрива за житарице, ђубрива за воћњаке, повртњаке и слично.

Програм Санамин прохерба је ишао на стварање мјешавина за поједине родове биљака, јер одређени родови су карактеристични у акумулацији појединих састојака, које друге биљке немају и за стварање тих продуката су потребни посебни минерали као сировине биљци, то јест те елементе треба унијети-дати биљци у облику органског ђубрива.

Ради лакшег разумијевања, већина грађе кромпира из рода соланацеа је скроб а већина грађе пасуља (група фазеолис) су протеини и целулоза. Када дајемо „универзално“ ђубриво, већина истог не подржава једнако стварање-изградњу скроба, протеина и целулозе. Ово је основни недостатак минералних вјештачких ђубрива јер, све што биљка не узме остаје у земљи и постаје проблем, јер се нагомилavaju материје, које отежавају процесе у обрадивом тлу или стварају продукте, који деградирају или боље речено контаминирају земљиште. Чули смо да „земља треба одмор“ па је неминувано да се понекад бар на једну годину оставља површина „да се одмара“, ако се стално третира вјештачким ђубривима.

За хелизацију елемената, који су потребни за исхрану биљке из класичних ђубрива потребно је вријеме, јер када се ђубриво унесе у земљиште настају процеси разлагања до облика у ком биљка препознаје и узима елементе-храну. Вишак се испира или се процеси настављају претварајући елементе у облик

непрепознатљив за биљку и то су неминовни губици, па није сигурно да ћете уносећи довољно ђубрива добити планирани род.

Тајна сигурног повећања приноса и добивања органски чисте хране је у томе, што Санамин даје довољне количине хране у облику већ извршене хелизације и то тачно елементе који су потребни за тај род биљке. Овако смо избјегли велике дозе, уношење других материја, које понекад и нису пожељне у тлу, али су носачи азота, калција, фосфора и осталих микроелемената, који за биљку значе толико колико она мала количина злата за позлату предмета израђеног из обичног, рђаваљег метала. Даље, Санамин се понаша двојачко: када је потребан као храна, биљка га узима, остатак није подложен хемијским процесима ради хелизације и у ланцу процеса се задржавају у облику како га

Уношењем Санамин прохерба, биљка добије све потребно, зоелит упија и трајно неутралише штетне састојке из земљишта, трајно поправљајући земљиште и стварајући га здравом средином за раст и развој биљака и тако се достиже биолошки максимум усјева. Ово је важно подвући, јер све до сада израђене табеле учинка ђубрења се односе не на биолошки максимум биљке, већ на потенцијал тла у ком се узгаја биљка. Ради се и о промјени односа, јер додајући Санамин прохерба, органско ђубриво потенцијали тла се изједначавају.

Произвођач органских ђубрива, фирма ЦЕТАК, Центар за трибомеханичку активизацију клинотилолита, има резултате испитивања (испитивања вршена на подручју ЕУ) у ком се нарочито наглашавају следећи резултати примјене Снамин прохерба, органских ђубрива. Вршено је

да период конверзије није потребан код узгоја органске хране,

4.Нема никаквих знакова деградације обрадивог слоја, стварања непропусног и кристализованог слоја између обрадивог нивоа и доњег тла (није потребно риголовање), боља је размјена елемената и влаге између дубљих слојева и површинског-обрадивог слоја, земљиште је потпуно деконтаминирано,

5.Санамин прохерба се може додати биљци преко земљишта, преко воде, системом кап по кап, преко листа и плода (прскалицама) без икаквих штетних последица и на сваки начин се постиже максимум приноса,

6.Усјеви третираны Санамин прохерба повећавају принос у богатим равничарским земљиштима, најмање за 27% па до 43% у односу на најбоље приносе постигнуте класичним узгојом,

7.Усјеви третираны Санамин прохерба повећавају принос у руралном подручју за невјероватних најмање 83% па све до 94% и

8.Код класичног узгоја количински повећан принос је обавезно на уштрб укуса, мириса и искористивости, енергетске вриједности производа, док је при примјени Санамин прохерба забиљежен потпуни склад и за навикнуте потрошаче на неукос и безмирисне плодове, изненађујуће пјачан карактеристичан укус, мирис (сви производи миришу) и потребна је мања количина у оброку за задовољавање потреба човјека или животиња.

ПОТРЕБНО ЈЕ ПОСЕБНО ПОВУЋИ ДА ЈЕ ПРОИЗВОДЊА БИЈАКА И ПЛОДОВА САМО ЈЕДНА КАРИКА У ЛАНЦУ ИСХРАНЕ И ДА СУ НЕПРОЦЕНЉИВИ КОРИСНИ УЧИНЦИ КАДА СЕ ЖИВОТИЊЕ И ЉУДИ ХРАНЕ ОРГАНСКИ ЗДРАВИМ И ИСКОНСКИМ БИЊКАМА И ПЛОДОВИМА.

Задње испитивање је вршено у Институту у Марибору. Фокусирани су ефекти Санамин на једну од најосјетљивијих култура за узгој и што се тиче приноса и што се тиче квалитета-ХМЕЉУ, на плантажама „Хмезад“ Цеље и подручја Жалац.

Принос је у току трогодишње примјене Санамин повећан просјечно за 39%, што је огроман и неочекиван успјех. Када су у питању други показатељи као што је смањен број дана вегетације, количина масе у производу и примјеса штетних елемената који продире кроз систем исхране, су изненађујући и ван свих очекивања. Први резултати су уочљиви кроз појачан мирис и укус масе за пиварску индустрију, што је сигурно предуслов веће потражње пива од органски произведеног хмеља.

Ради латинских назива и специфичности наставак текста је писан у латиници. Фирма ЦЕТАК је израдила и испитала, те посједује сертификате са резултатима испитивања за сваку врсту посебно за следеће врсте органских ђубрива под називом: САНАМИН ПРОХЕРБА и по врстама ђубрива како слиједи.

Славко Црнић
(Наставиће се!)

ПОДГРУПА САНАМИН ХЕРБА

ОРГАНСКИХ ЂУБРИВА

- ОРГАНСКО ЂУБРИВО ХЕРБА САТИВА (смјеса за травњаке и травно-дјетелинске површине)
Смјеса је погодна за све врсте пашњака, ливада, засијаних површина разних трава, травно-дјетелинских смјеса и дјетелина. Нарочито даје добре ефекте на игралиштима и кућним травњацима.
- ОРГАНСКО ЂУБРИВО ХЕРБА ЦАЛЕНДУЛА (смјеса за цвијеће и чајева) цвијеће, кактуси, камилица, невен, питома нана, лаванда и сл.
- ОРГАНСКО ЂУБРИВО ХЕРБА ПРУНУС (смјеса за воћњаке и узгој садница) бресква, вишња, трешња, дуња, кајсија, шљива, шипак и смоква.
- ОРГАНСКО ЂУБРИВО ХЕРБА ЈУГЛАНС за орах, бадем, љешњак, кестен и кикирики.
- ОРГАНСКО ЂУБРИВО ХЕРБА ЦИТРУС за лимун, мандарину, нар и наранча.
- ОРГАНСКО ЂУБРИВО ХЕРБА ПИРУС за јабуку, крушку, јапанску јабуку, дуњу, мушмулш и оскорушу.
- ОРГАНСКО ЂУБРИВО ХЕРБА РУБУС за малину, купину, дуд, рибизл, огрозд, боровницу и брусницу.
- ХЕРБА ВИТИС за винову лозу и остала конзумна грођња.
- ХЕРБА ОЛЕА за маслине
- ХЕРБА ФРАГАРИА за узгој јагода
- ХЕРБА ТРИТИЦАЛЕ , пшеница, раж, јечам, просо, хељда, овас и тритикале.
- ХЕРБА МАУС, кукуруз, кукуруз шећерац, сирак и сјеменски кукуруз.
- ХЕРБА СОЛАНУМ, кромпир, парадаиз, батат и чичока.
- ХЕРБА РЕПХАНУС, ротква, цвекла, ротквица, першун, целер, хрен и паштрнак.
- ХЕРБА ПФАСЕОЛИС, боб, пасуљ, грашак, лећа и соја.
- ХЕРБА ЛАЦТУЦА, салата, блитва, шпинат, лобода, радич, шпарога, мотовилац и маслачак
- ХЕРБА БРАСИЦА, купус, кељ пупчар, карфиол, кељ, горчица, кораба, раштан и кинески купус.
- ХЕРБА ДАУКУС, мрква, бијела репа, шећерна репа и сточна репа.
- ХЕРБА ЦУЦУРБИТА, бундеве, тиквице, лубеница и диња.
- ХЕРБА ЦУЦУМИС, краставци
- ХЕРБА ЦАПЦИДУМ, паприка, плави патлиџан.
- ХЕРБА АМЛИУМ, црвени лук, бијели лук, празилук, Лук чешњак, власац и сријелмуш и
- ХЕРБА ХЕЛМИАНТУС-ЛИНУМ, сунцокрет, лан, конопља .

Потребно је напоменути да се на стварању мјешавина и испитивањима и даље ради.

може препознати биљка, а сав „вишак“ је активан и на себе преузима све штетне материје, неутралише их и трајно чисти земљиште.

Рурална земљишта су тешка, испрана, плитка и препуњена великим количинама непотребних материја и облика који нису „на изволте“ растућој биљци, са мањком потребних облика и са великим количинама материја које представљају отрове у земљишту. Приноси су јако слаби, а код слабог приноса је и квалитет упитан. Ово је био пројектни задатак за израду органског ђубрива за рурално подручје.

бодавање само Санамин, без употребе било којих других ђубрива и додатака:

1.Послије само једногодишњег третмана, земљиште постаје чисто, без икаквих контаминирајућих материја и без било каквих примјеса слободних радикала и тешких метала,

2.Земљишту није потребан „одмор“, на истом се може, када је у питању потенцијал и гарантован принос и квалитет, неограничени број година узгајати иста врста,

3.Узгајане врсте, чак и у првој години дају потпуно органски здрав принос, што наводи

КАКО ПРЕВАЗИЋИ СИРОМАШТВО У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

ПРОИЗВОДЊА ХРАНЕ - ЈЕДИНО РЈЕШЕЊЕ

*У организацији
Дефендологија центра за
безбједносна, социолошка и
криминолошка
истраживања, крајем јуна
у Бањој Луци је одржан
међународни научни скуп
"Друштвена криза и
превазилажење
сиромаштва у Републици
Српској и Б и Х"*

За овај округли сто (не)очекивано су се пријавила 74 излагача са 74 научна рада који сами по себи говоре о озбиљности ситуације и жељи научне и интелектуалне структуре Републике Српске и окружења о схватању ситуације у којој се налазимо.

Појава оволико радова и говорника, који су морали бити, осим уводничара, ограничени на пет минута излагања, говори и о томе да скоро и нема прилике да се изнесе и чује критичка мисао о стању у коме се налази наше друштво.

Уводничар проф. др. Душко Вејиновић, председник Дефендологија центра је, усмјеравајући дискусију према актуелним збивањима, кратко приказао тренутно стање, које нарочито рефлектује материјално сиромаштво као највиднији и најдрастичнији облик сиромаштва.

Многи говорници потом су дијагностицирали државу као кључни фактор сиромаштва и извориште економских проблема, али су, такође, истакли да државе, у ствари, и нема. Она зависи од хировитости појединаца и наразумијевања оних који су дошли да нам уређују кућу, па су, тако, удворништво и колаборација постали најтраженија «врлина».

Упркос таквим сазнањима није се отворено политизирало, мада је то цијело вријеме провејавало у позадини свих излагања, јер ако човек живи у средини у којој унапред зна да неће бити озбиљно саслушан, радије прибјегава шутњи или прилагођеној причи не би ли онај коме је прича упућена добио сигнал да ће бити подржан и да је у том моменту посебно уважен.

Тако је и овај научни скуп са предзнаком БиХ заправо завршио као тема Републике Српске, јер они који су осиромашили, а живе у Српској, буквално и немају шта да траже од БиХ. Само у Српској се могу наћи нека рјешења.

То је утисак из свих дискусија, што је, донекле, и разумљиво за државе у транзицији гдје се поприлично касни са

државним уређењем. Да све буде горе, што је уистину преседан, само код нас постоји транзиција којом управља тзв. високи представник, који је, у правилу, за мајоризацију и насилна рјешења.

Научни свијет је у таквом случају увијек у другом плану или без прилике да учествује у рјешењима иако су стручни људи и те како заинтересовани за сарадњу и већ су учинили напор да из прашуме неријешеног у овој зиратној земљи укажу на могућа рјешења. Исто као и у Кочићево вријеме, указано је да су сва рјешења на крхким ногама, ради неријешених проблема на које ама баш нимало не може нико на домаћем терену утицати. Како рецимо, започети борбу противу материјалног сиромаштва када се то чини с оним што имаш од иметка а иметак-имовина у БиХ још се не зна чија је?

Како смо видјели излагачи и организатор су се веома потрудили да нам прикажу стање у ком се налазимо, да укажу и отворено кажу ко у РС може сносити дио одговорности за стање (неријешени статусни односи у БиХ чине одговорним и оне које је баш брига за наше сиромаштво, јер се нису ни појавили) и ко може утицати на поправак стања, од кога се реално може очекивати помоћ у рјешавању материјалне кризе, али и кризе морала.

Нарочито је то нагласио у уводном излагању Пантелија Ђургуз, председник БОРС-а. Он је указао, не само на узроке кризе, већ је предложио и мјере с којима може РС утицати на њено смањење и елиминацију. Истакао је позитиван примјер партнерских односа БОРС и Владе РС и завидне резултате остварене у рјешавању одређених проблема борацке популације. Предложио је и неколико пројеката које БОРС намјерава реализовати уз помоћ Владе РС, а односе се на сеоским производње хране на сеоским домаћинствима, те на услужно занатство и мала породична предузећа у којима до посла могу доћи и инвалидна лица. Овај пројекат подржали су сви присутни излагачи

укључујући и оне изван граница РС и БиХ, а готово сви су предложили да се тај процес убрза на тај начин што би владе држава у региону скратиле поступак добијања потребних дозвола и рјешења и учинили администрацију проходнијом кад су ови пројекти у питању.

Тако су гости из Словеније, са мариборског универзитета, подржали план БОРС-а и предложили инвестицију у РС и сарадњу у циљу запослења најмање 125 радника у року од 6 мјесеци. У следећих 18 мјесеци би се број запослених могао повећати на око 650.

Идеју БОРС-а је подржало још пет излагача и понудило своје капацитете, од кадрова до готових рјешења. БОРС-у је понуђена сарадња и код изградње фабрике органских ђубрива, прве у овом дијелу свијета и савременије од постојеће у Европи. БОРС има реалан предлог: кроз пројекат органске производње хране произвести довољно хране за потребе домаће становништва и кроз спровођење тог плана радно збринуту што више бораца и борацких породица. То је реално уз чињеницу да се основни предуслов органске производње хране испуни отварањем фабрике органских ђубрива у РС.

Ово би могла бити прекретница у привредном развоју РС, јер би се на тај начин смањило увоз, а Српска би добила прилику да постане респектабилан извозник. За двије године уз фабрику органских ђубрива и још неке аналогне програме уз минимална улагања у року од двије године отворило би се преко 7.500 нових радних мјеста. Кроз пројекат органске производње хране могуће је радно запослити 1830 породица на властитим имањима.

Само тај податак довољно је илустративан и довољно говори о значају поменутог округлог стола, а још више о значају поменутог пројекта.

БЕЗ ИКАКВИХ ДОКАЗА СУД БиХ ИЗРЕКАО ДРАСТИЧНУ КАЗНУ НОВАКУ ЂУКИЋУ

ВАРВАРСКА ПРАВДА ЗА НЕВИННОГ ГЕНЕРАЛА

Новак Ђукић

По сценарију сарајевских Маркала на прослави Дана младости у Тузли Бошњаци изрежиралн масакр властитог народа да би се оптужила српска страна. Практично и теоријски немогуће да једна граната убије толики број људи. Када би сличан пројектил пао у ову судницу, сви бисмо попадали са столица, али више од пола би остало живо. На фотосима вјештака оптужбе види се кратер од гранате, а у непосредној близини стоји камион без полупаних стакала и икаквих оштећења, а у оближњим продавницама излози су нетакнути и у њима стоје изложене лутке, упозорио свједок одбране Миле Савић

Одредбе антиуставног Закона о Суду БиХ којег је 2002. године наметнуо високи представник Педи Ешдаун, спроводе се у духу порука вође Исламске заједнице Мустафе Церифа попут оне исписане на "мезарју" у Сребреници: "Нека освета буде правда" или оне застрашујуће пријетње "Жртве имају право тражити око за око, зуб за зуб".

Вођени тим варварским порукама у наметнутом Суду БиХ се већ дуже вријеме на најсуровији начин спроводи Церифева освета над Србима и Хрватима због пропалих ратних планова Алије Изетбеговића о успостављању унитарне државе, то јест исламске БиХ.

У свим цивилизованим државним заједницама у свијету правда није, нити смије бити освета, као што ни освета не може бити правда. Али, ето, у Сарајеву се настоје вратити у најмрачнији период Средњег вијека када је важило правило да је освета најбоља правда.

Како изгледа та варварска освета и најгрубља злоупотреба права поред бројних српских сузања у Сарајеву осјетио је и часни српски генерал Новак Ђукић (54) из Доњих Кола на Мањачи код Бањалуке, који је 12. јуна ове године првостепенном пресудом осуђен на 25 година затвора по командној одговорности, односно због наводног гранатирања тузланске Капије.

ЖРТВОВАЊЕ ВЛАСТИТОГ НАРОДА

Ријеч је о догађају који је режиран по сценеријима из Сарајева, попут масакра у

сарајевској улици Васе Мискина и на пијаци Маркале. Ради изазивања револта и сажалење од стране међународне заједнице муслиманско руководство није презало да жртвује властити народ како би се последице тога осудила српска страна за наводне масакре и дао повод за НАТО интервенцију на положаје Војске Републике Српске.

Тако је било и 25. маја 1995. Лажни заговорник мултиетничности Селим Бешлагич и вођа муслиманских комуниста Златко Лагумџија организовали су прославу Дана младости, односно рођендан Јосипа Броза Тита у Тузли. Био је то, уствари, испраћај муслиманских регрута у борбу за "коначно ослобођење БиХ од четничког агресора". Када је весеље било на врхунцу на Тузланској капији активирани су унапријед постављене паклене направе разорног дејства. Све је изведено по већ опробаном сценарију из Сарајева да би се за ово жртвовање властитог народа, као што то и данас често чине исламистички бомбаши самоубице у Палестини, Бејруту, Пакистану и Авганистану или у Ираку-окривили Срби и српска војска.

ПРЕСУДА БЕЗ ИЈЕДНОГ ДОКАЗА

Образлажући пресуду часном српском генералу Новаку Ђукићу предсједавајући Судског вијећа Дарко Самарџић је између осталог рекао:

"Казна мора бити неопходна и сразмјерна степену патње жртава. Она одговара околностима случаја, те је довољна да

одражава друштвену осуду према починиоцу злочина. Ова казна треба да покаже да се неће толерисати злочини почињени током рата. Тужилаштво је доказало да је Ђукић био командант Тактичке групе, што му је у инкриминисано вријеме омогућило да нареди испаливање гранате на Тузлу".

Самарџић је додао да је Тужилаштво доказало да се догађај десио и да то одбрана није довела у питање.

Доносити пресуде и оптужити генерала на основу ових ступидних закључака и констатација судије Самарџића представља сумрак правосудја у БиХ. То да су убијени невини на Тузланској капији нико нормалан и паметан не може негирати па тако ни одбрана генерала Ђукића. Одбрана, међутим, ни у ком случају није била обавезна да утврђује да ли је и колико људи погинуо тог кобног дана нити да спори да се тако нешто уопште догодило. Али, то што нису оспоравали поменути догађај у Тузли не значи аутоматски да је тима призната кривица генерала Ђукића.

Умјесто непобитних аргумената на основу којих се јасно може утврдити непобитна одговорност оптуженог у скандалозном образложењу пресуде наводи се како Судско вијеће "сматра да је оптужба успјела доказати да је Ђукић био командант Тактичке групе Озрен Војске Републике Српске, 25. маја 1995. године и да је наредио гранатирање Тузле из топова 130 мм. Том приликом на Тузланској капији страдала је 71 лице, а више од 120 је рањено#.

НАЧЕЛНИК ГЕНЕРАЛШТАБА

Генерал Новак Ђукић, као последњи начелник Генералштаба Војске Републике Српске, ухапшен је 7. новембра 2007. године и то тек након неуспјешне кампање која је покренута из Сарајева ради ослобађање Илије Јуришића из београдског затвора. Јуришић је ухапшен на аеродрому Београд под оптужбом да је одговоран за масован злочин над припадницима бивше ЈНА у такозваној Тузланској колони. Њему се тренутно суди у Суду за ратне злочине у Београду. Иначе, оптужница против Ђукића потврђена је 4. јануара 2008. године.

Да је ова пресуда неодржива показује и податак да је Ђукић ослобођен друге тачке оптужнице, којом га Тужилаштво терети да је 28. маја 1995. године, такође, наредио гранатирање Тузле, када је од последица пада више пројектила на град страдало једно лице, рањено њих неколико, те је начињена већа материјална штета. Ево, шта је о овом догађају који је уследио само три дана касније, наведено у образложењу пресуде:

- Тужилаштво није доказало ову тачку оптужнице. Суд није имао на располагању ниједан доказ који би то довео у везу са оптуженим - рекао је Самарџић.

Ова тачка оптужнице свјесно је избјегнута у пресуди јер како онда образложити податак да је од десет испалиених граната, које су 28. маја наводно засуле Тузлу, погинуло само једно лице, а да је три дана раније од само једне једине гранате погинуло преко 70 лица.

БОШЊАЦИ ПИШУ ОПТУЖНИЦЕ

За оне који нису довољно упућени треба подсетити да се у Суду БиХ, као у доба злогласне владавине Бранка Микулића и Хамдије Поздерца, примјењује погубни национални кључ тако што по правилу тужилац Бошњак подиже оптужнице против Срба и Хрвата, а српски тужиоцу подижу оптужнице против Бошњака. Све је дакле перфидно смишљено и разрађено по поменутој Церифевој варварској освети. Нема ништа лакше него поткупити Србина у Сарајеву, дати му добру плату да ништа не ради. Типичан случај оваквог бешчашћа свакако је садашњи главни тужилац Милорад Барашин који је заступао оптужницу против Идхана Сипића азијатског кољача који је на свиреп начин сјекиром исјекао на комаде српске старицу у селу Косјерову код Петровца и дијелове њеног тијала бадио у бунар. Барашанин се нагодио са овим кољачем о минималној казни уз пристанак да из оптужнице избаци текст који

говори о ритуалном кланју старице. Барашанин је заступао и оптужницу против Суада Капића, који је стријељао заробљене српске војнике у Санском Мосту у јесен 1995. године, али је у првостепеном поступку ослобођен кривице, јер тужилац Барашин није доказао да је овај убица имао надимак Хоца. Све оптужнице које је заступао Барашин против Бошњака падале су већ у првостепеном поступку, а сличну судбину имали су и предмети које су водили Васо Маринковић из Дрвара, Божо Михаиловић, Србин из Ливна и друге српске судије и тужиоци.

Што се тиче доказног поступка и изношења материјалних доказа важно је нагласити да је Судско вијеће више вјеровало познатом манипуланту Берку Зечевићу из Сарајева, који је пред Хашким трибуналом на суђењу генералу Станиславу Галићу био вјештак тужилаштва за инсцениране нападе на сарајевским Маркалама. него стручној анализи о експлозији које су подијели вјештаци одбране Новака Ђукића.

ЛАЖИ ВЈЕШТАКА ЗЕЧЕВИЋА

Током завршне ријечи на суђењу Новаку Ђукићу бранилац оптуженог Миленко Љубојевић упозорио је да Тужилаштво ничим није доказало да је издата било каква наредба за испаливање гранате, нити да о томе постоји било какав писмени траг, а поготово наредба са потписом генерала Ђукића.

- Тужилаштво изводи закључке из правила командовања и покушава да докаже постојање те наредбе. Они нису утврђивали основне аспекте истине, него су тражили конкретни докази. Они се нису стриктно држали чињеница. Постоји оправдана сумња да су приликом израде налаза вјештака балистичара имали унапријед дефинисане оквире догађаја - упозорио је Љубојевић,

који је заједно са Небојшом Пантвићем чинио тим одбране генерала Ђукића.

У завршној ријечи генерал Ђукић је посебно нагласио да као командант Тактичке групе "Озрен" није имао дисциплинску и персоналну надлежност над артиљеријским водом и да се топови 130 мм нису често користили због уштеде материјално-техничких средстава.

- Ја сам 29. априла 1995. године издао наредбу за одбрану и главни задатак Тактичке групе био је одбрана територије и заштита цивилног становништва. Ниједној бригади нисам издао наредбу за офанзивна дејства. Управо у мају 1995. године није било дејстава снага НАТО-а на Тактичку групу и наводна одмазда за те непостојеће нападе, како тврди оптужба, не може имати никакве везе с радњама које ми се стављају на терет.

Што се тиче налаза вјештака Тужилаштва ријеч је о гнусним измишљотинама, које немају благе везе са стручним мишљењем, а читав налаз није урађен по прописима и он је незаконит. Познато је да реконструкцији током суђења спроводи Судско вијеће, а не било који неовлашћени појединац. Зато је реконструкција вјештака оптужбе у супротности са законом, па се доводи у питање законитости цијелог поступка против мене. Фотографије које је користио овај вјештак имају траке с текстом, чиме су покривени многи детаљи и трагови на њима - упозорио је генерал Ђукић, који је и лично обавио анализу фотографија сачињених на Капији у мају 1995. године.

ПАКЛЕНИ СЦЕНАРИО ЗА ДАН МЛАДОСТИ

Претходно је у завршној ријечи оптужбе тужилац Мирсад Стрика тврдио да је Ђукић био једина особа која је могла наредити употребу тих топова.

- Овдје нема мјеста командној одговорности. Оптужени је себи подређеном артиљеријском воду издао директну наредбу, с тачно одређеним циљем и параметрима да се тај циљ погоди. Овдје се не ради о одговорности за радње себи подређених особа, већ о директној наредби - рекао је тужилац Стрика.

Без икаквих писаних и материјалних доказа он даље тврди да је 26. маја у 20 часова и 55 минута испалиена граната на Капију уз патетичан закључак да је "тај дан био посебан у срцима тузланске омладине, јер се славио Дан младости".

- Управо тога дана 1995. године снаге НАТО бомбардовале су положаје ВРС-а, након чега је уследила одмазда, на коју се није морало дуго чекати - рекао је Стрика, који осим унапријед заданих политичких констатација и намјере да се осуди српски генерал није понудио ниједан ваљани доказ током суђења.

И поменути вјештак-манипулант Берко Зечевић имао је исти задатак да сачини лажни извјештај са унапријед заданом тезом да је граната која је пала на Тузлу 25. маја 1995. године испалиена из правца Озрена.

- У овом случају, пројектил је пао на гранитну плочу тако да је оставио јасне бразде које изгледају као врх копља, бочне

пруге, и путем њих се може одредити правац одакле је дошао пројектил - рекао је Зечевић.

Побијајући његове наводе вјештаци Владо Костић и Бранка Луковић, стручњаци за балистику које је ангажовала одбрана Новака Ђукића изнијели су потпуно другачији налаз у коме се наводи да је правац пада гранате на тузланску Капију дошао из сасвим супротне стране од оне за коју тврди оптужба.

- Положај бразде упаљача гранате и кратера несумњиво одређује и положај пројектила, његов смјер и оријентацију у тренутку експлозије. Пројектил који је пао на Капију имао је оријентацију од истока према западу. Дакле, оруђе из којег је испален било је на истоку, а не на западу, као што стоји у спису Тужилаштва - тврдио је вјештак Владо Костић.

ГРАНАТА БЕЗ ВОДЕЋЕГ ПРСТЕНА

Вјештак одбране је посебно упозорио на чињеницу да на основу расположивих података није могуће прецизно утврдити о којем се калибру оружја ради, као и то да на фотографијама дијелова пројектила није успио наћи дијелове водећег прстена.

- Водећи прстен представља физички доказ да је пројектил испален из цијеви. На основу њега се може утврдити из којег оруђа је испален. Највјероватније је ријеч о калибру 130 мм, али не можемо се дефинитивно одредити - нагласио је вјештак Костић.

Овај балистичар из Београда је појаснио и то како је на фотографијама с мјеста догађаја видљиво да је бразда упаљача гранате доста дуга што указује на то да је пројектил пао под малим углом у односу на тло.

- Постоје двије могућности: да је пројектил испален из истрошене цијеви и да се клатио у путањи, а друга теза је о постављању пројектила на то мјесто. Али, како год доспјело ту, нема двоумљења да је пројектил био оријентисан од истока према западу - категорички је став вјештака Костића.

Он је у свом налази и исказу у судници посебно указао на непобитну чињеницу да ни у ком случају од једне испалене гранате није могућ ни приближан број жртава који је наведен у оптужници.

- Овај број жртава је могућ само од експлозије пројектила од пар стотина килограма или возила од двије-три тоне, а од једног пројектила са 3,7 килограма експлозива готово је невјероватно да убије толики број људи. То је нелогично и практично немогуће - категоричан је био вјештај Костић.

Он је изнио и веома интересантне детаље у вези са наводним гранатирањем Тузле три дана касније то јест 28. маја. Он је рекао да из докумената који су му били доступни ниједно мјесто догађаја није било обрађено на стручан и правилан начин.

- Подаци су врло контрадикторни и нисмо успјели да их обрадимо на начин да понудимо неке ваљане податке за Суд - тврди вјештак Костић.

Мирсад Стрика

Дарко Самарџић

ПОДВАЛА У ИЗВЈЕШТАЈУ

Као свједоци одбране бивши припадници Војске Републике Српске су као и вјештаци побијали тврдње оптужбе о испалењу гранате с Озрена. Тако је свједок Миле Савић тврдио да са Озрена није могла бити испалена граната на Тузлу што су потврдили и Милан Ђурић и Љубиша Ђорговић.

- На Озрену су били топови калибра 130 мм, али максималан домет овог оруђа са пројектилом руске производње је 26.500 метара, а са пројектилом југословенске производње 27.400 метара. Због нагржености цијеви и ширења барутне коморе, тај домет се може смањити и за неколико хиљада метара. Крајњи домет топова с годинама употребе се драстично смањује. Према томе граната која је пала у центар Тузле 25. маја 1995. године никако није могла бити испалена са планине Озрен - рекао је Миле Савић, који је током рата био командант Првог мјешовитог артиљеријског пука у саставу Првог крајишког корпуса ВРС.

Када су му дате на увид фотографије из налаза и мишљења вјештака Зечевића, на којима се види мјесто пада гранате на Капији, те возило и излог који се налазе непосредно поред кратера од гранате, Савић је упозорио све присутне у судници на очигледну подвалу вјештака Зечевића пошто се на фотосима могло јасно видјети да су стакла на возилу, те у излогу поред мјеста пада и експлозије гранате била читава.

- Да је овдје пала граната, ово возило би било преврнуто и уништено, изрешетано као сито, као сир. Лутке у овом излогу стоје усправно, овај ударни талас обара човјека, а не лутку. Све ми је ово несхватљиво. Ово би све требало бити оборено и разбијено, закључио је свједок Савић.

Бивши борац ВРС, као и свједоци одбране такође се сложили да би посљедице од пада гранате биле мање него што се то тврди оптужници.

- Уколико би тај пројектил сада пао у ову судницу, сви бисмо попадали са столица, али више од пола би остало живо. Према томе, није било могуће да од пада једне гранате на тузланску капију изгине и буде рањено толики људи. То је практично, али и теоретски просто немогуће - рекао је Савић.

ПАРАДА ЛАЖНИХ СВЈЕДОКА

На Тузланској капији почиње је

заstraшујући злочин, али и даље остаје нарезашњена дилема и велика тајна ко га је заиста починио и са којим циљем и стварним намјерама. Тужилаштва и Суд у БиХ очигледно не интересује правда већ Церићева освета и зато кривце увијек траже на српској страни.

У једном тренутку судског поступка чак је и предсједавајући Судског вијећа Дарко Самарџић признао да не види начин да два вјештака усагласе мишљења, па је затражио да се пронађе установа која би верификовала њихове налазе.

Међутим, одлука о супервјештачењу није никад донијета па је суд као вјеродостојан прихватио налаз вјештака оптужбе.

Овај као и сви судски поступци у Сарајеву воде се под невиђеним притиском бошњачке јавности, а на самом изрицању пресуде мимо устаљене судске праксе присуствовали су и представници жртава из Тузле. Ево шта је током додизног поступка оптужбе изјавио један од свједока оптужбе:

"Тај дан је све било пуно младих људи, свака улица, сваки локал. Пала је граната и посјекла све што је било весело, раздрагано, младо и лијепо. Све је у тренутку замрло. Или је убијено или рањено. Нестало је музике и свјетла, остао је само мрак и језиво зујање у ушима."

Нажалост, електронски и штампани медији у Републици Српској не поклањају довољно пажње нити се критички осврћу на догађања и шеријатски право које се већ удумаћило у Суду БиХ. Попут напријед цитираног у Сарајеву постоји посебна тајна служба која се бави обуком свједока како треба да се понашају и шта могу да причају у судницама Хашког трибунала и у Суду БиХ. Постоје и професионални свједоци и такозване жртве рата које мјесечно примају по 700 марака и зарађују високе дневнице и велике накнаде наступајући по судовима са једним јединим задатком да што више лажно оптужују Србе за наводна силовања, прогоне, убиства, заточења...

Срби су се, пак, кроз читаву своју бурну историју борили да им не суде страни већ домаћи тужиоци и судије. Ако је Хашки трибунал био изузетак онда се ни у ком случају не треба помирити са чињеницом да из разних крајева свијета овдје долазе страни тужиоци и судије да суде Србима.

Р. ЈОВИЋ

Уз десетогодишњицу агресије НАТО на СРЈ

ГУБИЦИ НАТО СНАГА У ЈУГОСЛАВИЈИ

Који су били стварни губици НАТО снага агресије на СРЈ 1999. године у живој сили и техници, прије свега, авијацији, никада код нас у средствима јавног информисања, па ни у свијету, није објелодањено. Ипак, неки часописи и ТВ куће у САД те губитке су презентовали свјетској јавности, већ послије првих шест недјеља рата

Агресија Атланске алијансе била је, како су је назвали, сукоб између добрих и веома лоших. Добри су били снаге НАТО а лоши нападнута страна и агресија је требала бити вођена ефикасно и одлучно како на војном, тако и на дипломатском пољу. Пропагандна машинерија НАТО сервиса приказивала је лажна дејства и третирана је као "операција хуманитарног циља" у СРЈ.

Бијела кућа је такође прикривала стварно стање, због негативне реакције америчке јавности и катастрофалног исхода интервенције у Вијетнаму, Либану и Сомалији. Због тога су и све вијести које су долазиле из СРЈ, приликом агресије биле усаглашене са "јединственим мишљењем", јер су биле брижљиво цензуриране и режиране.

Колики су били стварни губици НАТО снага у Југославији питања су која заслужују конкретан одговор, јер подаци о такозваних "нула мртвих" на страни добрих није тачна.

Да ли је било заробљених и акција командоса на Космету, шта је било са судбином такозваних јуришних хеликоптера "апач" у Албанији? Неки извори вјеродостојни су, како каже Ненад Хрисафирић који живи у САД, у свом чланку и даје донекле дјелимично одговоре о горе наведеним питањима. Први извор информација, према аутору, садржан је у мјесечнику "Defense and forceiga afatrs" агенције ISSA, а уређују га специјалисти за геополитику и геостратегију и бројни чланови америчког конгреса.

Према подацима објављеним у том мјесечнику у априлу 1999. године, губици

НАТО снага у Југославији у времену од 23. марта до 20. априла 1999. године били су:

- 38 борбених авиона, шест хеликоптера, седам беспилотних летјелица и многобројне крстареће ракете. Послије тог датума, југословенске снаге ПА одбране обориле су више авиона НАТО снага, а само један је приказан на српској телевизији. Међу обореним авионима била су три невидљива - Ф -117, од којих је само један званично признат док су остала два уништена у ваздушној борби са једним југословенским МИГ - 29. Најмање један Ф - 15 "ораво" је оборен. Према неким изворима, из посаде "Торнада" два су њемачка пилота заробљена, један амерички мајор док је Американка пилот погинула током прве недјеље рата, а један авион оборен је у близини Подгорице.

Пилота је покупио хеликоптер за спасавање, али је потом и он оборен. Посмртне остатке погинулих НАТО припадника купиле су снаге Алијансе, и то 30 тијела, који су пребацивани у Атину а потом у САД. Два од шест оборених хеликоптера су транспортовали командосе, што је проузроковало смрт 50 америчких војника и официра.

Ове податке из познатог часописа никад нико није демантовао у Пентагону а то није учинио ни НАТО као ни средства информисања. Сви су ћутали и остали при својој тези о "нула мртвих" како би у тајности сачували стварне губитке НАТО снага у Југославији.

Други извор информација које цитира поменути аутор чланка је предавање главног

уредника аустријске државне телевизије Малте Олхеанскога, који је изнио занимљиве податке о стварним губицима НАТО у Југославији, одржаном у јуну 2000. године. Он о томе изворно каже:

- ... 18. априла 1999. године новинске агенције ДПА, Ројтер и АФП, објавиле су вијест да су снаге НАТО у знак репресалија бомбардовале Ужице, не наводећи узроке тог напада. Уствари, ради се о одмазди на напад југословенских борбених авиона на тузлански аеродром, на коме је уништено десет НАТО авиона, последице чега су се "орлови" вратили у подземну авио - базу у Пониквама код Ужица. Слично се догодило 26. априла 1999. године, када су два "супергалеба" бомбардовала аеродром Рина код Тиране, на коме су били стационирани амерички јуришни хеликоптери "апачи", када је уништено десет тих хеликоптера. Пошто су након тога "супергалебови" полетјели из подземне авио - базе Голубинци код Подгорице, након тога је бомбардован тај аеродром, те остали важни објекти у Црној Гори у знак те одмазде.

Ако се овоме дода и податак да је изнад Југославије оштећено двадесетак борбених авиона који су принудно сљетјели на аеродроме у Тузли, Сарајеву, Загребу и Скопљу, да је један невидљиви Ф - 117 слетио чак у Њемачку, да се више њих срушило у БиХ, Хрватској и Македонији и другим сусједним земљама које су уступиле свој ваздушни простор снагама Алијансе, тада се може закључити да су НАТО губици од "нула мртвих" били и остали само гола фраза, коју су бесмислено бранили.

Губици у живој сили

Према тврдњама Олхеанског, војни експерти су констатовали да се број смртних удеса у америчком ваздухопловству од 24. марта до 15. јуна 1999. године удвостручио у односу на претходно мирнодопско стање. База Луке (Аризона), била је поприште многобројних удеса - ловаца бомбардера Ф-16. Авиони су падали по Босни, Албанији, Турској, Њемачкој. У Кентакију и Мичигену су регистроване многобројне катастрофе чији је број жртава скриван како их не би укњижили у мирнодопске губитке. За погинулим, њихове породице су добијале новчане накнаде и пензије, а понеки и посмртне остатке погинулих у добро залетованим металним ковчезима. У већим случајевима смрскане и изгорјела тијела посаде авиона или хеликоптера нису могле бити евакуисана са југословенског ратишта. Погинули или рањени пилот са својим радиолокатором, који се аутоматски активирао, био је циљ за ракете "игла" и "стрела" југословенске ПВО. Оборени спасилачки хеликоптери и њихове посаде заувјек су остали у тешко проходним гудурама планинских масива Србије и Црне

Горе.

Из свега изнесеног да се закључити да су југословенска војска и полиција морали имати материјалне доказе о десетинама погинулих припадника НАТО снага али је веома чудно да ти подаци никада нису објављени у некаквој "Бијелој књизи", фотографијама или видео - филмовима.

Да је то објављено, западни медији би од тога направили сензацију а Клинтонова администрација нашла би се у необраном грођу. Какав шок и побуне јавног мњења су биле у Америци када су лешеве обореног америчког хеликоптера вучени по градским улицама Магадшија. Тада је амерички Конгрес реаговао, а елитни и непобједиви амерички маринци почели да се укрцавају у бродове и бјеже назад у САД.

Сличан ефекат био би постигнут и у Југославији да се то објавило у штампи и на телевизији о броју погинулих и рањених. Био би то крах тезе о "нула мртвих".

Да је све то објављено, америчко јавно мнијење, Представнички дом и Сенат, који нису у то вријеме баш били наклоњени Клинтону због афере са Моником Левински, то би одмах искористили и била би компромитована америчка политика на Балкану која је вођена од 1995. године, а НАТО би се нашао у незавидном положају и тражио би себи неке друге полигоне за испробавање своје борбене технике и агресију дјеловања, истиче се на крају текста поменутог аутора.

У својој књизи "Време змија", Добрица Ћосић о насртајима НАТО на Србију, записао је:

- Као и свака велика несрећа и ова, која се чека, чека се и са неком насладом, хазардерском радозналешћу. Није једино страх опште осећање, постоји и нека

ирационална жеља за злом, општом несрећом, нечим непознатим. Нагон опасности доноси нека јединствена задовољства. Ноћас, дакле 23. марта 1999. године у 23 часа и 15 минута секретар НАТО-а Хавијер Солана, саопштио је новинарима да је издао наредбу команданту НАТО-а Веслију Кларку да започне борбена дејства против Савезне Републике Југославије. Мотиви за агресију су вулгарно нацистички. Лажни. У име неких тзв. великих и племенитих циљева са срамним изговором: да се спречи "хуманитарна катастрофа" и заустави насиље на Косову јер је југословенска и српска влада одбила да прихвати "споразум" из Рамбујеа и Париза.

У овом веку ово је трећи, са Стаљином четврти ултиматум светских сила који Србија одбија, прихватајући неравноправан рат. Чинила је то у име одбране своје слободе и свог идентитета. Превисока је цена наше слободе и нашег идентитета. Али, шта би смо ми били без те превисоке цене? Шта би српска нација била у људској заједници, ако слободи и свом бићу не би придавала толики значај? Наша садашња величина је у величини апсурдног, безнадежног рата и отпора највећој сили света на челу са Америком. Доказ да Срби данас једини ратују у свету надљудским мотивима. Ноћас је, дакле, опет и сумануто прорадила историја на српској земљи. У том збивању морални победник ће бити само онај који не побеђује. Починемо живот тоталне неизвесности. Сада су нам сати-дани, дани-седмице и месеци - године. Настаје друга и непозната Србија. Жртве, страдања, принудне и неминовне промене поретка".

Светислав НИКОЛИЋ
потпуковник у пензији

Свјетионици вијека Сјећање на Теслу

Удружење иноватора града Бања Лука и Савез иноватора Републике Српске обиљежили су 10. јуна у Бањој Луци 153. годину од рођења Николе Тесле, великог свјетског научника српског поријекла.

У Храму Христа Спаситеља служен је парастос, а иноватори из републичког и бањолучког удужења положили су вијенце на бисту овог великог научника подигнутог испред предузећа "Електрокрајина". Програм је настављен у парку Петар Кочић, гдје су грађанима приказана нека од открића Николе Тесле и иновације бањолучких проналазача, док су дјеца рецитовала пјесме о Тесли, подсјећајући на његово дјетињство и успјех који је постигао у свијету науке.

Бањолуки малишани пустили су јато голубова и тако свијету послали симболичну поруку љубави и мира, којом је ова манифестација и завршена. Годишњица рођења Николе Тесле пригодним програм обиљежена је и у Београду.

Т. М.

БРАТУНАЦ - СРЕБРЕНИЦА

ПОДРИЊСКИ ИНФ

У сребреничком селу Залазје на Петровдан служен је парастос за настрадале Србе из овог и села Сасе, Биљача и Загони, које су звјерски убиле муслиманске снаге, под командом Насера Орића, прије седамнаест година. Централна манифестација страдања подрињских Срба одржана је у Братунцу гдје је освештано меморијално споемн - обиљежје у облику великог крста у знак сјећања на 3. 262 српске жртве регије Бирач и Подриња

Обиљежавање годишњице страдања Срба у Подрињу и Бирчу започело је парастосом у селима Сасе, Биљача и Залазје. Чланови породица, пријатељи, саборци настрадалих, те представници власти положили су вијенце и прислужили свијеће на спомен - обиљежја у овим селима у којима је 12. јула 1992. године убијено 69 српских цивила и војника, 70 рањено, а као нестало се води још 18 лица. Посљедња идентификована жртва, која је недавно сахрањена на овом гробљу, био је Милисав Илић.

Окупљени грађани поново су затражили правду за српске жртве и одговорност починилаца злочина над Србима овог краја за које још нико није одговарао. Указано је и на необјективност и тенденциозност рада Хашког трибунала, Тужилаштва и Суда БиХ који годинама држе предмете у

ладницама и не покрећу судске поступке у вези са страдањима Срба, чекајући ваљда да свједоци помру како би злочинци били ослобођени услед недостатка доказа.

Цвијеће на спомен - обиљежје у Залазју положили су делегације Народне скупштине и Влада Републике Српске, коју је предводио Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите, делегације Борачке организације Српске и општинских бораčkih организација Сребренице и Братунца, српских посланика у парламенту БиХ, Црвеног крста РС, Организације породица заробљених и погинулих бораца и несталих цивила, Оперативног тима за тражење несталих РС, као и представници општина Сребреница и Братунца.

Са скупова у Подрињу поручено је да је за ове, као и за многе друге злочине

ЕРНО

почињене над Србима из Сребренице и Братунца, само Насер Орић осуђен на казну од двије године затвора, колико му је трајало и суђење у Хашком трибуналу.

Обиљежавање годишњице страдања подрињских Срба завршено је Духовном академијом под називом "А правде још нема" у Сребреници. На академији је још једном констатовано да је свијету наметнута једнострана слика о рату у БиХ према којој је страдао само један, бошњачки народ. Тек када буде прихваћена истина о страдању свих у БиХ моћи ће да се говори о задовољењу правде и помирењу, поручено је са овог скупа на којем су наведени бројни злочини почињени над Србима и затражено од правосудних органа да злочинци коначно одговарају.

Припремили: Р. М. - Г. К.

ПАНТЕЛИЈА ЂУРГУЗ

САМИ ЂЕМО КРОЈИТИ СВОЈУ СУДБИНУ

Пантелија Ђургуз, предсједник Борачке организације Републике Српске, рекао је да Срби своју истину никоме неће наметати, али да не дају ни да им је други намећу, нити да им кроје судбину.

Ђургуз је на Духовној академији у Сребреници под називом "А правде још нема", која је посвећена 17. годишњици страдања српског народа у Сребреници и Братунцу, рекао да ће неистине, злочини и неправда, који доласком мира још нису престали, изазвати нове мржње и отворити старе ране.

- Сребреница није једини злочин у прошлом рату, јер се Сребреницом потиру сви други злочини и умањују све друге жртве - рекао је Ђургуз и нагласио да се Сребреница "није догодила вољом једног народа, већ се догодила у одређеним околностима којима су претходиле друге и други злочини". Он је истакао да се намјерно и свјесно избјегава подсјећање и признавање злочина почињених у Подрињу много прије 11. јула 1995. године.

- Намјерно и свјесно се заборављају догађаји који су се десили почетком одбрамбено-отаџбинског рата када су над Србима почињени злочини у Сијевцу, Купресу, Добровољачкој улици у Сарајеву, Тузли, Жепи, Јелашцима, Кукавицама, Чермерном, Пофалићима, Сарајеву у цјелини, и многим другим мјестима у БиХ - подсјетио је Ђургуз. Он је додао да су и на подручју Сребренице у Залазју, Бјеловцу, Ратковићима, Факвићима, Кравици, Скланима, Загону и другим мјестима, почињени стравични злочини над Србима, а да за њих још нико није одговарао.

- Сребреница не смије и не може бити разлог и критеријум за све похлепе и жеље исламских фундаменталиста и њихових ментора, који преко трагедије хоће да креирају, не само своју, већ и будућност свих нас, хоће да мијењају Устав, укину Републику Српску, пониште резултате српског народа и хоће да промијене и прошлост поигравајући се сваки пут бројкама, неистинама и лажима, политичким и другим захтјевима - констатовоао је Ђургуз.

Жртвама, рекао је он, треба одавати помене и парастосе, а будућност треба правити на други начин, нарочито будућност која подразумева заједништво, конститутивне елементе и међусобно уважавање и поштовање.

- Борци одбрамбено-отаџбинског рата захтијевају од наших представника у заједничким институцијама власти, али и од наших представника у институцијама РС да се јавно ограде од неистина и да на дневни ред већ једном ставе проблем који се зове Сребреница, а који није у функцији дневне политике, а посебно не у функцији незајажљивих апетита када су у питању процеси, држава и елементарна људска права - оцијенио је Ђургуз.

Он је подсјетио да нико није одговарао за ратне злочине над српским народом почињене од 1992. до 1995. године на подручју Подриња, због чега се, како је рекао, леди крв у жилама.

- Не само да није одговарао, него су ослобођени одговорности они који су осмишљавали, руководили, командовали, извршавали и били егзекутори злочина над српским народом на овим просторима - рекао је Ђургуз на Војничком гробљу у Братунцу. Он је подсјетио да за све што се дешавало у и око Сребренице од 1992. до 1995. године нико није одговарао, па чак је и Насер Орић, који је командовао муслиманским снагама у Сребреници, ослобођен одговорности за злочине над српским народом. Према његовим ријечима, о сребреничким дешавањима, односно сребреничкој истини, биће више ријечи када профункционише Центар за истраживање ратних злочина на принципима заштите интереса српског народа и заштите истине о дешавањима у вјерском и грађанском рату у БиХ.

Говорећи о инциденту који се догодио у оквиру "Марша мира", када је запаљено сијено и пријеђено одсјецањем главе Драгану Дандићу у Доловима код Братунца, Ђургуз је рекао да је "Марш мира" у функцији пројекта планираног хаоса.

МИНИСТАР РАДЕ РИСТОВИЋ ПРАВДА ЗА СВЕ

Раде Ристовић, министар рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, апеловао је на одговорне институције БиХ, али и међународну јавност, да имају једнак однос према свим злочинима и злочинцима, без обзира на то којем народу припадају.

- Правда и казна морају бити достижне за све, и за жртве и починиоце, ма ко они били - поручио је Ристовић на духовној академији у Сребреници, посвећеној 17. годишњици српског страдања на подручју Подриња. Он је додао да институције Српске поседују доказе о тим страдањима и да ће о њима упознати домаћу и међународну јавност.

- Без обзира што неки још настоје да умање наше жртве, готово је сигурно да дуго чекана истина о страдању српског народа у наметнутом нам отаџбинском рату полако, али сигурно излази на свјетлост дана - истакао је Ристовић, запитавши се ко то још може тврдити да се нису догодили злочини над Србима у Сасама, Залазју, Сребреници, Братунцу, Зворнику, Мркоњић Граду, Броду, Сарајеву, Озрену и многим другим страшиштима.

Министар је поновио да сви злочинци морају одговорати, јер ће само тако правда бити задовољена, а душе страдалих почивати у миру.

- Са овог мјеста у срцу страдалог Подриња тражим да тешки, али часни задаци на откривању истине о страдалим Србима на овим просторима буду приоритет - рекао је Ристовић и додао да је породицама настрадалих обећао подршку власти РС у тражењу истине и правде.

- Сваког дана треба да тражите, а ми да инсистирамо да истина и правда буду задовољене, јер на то имамо право - поручио је Ристовић породицама погинулих и настрадалих у Сребреници.

Слика која је згрозила свијет –
Добринина из Факовића

ЕПИСКОП ВАСИЛИЈЕ ИСТИНА ЈЕ НАЈПРЕЧА

Његово преосвештенство епископ зворничко-тузлански Василије рекао је да су у протеклом рату у Подрињу многи страдали, а не само један народ и да Срби желе, како је навео, праву истину, правду и помирење.

- Ми желимо истину, али праву истину, праву правду и право помирење, што значи да сви признамо да смо гријешили и да правда буде за све оне који су чинили зло које је по божијим законима недопустиво - рекао је епископ Василије.

Он је нагласио да мајке Српкиње нико не помиње од представника међународне заједнице, да нико не мисли на њих и да се не износи истина да су Срби бранили голе животе у Кравици, Брђанима, Каменици и другим српским селима око Братунца и Сребренице.

Владика Василије истакао да, умјесто истине и правде, Србе оптужују и лове као дивље звијери, док други, који су чинили зло, шетају слободно и пркосе правди и истини. Он је рекао да се слаже са ријечима високог представника у БиХ Валентина Инцка, које је изговорио јуче на комеморативном скупу у Поточарима - праву истину, правда па помирење.

- Апсолутно се слажемо са тим изговореним ријечима, које су извучене из контекста Јеванђејске науке - рекао је владика Василије и додао да може бити само једна истина и правда, док помирење мора бити међу више људи, у овом случају између више националности.

- Прихватамо чињеницу да су на овим просторима многи страдали, али не само један народ, јер ових дана плачу мајке муслиманке, мајке Хрватице и мајке Српкиње - рекао је владика Василије. Он је додао да се данас Војном гробљу у Братунцу "молитвено присјећамо душа убијених праведника, који су невино страдали у српском Подрињу са лијеве стране Дрине".

- Убијени су а нису никога нападали у овом задњем, Србима наметнутом рату, али су бранили светиње својих предака, своја породична огњишта, своје свете гробове и све оно што исконски припада њима - рекао је владика Василије.

СВЕ ЈЕ МОГУЋЕ

Могуће је да свако буде Ковачевић (јер му је неко био ковач), свако може бити Сиротковић и Богатинчевић, Брзић и Спорић, Малић и Великановић, Биједић...а све зато што је некоме стало до тога да се родовски тако именује. Онда видите, или сте одавно видјели и чули да нема животиње од које неко није понио име, односно презиме: Вук, Лисица, Зеца, Ласица, Међед, Голуб, Чавка, Врана, Ован, Овчина. Е. кад је ријеч о тим животињама, ево пуке истине: У Билећи је Ован, у Гацку је Заклан, у Мостару је Огуљен и Скухан?! Но, ако и није овакав редослед свега тога и таквог, сасвим је сигурно да постоје речена презимена. Животињског поријекла је и презиме Ајдер, Хајдар и Хајдер и то је заправо иста ријеч из њемачког језика, али са "ер" - Хајдер и значи лав. Хајдар је претежно презиме код муслимана, од чега потичу и Хајдаревићи.

Двојбе има и код презимена Херцег, односно Ерцег. Ако херц на њемачком значи срце онда је ваљда боље Херцег, а Ерцег потиче отуд што многи људи и данас кажу Ерцеговина. Етимологија каже да је ријеч херцеговина исто што и камена земља. Иако је познато да Херцеговина име носи по херцу Стефану Вукчићу Косачи, односно титули Херцега, што на њемачком значи војвода.

Позната су презимена Џиновић, отуда и Караџиновићи, а ваља знати да цин на турском значи снажан, јак, див, јунак, демон, док је код Енглеца цин неко јако пиће па можда тај цин има опет заједничко са оним, овај турским. Зачућује, мада можда не би ни требало, да и код Срба има и Џиновића и Караџиновића. Оно "кара" је опет турски црн, што је и у имену Карађорђе, црни Ђорђе, ваљда.

Хацићи и Аџићи. Шта је чије, колико и како? Биће ипак да су хаџије у питању, а не аџије, а од Турака нам је остало и наше постало да је и хаџи Јован, хаџи Костић, и многи други, добили ово почасно звање након што су посјетили

неко свето мјесто.

Али, зар се умјесто "хаџи" не може рећи "ходочасни" и неком кратицом то назначити?

Дао комшија кћеркици име Сара и хвали се да је то старо српско име. Рекао сам му да је вјероватно уважено и прихваћено као такво али да се поуздано зна да је то старо хебрејско име, као што су Аврам и Соломон. Да ли, рецимо, Добријевићи знају да је то исто што и Агатоновићи, јер "агатон" грчки значи "добар", те да је Теодоровић исто

поријекла као што су: Моравац, Посавац, Мостарац, Гламочанин, Требињац, Бечејац, Сарајлић, Дувњак, Ливњак...а да људи који се тако презивају можда никада нису ни били у мјестима тих назива, углавном у њима нису ни рођени, него им је неко од предака из речених мјеста. Имамо и презимена према нацијама и државама као што су: Француски, Бугарин, Талијан (Италијан), Хорват, Мађар, Босанац, Арнаут, Грк, Гркавац, Русмир, Пољак...

Дрвена презимена: Дрвеница, Буква, Грабовац, Липовац, Јеловац, Тополац, Јасенко, Лесковац, Драча, Борић, Дубраја (дуб - хрест)Јаворац, Јаблан, Брез, Церовац, Врбанац, Ракита, Зовко...и ко зна колико још. Имамо и :Вишњиће, Јабуковце, Ораховце, Воћкиће, Шљивиће и Шљиванчанине, Дудиће и Малиниће...

Од дијелова људског тијела: Главовић, Косић, Очинић, Зубовић, Брадић, Шакић, Прстојевић, Палчић, Петић, Гузина...па онда од геофизичких и географских: Планинац, Долинар, Клисурса, Врховац, Дриновац, Брдар, Бреговић, Пољак, Ливада...Облак, Север, Југовић, Студем, Зимоњић, Жегарац, Јутриша, Данковић, Мраковић, Сутон, Вечерина, Зораја, Зима, Клима, Суша, Слана, Росић, Мраз, Вода, Поледица, Сванулица, Акшам, Мећава...

Прехрамбена презимена: Хлеб, Супа, Попара, Цицвара, Пита, Пура, Суцук, Герма,

Чимбур, Пилав, Салама, Кобасица, Крвавица, Вареника, Сомун, Бибер, Пекмез, Уштипак, Сирар, Кајганица, Сурутка, Лепињица...

Презимена настала од ствари око нас: Столица, Чанак, Топрак, Дрљача, Ђугум, Кућа, Преслица, Вуруна, Сикирица, Кантар, Сантрач, Нотика, Пешкир, Каиш, Ситар, Ступар, Кутлача, Лончар, Јастук, Душек, Поњарац...

Све ово нам дође некако као зезање, спрдачина од имена и презимена, па да се подсјетимо на неке од шала које су људи негдје и некад смислили.

Страх од пожара и судара

Истина је жива. У једној аутомобилској јединици војске служили војску војници презименом Пожар, Судар и Страх, па једног дана командир јединице нареди дежурном да му зовне војника Судара, а дежурни са брежуљка викне:"Судар!"Истрчи командир избезумљено , па ће на то:"Ама, људи, какав опет судар?!"Опет војници склони несланим шалама, као тражећи војника Пожара, узвикнуће:"Пожар!"Није требало много па да се огласи ватрогасна сирена из оближњег ватрогасног вода. Дежурни у јединици, мало строго, једног војника, који је пушио у аутопарку, пошаље на рапорт командиру. "Мене, друже поручниче, Страх..."хтједе рећи дежурни Страх га послао на рапорт, а командир ће на то:"Ама, човјече, какав те је страх снашао у по бијела дана?! И још мало језичких заврзлама. "Како и зашто човјеку "Гори гузица"? Ево како. Зове телефоном тај Горигузица пријатеља и каже:"Овдје Горигузица , а на то ће с друге стране жице човјек, љутито:"Ама, шта мене брига што вам гори гузица, зовите ватрогасце, не мене!"

што и Божидаревић, Божидар, да је Богољуб исто што и Теофил(овић), а опет од ријечи "theos" - "бог" и "filos"- "љубав" и ето Богољуб(овић).

И Турци су наслеђивали ријечи из језика народа на чије су подручје стизали, па тако имамо презиме Скендер, код нас је Скендерија или Скендеровић, али више и уобичајено код муслимана. Налазимо да је та ријеч заправо преведена на турски из грчког језика у клеме је то Александар, што дословно значи када се преведе на наш језик "бранилац" - "алеко" и "народа" - "андер".

Имамо многа презимена топонимског

О језику да ти зборим, роде

ДРАГА НАША СРПСКОХРВАТСКА ЈЕЗИКА

Пише Саво БИЛАНОВИЋ

Нови хрватски језик (новоријек) је, нема сумње, "најчистији" и "најживљи" језик на планети земљи, јер у "лијепој њиховој" све беспријекорно блиста од "чистоће": чиста хрватска земља, чиста хрватска вода, чист хрватски зрак... па, код таквих "чистунаца" мора бити чист и језик очишћен од свих "туђица" а посебно од омражених србизама којима је "тисућљетни" хрватски језик био трован и "сасма" понижаван и одбачен од стране великосрпских хегемониста.

Али, свака медала има и ону тамну страну, па би се могло рећи оно свима добро познато - окол гладац а унутра јадац, јер се ни највећи познаваоци хрватског језика не могу снаћи у том језичком лавиринту - у галиматијасу коме, међу неколико хиљада живих језика у свијету по небулозама, глупостима, бесмислу...нема равног. Говорити о "чистоти" хрватског језика није ни потребно када се зна ко су "изумитељи" (читај - језикоклепци) тог језика, а то су крвопије српскога народа уопште - Анте Старчевић, родоначелник усташтва и Анте Павелић, челник (поглавник) усташки - обојица заклето србоджери и обојица хрватски терет, брука, срамота... пред којим се морају кад - тад суочити, одговарати и одрећи их се као највећих хрватских злочинаца, хрватске трагедије и заблуде.

Уосталом, како Старчевић може бити величан као "највећи хрватски син", када му је мајка Љубица Српкиња, матерњи језик српски и крв у његовим венама српска?! Или, како Павелић може бити величан истим и сличним, епитетима, кад је рођен и одрастао у српској кући, у српској Брадини, а и једном и другом су корјени српски. Нажалост, или на срећу, одрекли су се Срба а још су се више Срби одрекли њих. Мораће и Хрвати, не зарад Срба, већ зарад себе и свијета.

Дакле, језик чији су "изумитељи" највећи крволоци, целати, људождери... из редова хрватског народа, може само бити: мрачни, крвави, одвратни језик,

аналогно својим "изумитељима", који нису ни имали (а ни знали) лингвистички циљ и "накану", већ задојени србобобијом жељу да преко језика остваре своје мрачне политичке циљеве - створе чисту, самобитну хрватску нацију (пук) у свему дијаметрално супротан омраженом и огавном српском народу и да тако досањају "тисућљетни" сан - да створе своју независну и "чисту" државу, што им је најважније.

Наравно, нико од српких лингвиста, интелектуалаца, а још мање политичара, нема ништа против таквог хрватског језика, мада немуштог и несувислог и истовремено глупавог и комичног, али морамо сви имати против, јер се тим језиком уништава тамошњи српски народ над којим се на тај начин, крајње перфидно, врши асимилација, унијаћење, католикење, хрваћење... и застрашивање свих Срба потенцијалних повратника, којима такав изопачени и унакажени језик представља додатни "заганах" (проблем) и главобољу и узрокује депресију и малигна обољења, која се могу лијечити једино дистанцирањем од тог говорног подручја, а то је сав - хрватски простор.

Разумљиво ми је и схватљиво да Србин у Загребу или било гдје у Хрватској говори "нормалним" хрватским језиком (језиком без ове језичке усташизације - туђманштине, будалаштине), али ми није разумљиво ни схватљиво (ни прихvatљиво) да говори "ненормалним" језиком, којим не говоре ни многи Хрвати, чак се и исмијавају и на рачун таквог ненародног (неприродног) језика праве форе, фазоне и хумор, који "дапаче" неке и скупло "стоји".

Али, ето, невољни тамошњи Срби су принуђени да "ћакулају" са својим "сусједима", макар и преко воље и преко срца, не да би били од стране њих "штовани", већ што је језик прије свега и више од свега њихов "kondicio sine kva pop"- "предујвет" без којег у "лијепој" Србима нема "обстојности", а нема им много среће ни са таквим језиком,

таман да су лингвистички експерти, неки хрватолози.

Дакле, што је већа хрватска фобија (патолошки страх) од Срба, то је већи хрватски анимозитет и нетрпељивост према Србима, који се испољавају у свим областима и на свим "разинама", гдје шаховница ведри и облачи, ту је, нема сумње, Србима увијек - облачно, тмурно, бурно, а може бити и сасвим црно ако им је судбина у хрватским рукама, и ако оцјене да неће одговарати за злочине, као што нису одговарали никад у "повијести", већ напротив, бивали награђени.

Све што су тражили Хрвати од Срба све су добили, почев од Бечког књижевног договора (1850), па све до ових дана, али никада нису били задовољни и увијек су изнова роварили и тражили неку "правицу" за себе, блатећи и сатанизујући Србе гдје год могу и на све начине, баш као у вријеме Фрање Јосифа, који им је доставио хартију на којој требају исписати списак жеља, хартија је остала - табула раза. Узели су српску штокавицу и ијекавицу а Словенцима украли кајкавицу, тако уз њихову чакавицу и икавицу лукави Латини продају свијету "рог за свијећу", што значи памет, језик, умјетност и културу уопште до које су стигли захваљујући лукавству, али и још више због српске попустљивости и несмотрености.

Хрвати су прихватили српског Вука који им је дао име тако што је избацио вокално "о" испред самогласног "р", па су Хорвати постали Хрвати, али Хрвати такви какви су, а јесу чудан и незахвалан сој, никада нису у потпуности поштовали Вуково "златно правило" пиши како говориш а читај како је написано, тако испаде да консонант "ш" пишу као Нијемци - sch. Још чудније, глупавије и смјешније је то што су унаказили и Вукову ијекавицу тако што су консонант "ј" (латинску јоту коју је Вук уз жесток отпор својих противника увео у српски језик умјесто дванаест компликованих

знакова) избацили из своје (хрватске) ијекавице, па је, на примјер, лијепо - лиепо, млијеко - млиеко, и сличне глупаве, али из њихових уста у њихове уши, главе и срца!

"Говори да те видим"- говорио је мудри и умни Сократ незнацима или слабо познатим лицима, јер је овај велики мислилац сматрао језик и говор оличјењем народа коме припада и способности (свеопште културе) свакога појединца, а језик и говор то, априори, јесу - народ! Старчевић, Павелић, Туђман...су главни промотери србомрзачког и усташоидног језика - "новоријека", који Србима смета само толико што им је наметнут, нејасан, глупав и омражен због своје усташке генезе и страха од ускрснућа новог усташлука на овим просторима.

И посљедњи Хрват, тотално неписмен и залуђен зна рећи - про патриа, уз оно обавезно "Госпе ти" и што је још горе - зна да је Теодисије 395. године поставио границу на Дрини (Царство подијелио синовима Аркадију и Хонорију и зна, гле цинизма, да је Дрина њихова источна граница, да је све западно од Дрине њихово - хрватско. Машала!

- Многи знани и незнани "изумитељи" хрватских "орјечјах" скупо су наплатили своје промовисане "глупости" као чисто хрватске изразе кроз, такође, накарadne "разликовне рјечнике српског и хрватског језика", чиме су своје пучане још више - поантили и потуђманили, а богоми, и опљачкали и залудили.

Примјери из кро - вокабулара:

- Србин има проблема кући, у породици, са комшијама...

Хрват има заганана, дома, у обитељи са сусједима...

- Србин има вољену дјевојку и понаша се центлменски.

Хрват има дражесну цуру и понаша се кавалирски.

- Србин је ставио олуке на кућу и озидана оџак.

Хрват је ставио околукућно самопишало и озидана димњак.

- Србин је изуо папуче и обуо ципеле без пертли.

Хрват је изуо шлапе и обуо постуле без шњура.

- Србин је обукао панталоне и увукао опасач (или каиш).

Хрват је обукао хлаче и увукао околотрбушни панталодржач!

- Србин се прекрстио и сјео у трпезарију да једе.

Хрват се прекрижио и сјео у благаваоницу ждрати.

- Србин је осиромашао. Хрват је - обубожао!

- Србин је шкртац(тврдица, циција).

Хрват је - драмосер!

- Србин се орјентише помоћу компаса, Хрват помоћу сјевернице.

- Србин посматра телевизор а Хрват далековидницу.

- Српски фудбалер је из офсајда постигао погодак.

Хрватски ногометаш је из залеђа забио згодитак.

- Неки Срби воле кенгуре а неки делфине. Неки Хрвати воле клокане а неки дупине.

- Над Србијом је плаво небо и без падавина. Над Хрватском је модно небо и без оборина.

- Српски композитор компоњује композиције сједећи за клавиром.

Хрватски складатељ углазбљује складбу сједећи за гласовиром.

- Србин једе фаширане шницле, а Хрват косане одреске!

- Српске фирме су на лицитацији.

Хрватске твртке су на дражби.

- Србин се пење степеницама или лифтом у вишеспратницама.

Хрват се пење стубама или дизалом у вишекатницама.

- Срби су посебан народ у историји.

Хрвати су посебан пук у повијести.

- Србин вољеној купује слаткише, води је у биоскоп и позориште. Хрват дражесној купује сластице, води је у кино и казалиште.

- Латински изрази - пенис и вагина - из куртоазије према уредницима неће бити уписани лијепим и разумљивим српским (Вуковим) језиком и писмом већ само хрватским (туђмановским) новоријеком, дакле, на њиховом језику су :милоклиз и мочница!

Србине, чувај свој језик као највеће благо земаљско, јер то и јесте, не дозволи ником да ти квари и отима ријечи, јер то нам је свима благослов од Немање и Растка, светог Симеона и светог Саве.

Хрватске власуље и крабуље су потрошене и неће нас, ваљда, неким новим перикама и маскама заварати. Варке је било много, премного.

АФОРИЗМИ

- Србе није волио ни ујка Сем ни ујка Џо, али опет су ујке код Срба омиљени род.

- Лако је њима било док се дизала кука и мотика, али кад се дигну компјутер и мобилни!?

- Сви они причају у перфекту, а ништа не раде перфектно.

- Признајем да сам нормалан. Будите и ви - објективни.

- У почетку бјеху срп и чекић, послје коса и маљ, па машинска обрада. Сад нас компјутерски обрађују.

- Чим помену попис становништва, сјетим се Анте и НДХ!

- Ма какво комунистичко једноумље, опасније је - вишепартијско безумље.

- За Србе у Хрватској сваки мјесећ је - листопад. Листом су - падали!

- Они који су први растурили Југославију, први су ушли у -Унију!

- Енглези су измислили футбол, Амери баскет... Руси и Срби љепше ствари, рулет!

- Криза нас је ухватила за гушу а деда зеза кризу. Иди бре!

- Лијепо је то што се едукујемо, али се морамо и - опаметити!

Ровови су близу, један до другога, да се сасвим добро чује ако неко гласније говори, а камоли ако се довикује. У позадини, тридесетак метара иза нас, солидан је бункер добрим дијелом укопан у земљу. Повезан је траншејама за ровове, па ту на смјену предахнемо, ручамо или чак попијемо кафу. Нађе се и ракије. Они болешљивији попију и чај. (Какав ми је то рат кад се у њему пије чај?

То је ваљда за болнице и старце). Деси се, понекад, да нам храна није бог зна чему, недовољно куване макароне, нешто мало меса, па шта ћеш, куда ћеш, понесеш од куће сланине и чварака. Они имућнији понесу и меса или крвавице а понекад, богами, и кобасице. Бог дао, има кромпира и пасуља, па се деси да у том солидном закљону спремимо и паприкаш. Наравно, увече да они преко пута нас не примијете ватру и дим. А, и та наша камуфлажа је џаб - џабиле, јер при сваком окршају и пуцњави, практично из непосредне близине, може се са завидном прецизношћу одредити раздаљина наших и њихових ровова.

Прије пар дана, десио нам се необичан догађај.

Иако су нам ровови двије супарничке стране раздвојени "посијаним" минама дуж цијеле линије раздвајања, једном, већ рањеном срндаћу је успјело да прође не нагавивши ни на једну паштету, а камоли на веће затезне или нагазне мине. С обзиром на то да је био већ прилично искрварио, неким нашим борцима из два сусједна рова није било тешко да га ухвате, закољу и спретно огуле.

(Јављено је командиром чете да се вечера не шаље вечерас, с обзиром на то да су се "снашли на лицу мјеста". Шта ће командир, дао сагласност.) Спрема се, дакле, срнећи паприкаш, имају резерве хљеба, нешто ракије. Воде има довољно. Једино пива нема, па нема. А, ко зна када ће га бити. Ако га икада и буде. И ако ово зло икада престане. А, ваљда ће престати. Неко ће дочекати.

ГОЛУБ

Паприкаш спрема ловац из нашег села, висок кратак двометраш, звани Голуб, необичне снаге, још необичније, веселе нарави. Добричина какав може бити само, голем и снажан, млад човјек. Мрак је. Ватра у закљону наложена, добро маскирана, паприкаш крчка већ скоро два сата. Прва група бораца се већ смјестила са порцијама у рукама. Кружи међу нама флаша ракије, и кад неко мало више потегне, они до њега коментаришу: "Овај има добра плућа, види како дуго не дише". Коментар, наравно, прати смијање, а дотични се прави невјешт, брише уста и даје флашу првом до себе.

- Богами сам гладан - оглашава се крај ватре један борац.

- А, шта је тек са мном - добацује Голуб.

- Шта ти причаш, побого, па јуче си био код куће. За тебе као да није важила повишена "бе - ге". (борбена готовост).

- Па јесте, био сам код куће. Кад ме већ прозиваш, да вам кажем како сам прошао код куће - каже Голуб.

- Да чујемо.

- Као што знате, командир ми ванредно дозволио да бициклом скокнем до куће, да се пресвучем и мало средим, да видим како ми је стање код куће. Пита мајка: "Јеси ли за јело?" Кад нисам био, казујем ја. Јадница већ спремила и заклала кокош. Убрзо осјетим лијеп мирис из рерне; пече се кока на кромпире. Док ријеч по ријеч, док сатресох пар чашица мученице, ето, стара већ спрема софру, сервира преда ме као да сам неки прави гост и прави борац. Стави преда ме кокош, не знам шта би са тепсијом кромпира. (И стара изгледа има неке војне тајне). Склонила кромпир на непознату локацију. Зар се од Ўваког борца смије нешто крити, мислим ја. Храни се, каже мајка. Па кад је тако, нема се куд, а морам мајку послушати. Знаш како је. Елем, брзо ти ја пређем на посао и за петнаестак минута остаде од коке врат и једно крило. Знаш како је, срамота да све поједем, има још чељади у кући. Гледа мајка шта остаде па ће ко за себе: "Оде кока".

- Па и није бог зна колика. Ја у почетку мислио - печен голуб. Ајд, дај шта даш, велим ја, а стара се крсти. (увијек је била богобојазна). Ето, како

сам прошЎо. Па сад да не будем гладан, Једва чекам да парикаш буде готов, па да се, брате, као људи наједемо.

Хлади се већ готов паприкаш, порције спремне, нека се с миром човјек бар наједе. Мирна, јулска ноћ. Али, не лези враже: чу се једна детонација, друга, трећа...ве - бе - ер. Залегосмо, љубимо земљу. Груну близу нас, затутња, тресе се земља, трешти бусење и гелери око нас. Један већи погоди котлић са паприкашем, испробија га и на крају, преврну. И све стаде. Смири се. Као да ништа није било. Куд ћеш, шта ћеш, трк сваки траншејом у свој ров, свјештили смо ми ратовање: прво артиљеријска припрема, сад ће пјешадијска ватра, па онда, вјероватно, ноћни напад. Или ће бар покушати. Ко зна, рат је. Све је могуће.

Али, као за инат, све мирно. Нема ниједног јединог пуцња. Тотани мир. "Лопуже, јеси ли ти то видео?" "Тактика". Кометарише неко као за себе у мраку. Лоповлук, па то ти је, каже други. Треба бити опрезан, мудрује трећи. Оде онакав паприкаш...бем им мајку! Да знају какве су греоте начинили, никад им се артиљерија не би јавила...А тек се почео хладити. Па се пуши. Па мирише. Ја, нашег баксузлука, кука Голуб и не престаје.

- Мани се сада паприкаша, ваља се надати паљби - опрезнији је неко до њега.

- Паљба, паљба. Као да је то нешто ново. Паљба ти је сваки дан. Јебала те паљба...А онакав паприкаш. Па не могу им то опростити никако, хућће Голуб, гужва капу, говори себи и другима, тјешти себе и засмијава друге.

- А ја таман потегао шљивке неколико пута, загријало ми у стомаку, веселије ми пред очима, а у ушима, гуди ли гуди. Љепота једна. Кад, ето, виђасте ли несреће? Онакав паприкаш...То се не заборавља. А, јок...

Гладни смо, али у сталном опрезу није нам до јела. Гледамо у таму забринути и чекамо. А Голуб се поново оглашава:

- Имам ја ратну резерву. Треба на све мислитЎ. Треба се обезбједитЎ.

Вади из ранца најлон кесу пуну зрелих шљива. Ставио поред реденика, раскорачио се иза митраљеза, провјерава реденик, једе шљиве, плуцка кошпице кроз отвор рова. Кад би при крају са шљивама чујемо Голуб пјева:

-Знаш ли драга ону шљиву ранку...

Станко С. ПИВАШЕВИЋ

Бања Лука, МЗ Обилићево

НЕ СМИЈЕМО ИЗГУБИТИ СВОЈУ КУЋУ

У бањалучкој мјесној борачкој организацији Обилићево на Видовдан је одржан помен и служен парастос за све борце ове мјесне заједнице који су дали животе стварајући Републику Српску.

У име ове борачке организације окупљенима се обратио Раде Вуковић предсједник Скупштине мјесне борачке организације Обилићево 1 и 2.

- Сваке године, на овај дан традиционално обиљежавамо страдање бораца из наше мјесне заједнице и одајемо им помен. Оно на чему ће ова борачка организација инсистирати је да се ове жртве не забораве, да се брине о њиховим породицама. Због тога се РС

мора чувати свим средствима. Ако је изгубимо, онда смо изгубили кућу и чека нас егзодус - казао је Вуковић.

Он је још додао да је спомен-соба, која је тренутно смјештена у објекту спортске дворане Обилићево, само привремено ријешење, јер ће се тражити трајни смјештај за ову плочу у неком од храмова ове мјесне заједнице.

Породицама погинулих и преживјелим саборцима обратио се и Предраг Кнежевић, предсједник Скупштине Градске борачке организације Бања Лука

- Данас је дан када се сјећамо свих наших погинулих сабораца и одржавамо парастосе у великом броју мјесних заједница. Требамо сваке године да се окупљамо и сјећамо наших хероја, да нас долази што више и да их чувамо од заборава. Наша је обавеза да једном годишње обиљежимо њихово

страдање - казао је Кнежевић.

Из мјесне заједнице Обилићево укупно је 266 бораца Војске Републике Српске дало живот за Отаџбину.

T.M.

ПЕЛАГИЋЕВО

НЕПОВРАТНА ПОМОЋ

Програмом Владе РС стамбеног збрињавања породица погинулих бораца и ратних војних инвалида, Општина Пелагићево је за ове кориснике добила укупно 10 неповратних новчаних средстава. Тим поводом, министар рада и борачко-инвалидске заштите Раде Ристовић, подијелио је рјешења за седам породица погинулих бораца и три ратна инвалида са подручја општине Пелагићево у висини од 8.000 марака.

Драго ми је да сам данас у овој прелијепој општини Пелагићево, чије руководство води бригу о својим становницима. Додјељујемо 10 рјешења о неповратној помоћи породицама погинулих и ратним војним инвалидима. У разговору са начелником општине Пелагићево, Симом Стакићем договорили смо да у наредном периоду обезбједимо још четири стамбене јединице за ове категорије, а средства ће обезбједити министарство, рекао је министар Раде Ристовић и додао да ће за завршетак изградње спомен- собе у Пелагићево министарство обезбједити 20.000 марака.

Захвална сам министру Ристовићу,

министарству, и Општини Пелагићево, што сам се нашла на списку приоритетних породица за додјелу новчане помоћи. Сигурно је да ће ми ова помоћ значајно помоћи, јер смо планирали адаптирати постојећи стамбени простор, каже Славица Лазаревић из Пелагићева, супруга погинулог борца која у свом домаћинству живи са три кћерке.

Пантелија Ђургуз, предсједник Борачке организације РС истакао је Општину Пелагићево, као примјер општине, која је испоштовала програм стамбеног збрињавања ових категорија.

Општина Пелагићево је прва у Републици Српској испоштовала овај

програм и своје потребе. Надам се да ће овај програм наставити и у осталим локалним заједницама, јер очекујем да до краја грађевинске сезоне 2010. године буде у већем дијелу општина завршен, каже Ђургуз.

Министар Ристовић је у Пелагићеву разговарао са начелником ове општине, Симом Стакићем, а након тога обишао је и градилиште будуће спомен- собе, чију изградњу је финансирао и Министарство рада и борачко-инвалидске заштите РС, те положио вијенац на централно спомен- обиљежје у Пелагићеву.

В. САЈЛОВИЋ

	АУТОР: МЛАДЕН СПАСОЈЕВИЋ		ГРАД КНИЈАНА И КНИЈАНКИ		СРПСКИ КНЕЗ ОД 1371. ДО 1389. СА СЛИКЕ (1329-1389)		"АКАДЕМИЈА ЛИКОВНИХ УМЈЕТНОСТИ" ПЕТИ ДАН У СЕДМИЦИ		ПРВИ, НАЈБОЉИ ТИМ		"ЧАС"		НАЗИВ ЗА АМЕРИКАНЦА У ЖАРГОНУ		
	ЖЕНА КОЈА КЛАПА, ТОРОКУША (ПОКР.)														
	НАПАД ИЗ ЛЕТА												"МЕТАР" ПОКЛОН ЗА УСПОМЕНУ (ФРАНЦ.)		
	СКИНУТИ ОБУЋУ СА СВОЈИХ НОГУ														
	"НОВИНСКА АГЕНЦИЈА"						ВРСТА ШАРАНА ОПСЕСИЈА АЗИЛАНТА								
	БРИЗНУТИ У ПЛАЧ		ЈАСТОГ ИЛИ ШКАМП								"ВИСИНА" ОЛОВНИ СУЛФИД (ГРЧ.)		КНЕЗ СА СЛИКЕ У НАРОДУ ЈЕ ПОЗНАТ КАО . . .		
"РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД"								"ГРАДСКА ЕЛЕКТРИЧНА ЦЕНТРАЛА" "ЈУГ"							
"СРПСКИ БОРАЦИ" - ЛИСТ БОРАЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ		ПЛАЧУЋИ ОЖАЛИВАТИ		ОСОБИНА ОНОГА ШТО ЈЕ ТАЈНО		ВРХУНСКИ СПОРТИСТА (ЛАТ.)		РУСКИ МУЗИЧКИ ИЗДАВАЧ, ВАСИЛИЈ ВАСИЉЕВИЧ (1843-1907)		АМЕРИЧКИ КЊИЖЕВНИК, ЧАРЛС (1920-1994)		АРИЈАНОВА ИМЕЊАКИЊА "ЕНЕРГИЈА"			
ОТИЛИЈА ОДМИЛА								"АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД"							
ГРАД У ЈУГОИСТОЧНОЈ БАВАРСКОЈ (ЊЕМАЧКА)										"ПАРОБРОД" ТРАНС (ГРЧ.)		ДЕВОЈКА, ГЕРЛА (ЕНГЛ.) ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ			
СЛОВА ИЗ "К" И "И"				ТИП САНКИ (ЕНГЛ.) ПРОДУКТ УСТУПАЊА										АУСТРИЈА	
"АКАДЕМИЈА НАУКА УКРАЈИНЕ"								ОСРАМОТИТИ "ОСТРВО"						"ЗАПАД" 14. СЛОВО ГРЧКОГ АЛФАБЕТА	
БИТКА У КОЈОЈ ЈЕ ПОГИНУО 28. ЈУНА 1389.															
ОСТРВО КОД ЗАДРА						БУГАРСКИ КЊИЖЕВНИК, ЕМИЛИЈАН (1907-1979)						"СРЕДЊИ РОД" ЦИЧАЊЕ			
"ВОЈНОТЕХНИЧКО УПРАВЉАЊЕ"						СЉЕДБЕНИЦИ КАТОЛИЦИЗМА "РУСКА КОСМИЧКА АГЕНЦИЈА"								ЛИСИЧЈА КОЖА С РЕПОМ	
"АМПЕР"		ГЛАСОМ ПОЗИВАТИ КОГА ДА ДОЂЕ "РЕПУБЛИКА СРПСКА"												"СЈЕВЕР" "АТЛЕТСКИ КЛУБ"	
ТРАГ, ЦРТА, ЛИНИЈА						"АМПЛИТУДНИ СЕЛЕКТОР ИМПУЛСА" "ЗАПАД"						ДЕДАЛОВ СИН (ГРЧ. МИТ.) "ОБИМ"			
ПИСМЕНА ИЛИ УСМЕНА ИЗЈАВА								ЕТИМ ОДМИЛА				СЛИКА НАГОГ ЉУДСКОГ ТИЈЕЛА (ЛАТ.)			

ИСКРЕ ОД СРЦА ЖИВОТ СА РОДИТЕЉОМ, РАТНИМ ВОЈНИМ ИНВАЛИДОМ

Рат на јави, рат у сну. Та кратка, али најружнија ријеч струјала је ваздухом и водом, земљом и каменом, свјетлошћу и тамом. Старост подмлађивала, младост старила. Била је присутна у свему. Највише у души. Што је вријеме више одмицало, трагови су му били све примјетнији. Нигдје није свратио а да није оставио успомену, дубоко урезану у око, ухо, мозак или срце. Код тате се зауставио у нози.

Као дјетету, коме још многе ствари нису јасне, ријеч инвалид ми је била сасвим нормална и скоро свакидашња. Нисам знала да она самим изговором уноси немир и неугодност у разговор. Једина ствар које се из дјетињства сјећам је да сам свако вече прије спавања тати помагала да скине "пластичну ногу" како сам је звала. Нисам знала да му је та протеза била спас, да је помоћу ње могао да хода и креће се.

Тај дио ноге је, осјетила сам то добро, више недостајао мени него њему, али не због посла у коме сам му безброј пута помагала, већ због игре на дјечији начин коју сам толико прижељкивала.

Како су одмицале године, и што сам била старија, све сам више схватала значење те ријечи. Видјела сам да тата спорије хода, да не може радити многе послове, као на примјер трчати, што му је била велика жеља, и још много тога, тако да ми је долазило до мозга шта је то уствари. Није то било сазнање, не, нешто се друго догодило, нешто налик на унутрашњи глас, можда инстинкт... Нешто у њему самом ме убједило да је цијела та ситуација била истинита.

Управо због губитка ноге, није могао наћи нормалан посао. Требало му је нешто гдје се не креће много, а ипак довољно да заради комад хљеба. По доласку у Брчко, живјели смо веома тешко. То се осјећало на сваком кораку.

Укратко:биједа. Али, то је била она биједа коју ја нисам примјећивала и видјела, а својом неразумношћу сам је чинила само дубљом и болнијом.

Након толико година схватила сам како је бити инвалид или живјети с тим. Сваке школске године у школи је пролазил анкета чији су родитељи инвалиди. Никада ме није било срамота подићи руку и бити међу том дјецом. Била сам, на неки начин, и поносна, све док се дјечак из разреда, којег више не могу назвати другом, није почео смијати. Када се насмијао, у први трен сам заћутала, као да ми је нит мисли нагло препукала, а затим дрекнула на њега из свег гласа, као човјек свјеже ошамарен стварношћу. Тада сам била доста рањива, преосјетљива и неспособна да загрлим стварност онакву каква јесте...

Не знам на кога сам била више љута: на њега или на себе. На њега због подсмјехивања тако важној ствари која чини мој живот и живот моје породице, а на себе што сам допустила да ми се особа, чији је живот празан, подсмјехује и изругује. Нагонски сам спустила руку на груди, као да ћу тиме задржати срце препуно, а у том тренутку празно, да не искочи и не експлодира разбивши се о под и носећи у заборав читав дјечији живот испуњен тужном реалношћу.

Много пута сам сањала другачије и боље. Али, снови су попут врата. У њима увијек улазиш у неки други, савршен свијет без препрека и проблема. То су илузије које су ме безброј пута заварале и натјерале на сузе и врисак. У снове ми се увукла жеља која се већ дуго шуљала кроз затворене очи. Никад је нисам могла потпуно ухватити, измицала је и поново се враћала. То је било као нешто што је стално зурило и гледало у мене, било ми тако близу а тако далеко, имало стотину нејсанних

лица а онда ниједно... Та жеља је била да имам тату који ће живјети нормално као други људи. Али, нажалост...

У петом разреду основне школе почела сам тренирати одбојку, спорт који сам од малих ногу највише вољела. Небројено пута сам пожељела да тата заигра одбојку са мном онако како то раде одбојкаши, али га је једна ствар кочила у томе: недостатак једног малог дијела тијела који му значи много, а мени још више. Зашто није могао? Због рата који је недостижан појам у мојој глави и због некога ко је, првој мени па онда великом броју дјеце послје мене, украо пажњу и дјетињасте снове. И опет, људи мисле да је све у новцу. Никакав новац не може промијенити људски живот и надокнадити му оно што је изгубио. Вољела бих да се ти људи на један дан замијене с њим и да чујем њихово мишљење. Новац му не може вратити дио тијела који је изгубио нити пажњу коју ми није могао посветити у неким стварима...

Срце ми губи мјесто када на улици видим инвалида, затитра у игри дјеце и здравих очева. На тренутак пожелим да тата буде оно што није и да и ја осјетим ту топлину као и друга дјеца, али тај тренутак, знам, нећу никада дочекати. Ипак је мој тата - мој тата. Не бих га мијењала за сто других који нису као он. Волим га оваквог какав је. Његова инвалидност је само тужни печат истине кога се не стидим и носићу га заувјек. ТАТА, ВОЛИМ ТЕ!

Маја МАКСИМОВИЋ

(Првонаграђени рад у конкуренцији средњошколских литерарних радова на тему "Живот са родитељом, ратним војним инвалидом" на интерном конкурсу Општинског удружења ратних војних инвалида "РВИ 91" Брчко)

БОРАЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Бања Лука, Краља Алфонса XIII бр. 1

Тел/факс: 051/211-726; 051/218-139; 051/211-825

www.borackars.net

e-mail: boracka@gmail.com

У ТОКУ ЈЕ РЕВИЗИЈА БОРАЧКИХ И ИНВАЛИДСКИХ РЈЕШЕЊА

ПОДИЈЕЛИТЕ СА НАМА СВОЈЕ ДОКАЗЕ И САЗНАЊА

ЛАЖНИМ

БОРЦИМА

СТОП

ЛАЖНИМ

ИНВАЛИДИМА

И ПОРОДИЦАМА ПОГИНУЛИХ БОРАЦА
КОЈИМА ТАЈ СТАТУС НЕ ПРИПАДА

ПРОГОВОРИТЕ

ДА ВРАТИМО ДОСТОЈАНСТВО
ИСТИНСКИМ БОРЦИМА

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Министарство рада и борачко-инвалидске заштите